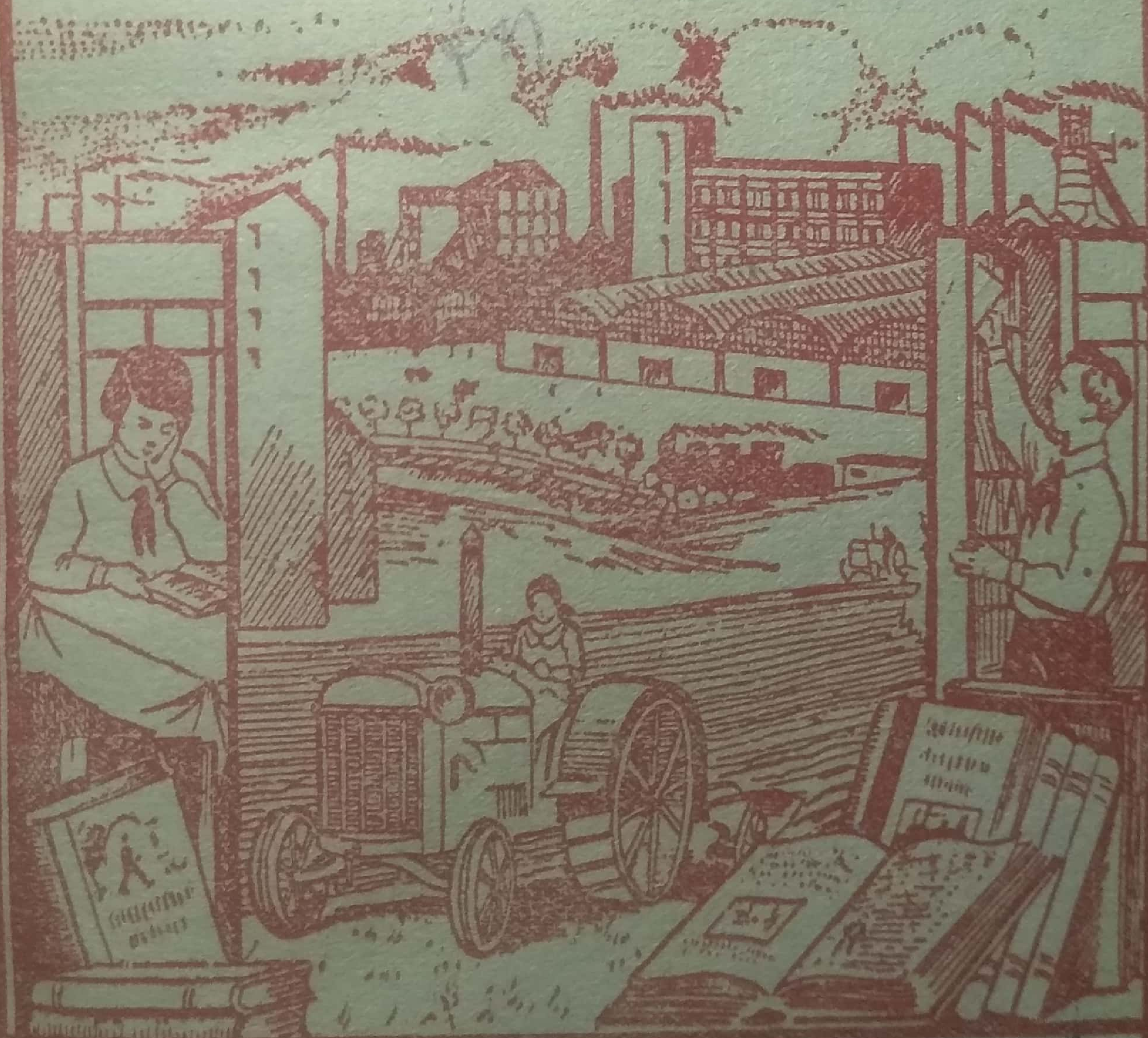
Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΝ IV ΤΑΚΣΙ ΤΙΣ I ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Ροστοβ-Ντον ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ" 1932

Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΝ IV ΤΑΚΣΙ ΤΙΣ I ΒΑΘΜΙΔΑΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ" ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ 1932

Я. КАНОНИДИ

КНИГА
ПО ЛИТЕРАТУРЕ

ДЛЯ IV-й ГРУППЫ I-й СТУПЕНИ

ИЗДАТЕЛЬСТВО „КОММУНИСТИС“ РОСТОВ-ДОН 1932

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΙ ΟΛΥ ΤΥ ΚΟΖΜΥ ΕΝΟΘΙΤΕ

(απ'το ροςικο)

Προλετάριι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!
Ι θέλιςι, ι δίναμι κ'ι εκςυςία δικί-μας.
Γιορτάςιμα για τον αγόνα, τον τρανο ετιμαςτίτε,
οχτρι-μας όλι αφτι, πυ δεν ίνε μαζί-μας.

Βαρδιάτορι ς'όλον τον κοζμονε ςταθίτε
κε ςαν δόθι το ςίνθιμα όλι μπροςτα,
ςαν ςίφονας απάνο ςτον οχτρο χιθίτε,
να πέςι αφτος, ν'αναςτιθι ι εργατια.

Απτ'άγιο το έμα-μας θα βγι θεριομένος,
νέος κόζμος μες' απ'τα ρίπια κε τι φοτια,
κάθε εργαζόμενος μαζί-μας ενομένος,
χαραμοφάγι, ι όρα εφταςε, μακρια.

Αδέρφια, φίλι, τιν εφτιχία τιν τρανι χαρίτε,
δικά-μας όλα, πυ τα κάτεχε ος τόρα ο εχτρος.
Προλετάριι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!
Παντέρα — μας, ο ίλιος, ι αλίθια, το φοςι.

Μ. ΓΟΡΚΙ

Ι ΑΠΕΡΓΙΑ

Στιν Νεάπολι απεργίςανε ι ιπάλιλι τυ τραμ· κατα μάκρος τις Ριβιέρας Κιάγια απλονότανε ι αλιςίδα τον άδιον βαγονιον κε ςτιν πλατία τίς Νίκις μαζόχτικε όλο το πλίθος τον βαγονοδιγον κε κοντυχτόρον. Νεαπολιτάνι όλι-τυς, έφθιμι κι ομιλιτικι, όλο κίνιςι ςαν ιδράργιρος. Πάνο απτα κιφάλια-τυς, πάνο απτα κάγκελα τυ κίπυ πετιέτε ςτον αέρα ςπιθοβολόντας λεπτο, ςαν ςπάγκος, ρέμα ςιντριβανιυ. Εχθρικα τυς βαγονοδιγυς περικικλόνι μεγάλο πλίθος ανθρόπον, πυ ζιτυν να φίγυν για τις δυλιες-τυς ςτα διάφορα άκρα τις απέραντις πόλις: κι όλι αφτι ι ιπάλιλι, ι μαςτόριδες, ι μικροπραματεφτάδες, ι ραφτάδες, θιμομένι, κατιγορύνε μεγαλόφονα τυς απεργυς. Αντιλαλύνε ςτον αγέρα λόγια θιμυ, διχτικα περίγελα κι αδιάκοπα κινύντε εκατοντάδες χέρια, με τα οπία ι νεαπολιτάνι μιλύνε τόςο εκφραςτικα κε όμορφα, όπος κε με τιν ακύραςτί-τυς γλόςα.

Απτι θάλαςα φιςα λαφρο αεράκι, ι πελόριες πάλμες τυ κίπυ τις πόλις ςαλέβυν ίςιχα ςα βαντάγιες τα ςταχτόμαβρα κλαδια ενο τα κορμιά-τυς ακίνιτα μιάζυν χοντρόκοπα πόδια τερατόδικον ελέφαντον.

Τα πεδια — τα μιςόγιμνα πεδια τον νεαπολιτάνικον δρόμον — πιδύνε ςα ςπυργιτάκια γεμίζοντας τον αέρα με φονες ιχιρες κε γέλια.

Ι πόλι, πυ έμιαζε με παλια χαλκογραφία, πλύςια λυζμένι απτις καφτερες αχτίδες τυ ίλιυ, τραγυδάι όλι, ςαν όργανο· τα γαλανα τυ κόλπυ κίματα ςπάνυν με παράπονο κε ςιμετρικα χτιπίματα πάνο ςτιν πέτρα τις προκιμέας, λες κε ταμπύρλο βυίζι.

Σοβαρι ι απεργι σφίνκοντε ο ένας πάνο στον άλο, μι απαντόντας σχεδον στις ερεθιζμένες φονες τυ πλίθυς, σκαρφαλόνυν στα κάνκελα τυ κίπυ, κιτάζοντας στο δρόμο πάνο απτα κεφάλια τον ανθρόπον.

Σε θιμίζι ι στάσι-τυς αφτι κοπάδι λίκον, περικικλομένο απο σκίλυς. Σ'όλυς φένετε, πος ι άνθροπι αφτι, ι ομιόμορφα φορεμένι, ίνε στενα ενομένι ο ένας με τον άλο με ατράνταχτι απόφασι, να μι ιποχορυν, κι αφτο ακόμα περισότερο ερεθίζι το πλίθος. Μα ανάμεσα στο πλίθος ιπάρχυν κε φιλόσοφι: στρίβοντας με ισιχία τα τσιγάρα-τυς καθισιχάζυν τυς πιο φανατικυς εχτρυς τις απεργίας:

— Ε, σινιορ. Κε τί θα γίνι, αν τα πεδια θα μίνυν δίχος μακαρόνια;

Απο διο κε τρις κατα ομάδες στέκοντε ι πράχτορες τις διμαρχιακις αστινομίας, επιβλέποντας τιν τάκσι, να μι δισκολέβι το πλίθος τιν κίνισι τον αμακσιον. Ινε υδέτερι αφτι με τιν ίδια ισιχία κιτάζοντας κε τυς καταχρίνοντας κε τυς καταχρινόμενυς, κε με αγαθότιτα κοροιδέβυν τυς μεν κε τυς δε, όταν ι χιρονομίες κ'ι φονες γίνοντε πιο ζοιρες. Για να προλάβι σίνκρυσι σοβαρι στο στενο δρόμο, κατα μάκρος τον τίχον τον σπιτιον, στέκετε εκι απόσπαζμα χαραμπινέρον με κοντα κε λαφρα τυφέκια στα χέρια. Αρκετα απέσια ίνε αφτι ι ομάδα τον ανθρόπον με τρίκοχα, με κοντυς μυσαμπάδες, με κόκινες, σαν διο ρέματα έμα, τενίες στα παντελόνια.

Ακσαφνα πάβυν όλα, ι κοροιδίες, ι βρισιες, ι κατιγορίες, τα παράπονα. Σάμπος κάπιο νέο φίσιμα αέρα, πυ σιμβιβάζι όλυς φέρνετε πάνο απτο πλίθος. Ι απεργι κιτάζον κατσυφιαζμένα, σιμαζέβοντε πιο πιχτα, κι απτο πλίθος μέσα ακύοντε φονες:

— Στρατιότες.

Ακύστικε κοροιδεφτικος σφιριγμος κε χαρύμενος κατα τιν διέφθινσι τον απεργον, ακυστίκανε φονες χερετιζμυ κε κάπιος παχις άνθροπος με λαφρια φορεσια κε παναμα αρχίζι να χορέβι, χτιπόντας τα πόδια στις πέτρες τυ αμακσιτυ δρόμυ. Ι καντυχτόρι κε ι βαγονοδιγι αργα διασκίζυν το πλίθος, προχορύνε στα βαγόνια, μερικι αναβένυνε στις πλατέιτσες. Εγιναν τόρα πιο κατσυφιαζμένι κε σάμπος απαντόντας στις φονες τυ πλίθυς, ρίχνυν βλοσιρες ματιες στυς ανθρόπυς αναγκάζοντάς-τυς να τυς ανίκσυν το δρόμο. Γίνετε ισιχία.

Με λαφρο χορεφτικο βίμα προχορυν απ τιν προκιμέα τις Σάντα Λύτσια μικρι σταχτι στρατιοτάκι, σιμετρικα κε μιχανικα χτιπόντας τα πόδια, μονότονα απλόνοντας τα αριστερα χέρια Τυς βλέπις κε συ φένοντε πος ίνε φκιαζμένι απο τενεκε, εφκολόσπαστι σαν πεγνιδάκια τις φάμπρικας. Τυς οδιγι ένας όμορφος απσιλος ακσιοματικος με κατεβαζμένα φρίδια κε περιφρονιτικα στρεβλομένα το στόμα. Κε δίπλα-τυ πιδόντας, τρέχι καλοθρεμένος άνθροπος με τσιλίντρο, πυ αδιάκοπα ομιλι, σκίζοντας τον αέρα με χιρονομίες διάφορες. Το πλίθος αποσίρετε απτα βαγόνια, ι στρατιότες, σα σταχτια πσεφτομάργαρα, σκορπίζοντας αναμετακσί-τυς, σταματύνε στις πλατείτσες, όπυ απανο στέκοντε ι απεργι.

Ο άνθροπος με το τσιλίντρο κε κάπιι ακόμα σπυδέι άνθροπι, πυ τον περικικλόνανε, κυνόντας απελπιστικα τα χέρια, φονάζυν:

— Τελεφτέα φορα...... Ακύτε;

Πλιχτικα ο ακσιοματικος στρίβι το μυστάκι, γέρνοντας το κεφάλι· κυνόντας το τσιλίντρο, τρέχι κοντά-τυ κάπιος κε βραχναζμένα τυ λέγι κάτι. Στραβα κιτάζοντάς-τον ο ακσιοματικος, τεντόνετε, ορθένι το στίθος-τυ κι ακύοντε δινατες φονες τις κυμάντας.

Στι στιγμι ι στρατιότες άρχισαν να πιδύνε πάνο στις πλατειτσε., σε κάθε μια απο διο, κε τον ίδιο κερο απο κι πίδισαν κάτο ι βαγονοδιγι με τυς κοντυχτόρυς. Περίεργο φάνικε αφτο στο πλίθος, — ακύστικαν φονες, σφιριγμι γέλια, μα στι στιγμι πάπ:ανε όλα. Σιοπόντας ι άνθροπι, με τεντομένα τα σταχτια πρόσοπα, με θαμαζμο γυρλόνοντας τα μάτια, άρχισαν να ιποχορυν απτα βαγόνια, σπροχνόμενι όλι τυς στο πρότο βαγόνι.

Κι άρχισε τότε να φανι, πος διο βίματα απτυς τροχυς τυ πρότυ βαγονιυ εγκάρσια πάνο στις ράγες ξαπλόθικε, βγάζοντας το καπέλο απτο σταχτί τυ κεφάλι, ένας βαγονοδιγος, έχοντας το πρόσοπο γιριζμένο στυς στρατιότες. Κίτε με το στίθος απάνο κ'ι τρίχες

τον μουστακιόν-του φοβερες προβάλονε. Δίπλα-του ρίχτικε πάνο στι γι ένας ακόμα μικρος νέος, καπάτσος σα μαιμυ, κε κατόπιν-του πέφτυν πάνο στι γι όλο κε νέι ανθρόπι . . . .

Ιπόκοφες φονες ακύοντε μέσα απτο πλίθος, διλιαζμένα προσκαλόντας σε βοίθια τι Μαδόνα, παρα παγιάρικα βρίζυν κάπιι, στενάζυν ι γινέκες κε σαν τόπια απο λάστιχο, πιδόνε, κσιπαζμένα απτο θέαμα τα πεδια

Ο άνθροπος μέ το τσιλίντρο φονάζι κάτι με κλαπσιάρικι φονι, ο ακσιοματικος τον κιτάζι κε κυνάι τυς όμυς — ίνε ιποχρεομένος ν'αντικαταστίσι τυς βαγονοδιγυς με τυς στρατιότες-του, μα δεν έχι διαταγι να πολεμίσι τυς απεργυς.

Τότε το τσιλίντρο, περικικλομένο απο κάπιυς ανθρόπυς, πρόθιμος για ιποχρέοσι,πετιέτε στο μέρος τον καραμπιενέρον. Νά, σαλέπσανε εκίνι, προχορυν, σκίβυν πάνο στυς ανθρόπυς πυ κίντε πάνο στις ράγες, θέλυν να τυς σικόσυν.

Αρχισε αγόνας, φονες, κακο. Μα έκσαφνα σάλεπσε όλο εκίνο το σταχτι σκονιαζμένο πλίθος τον θεατον, φόνακσε, ολόλικσε, όρμισε στις ράγες. Ο άνθροπος με τον παναμα, έβγαλε το καπέλο απτο κεφάλι-του, το πέτακσε στον αέρα κε πρότος έπεσε στ. γι, δίπλα στον απεργο, χτιπόντας-τον με τον άμο-του κε φονάζοντας στο πρόσοπό-του ενθαριντικα.

Κε ίστερα απ αφτον άρχισαν να πέφτυν πάνο στο ατσάλι, σάμπος να τυς κόπσανε τα πόδια, κάπιι έφθιμι θοριβόδικι άνθροπι, άνθροπι, πυ διο λεφτα νορίτερα, δεν ιπίρχαν εδο. Πέσανε αφτι στι γι, γελόντας, κάνοντας μορφαζμυς ο ένας τυ αλυνυ κε φονάζοντας στον ακσιοματικο, πυ κυνόντας τα χερόχτια-του σχεδον κάτο απτι μίτι τυ ανθρόπυ με το τσιλίντρο, κάτι τυ έλεγε, σαλέβοντας το όμορφό-του το κεφάλι.

Ολο κε νέι άνθροπι πέφτανε πάνο στις ράγες, ι γινέκες ρίχνοντας τα ζεμπίλια κε τυς μπόγυς, γελόντας πέφτανε, τα πεδια, κυβαριαζόντανε, σαν κακιομένα σκιλια γιρίζοντας απο πλεβρο σε πλεβρο, πέφτανε λερομένι στι σκόνι κάτι καλοφορεμένι άνθροπι.

Απτιν πλατείτσα τυ πρότυ βαγονιυ πέντε στρατιότες κιτάζανε το πλίθος τον κορμιον κάτο απ τυς τροχυς κε χαχανίζανε, κυνόντας τα πόδια, σικόνοντας απάνο τα κεφάλια κε λιγίζοντας τα κορμια.

Δε μιάζανε τόρα με τα τενεκεδένια πεγνιδάκια.

Ιστερα απο μισι όρα σόλυς τισς Νεάπολις τυς δρόμυς τρίζοντας κε βυίζοντας τρέχανε τα βαγόνια τυ τραμ, στις πλατείτσες στεκόντανε χαμογελόντας έφθιμα ι νικιτες κι άλι περνύσαν ανάμεσα απτα βαγόνια εβγενικα ροτόντας:

— Μπιλέτα;

Απλόνοντάς-τυς ι άνθροπι κόκινα κε κίτρινα χαρτάκια, νέβυν, χαμογελυν, ανιχτόκαρδα μυρμυρίζοντας.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Για πιά ετία απεργίσανε ι βαγονοδιγι;
2. Πιά τάκσι αντιπροσόπεβε ο άνθροπος με το τσιλίντρο;
3. Πιά μέσα διαθέτι ι αστικι τάκσι για να καταπνίκσι τις απεργίες τον εργατον;
4. Γιατί νικίσανε ι απεργι;

ΠΛΙΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Μακσιμ Γόρκι ίνε ο μεγαλίτερος προλετάρικος σινγραφέας, γνοστος σόλο το προλεταριάτο. Τα έργα-τυ ίνε μεταφραζμένα σ'όλες τις γλόσες. Το όνομα τυ Γόρκι ίνε ενομένο στενα με τιν ιστορία τις εργατικις κίνισις.

Σιμπλιρόνοντε σαράντα χρόνια αφ'ότυ έγραπσε ο Γόρκι τα πρότα-του διιγίματα.

Γενίθικε στα 1868 στιν πόλι Νίζνι Νόβγοροτ, απο πατερα βαφέα. Διστιχιζμένα ίσανε τα πεδικά-τυ χρόνια.

Νά, τι γράφι ο ίδιος γι αφτα.

„Οχτο χρονον, — γράφι στιν αφτοβιογραφία-τυ — με δόςανε „μαθιτύδι“ ς'ένα παπυτςάδικο. Δεν έκανα εκι ύτε μίνα. Εκαπςα τα χέρια-μυ με βραςτο μπόρτςι κε μυ ςτίλανε πίςο ςτον πάπο-μυ. Αφυ έγιανα με ςτίλανε μαθιτι κοντα ς'ένα ςχεδιαςτι, μακρινο ςινκενί-μας, μα κι απο κι ανανκάςτικα να φίγο, γιατι ι όρι τις ζοις ίταν πολι βαρις κε μπίκα ςένα μαγιριο βοιθος τυ μάγιρα. Ι παρακάτο-μυ ζοι ίνε πολι ςίνθετι κε πικιλόμορφι: απτο μαγιριο γίριςα κςανα ςτο ςχεδιαςτι, ίςτερα εμπορέφτικα ικόνες, ιπιρέτιςα επιςτάτις ςτι ςιδιροδρομικι γραμι Γριαζε-Τςαρίτςιν, ίμυνα ζαχαροπλάςτις, πςομας, τίγενε να διανιχτερέβο ςτα κατόγια“.

Μακςιμ Γορκι

Ζιτόντας εργαςία ο Γὸρκι ίτανε ς'όλι τι χόρα τυ Βόλγα, πέραςε ςτο Ντον, ςτιν Κριμέα, ςτιν Υκρανία. . Κε ςε πιο μέρος τις χόρας-μας δεν ίταν! Στο βορα, ςτο νότο, ςτι δίςι, ςτιν ανατολι. Εκςετάζοντας τι γίρο-τυ ζοι, ςπύδαςε προςεχτικα τι ζοι τον διαφὸρον τάκςεον κε ομάδον τις κινονίας.

Ι περιπλάνιςές-τυ αφτες τυ δόκανε αργότερα πλύςιο ιλικο για τα καλιτεχνικά-τυ έργα. Πιί δεν ίνε ςτα διγίματα τυ Γόρκι: ι εργάτες κε ι χορικι, ι έμπορι κ'ι επιςτίμονες, ι αλίτες κ'ι φιλακιςμένι.

Ο Γόρκι ίνε αφτοδίδαχτος. Μόνος-τυ έμαθε, μόνος-τυ ανεπτίχθικε.

Επιδι ςιμπαθύςε κε πίρε μέρος ο Γόρκι ςτιν επαναςτατικι κίνιςι γι αφτο πολες φορες φιλακίςτικε απτιν τςαρικι κιβέρνιςι (ςτα 1892, 1898, 1901 κε 1905).

Στα 1905 ο Γόρκι φέβγι ςτο εκςοτερικο. Εκι έρχετε ςε ςχέςις με το Λένιν κε πέρνι ενεργο μέρος ςτις μπολςεβίκικες εφιμερίδες τις εποχις εκίνις.

Σίμερα ο Γόρκι πέρνι ενεργο μέρος ςτιν κινονικι ζοι τις χόρας-μας. Διεφθίνι τα περιοδικα „Ι πρόοδες-μας“ κε „Φιλολογικι μάθιςι“ κε ίνε ένας απτυς οργανοτες τις μεγάλις φιλολογικις επιχίριςις „Ι ιςτορία τον εργοςτάςιον“.

Τολμιρα, ο Γόρκι, ανιχτα επιτίθετε ςτι λίςα, ςτις ςικοφαντίες κε τις επίθεςες τον μπυρζυάζικον εφιμερίδον ενάντια ςτι χόρα-μας. Τέτια ίνε τα άρθρα-τυ „Ο εχτρος όταν δεν παραδίνετε — εκμιδενίζετε“ Ας ίμαςτε έτιμι“ κ. α.

Ο Γόρκι ίνε ο πρότος ςινγραφέας μαχιτις.

Ο Γόρκι ίνε ο αγαπιμένος ςινγραφέας πυ διαβάζετε απτις πλατιες μάζεν τον εργαζόμενον.

ΑΝ. ΤΣΕΧΟΒ

ΠΛΙΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Αντόνις Π. Τςέχοβ γενίθικε ςτα 1860. Καταγότανε απο αγροτικι ικογένια. Πέθανε ςτα 1905, ένα χρόνο πριν απτιν επανάςταςις τυ 1904. Ο πατέρας τυ ςινγραφέα ίχε μπακάλικο κε ίθελε το γιὸ-τυ να τον κάνι έμπορο. Μα ο Τςέχοβ ίθελε να μάθι κε παρεκάλεςε τι μάνα-τυ να μι το βγάλυν απτο ςκολιο.

Ο Τςέχοβ ςπύδαςε γιατρος. Εςθανότανε κε περίγραφε τι διςτιχία τον ανθρόπον πυ ζύςανε πριν απτιν επαναςτατικι εποχι.

Ο ΒΑΝΚΑΣ ΖΥΚΟΦ

Ενια χρονον πεδι, ο Βάνκας Ζυκοφ. Ινε τρις μίνες τόρα, πυ το δόςανε μαθιτι ςτο τςανκαράδικο τυ Αλιάχιν. Τι νίχτα τις παραμονις τον Χριςτυγένον δεν έπρεπε να κιμιθι. Μόλις τ'αφεντικα κ'ι μαςτόριδες, πίγανε ςτον εοθινο, ςικόθικε ο Βάνκας πίρε απτο τυλάπι τυ αφεντικυ,

το μπουχαλάκι με το μελάνι, γραφίδα με σκυριασμένι πένα κι απλόνοντας μπροστά-του τσαλακομένο φίλο χαρτιυ, άρχισε να γράφι: Προτου να σιμιόσι το πρότο γράμα, φοβισμένα κάμποσες φορες κίταχσε γίρο-του, στιν πόρτα κε στο παράθιρο, έριχσε λοχσι ματια στι μάβρι ιχόνα, που αππις διό-τις πάντες απλονόντανε ράφια με καλοπόδια κε αναστέναχσε.

Πάνο στο σκαμνι κιτόντανε το χαρτι, κι ο ίδιος γονατιστα στεκότανε μπροστα στο σκαμνι.

„Αγαπιμένι-μου παπούλι, Κοσταντι Μακάριτς! — έγραπσε. Νά, γράμα σου γράφο. Σας έφχομε με τα χριστούγενα κε ότι επιθιμίτε να σας δόσι ο θεος. Δεν έχο πατέρα ούτε μάνα, σι μόνος μου έμινες“.

Γίρισε τα ματάκια του ο Βάνκας στο σκοτινο παράθιρο, όπου τρεμόσβινε ι αντανάκλασι του κεριού-του κε ζοντανα παρουσίασε μπροστά-του τον παπού-του τον Κοσταντι Μακάριτς, που ιπερετούσε νιχτερινος φίλακας κοντα στους κιρίους Ζιβάρεβιχ. Ιτανε ένα μικρο, αδίνατο, παροπολι ζβέλτο κε εβλίγιστο γεροντάκι, 65 χρονον, με πρόσοπο που γελούσε πάντοτε κε μεθισμένα μάτια. Κιμάτε τιν ιμέρα στο μαγιριο τις ιπερισίας ίτε χορατέβι με τις μαγίρισες, τι νίχτα κουκουλομένος σε πλατια τουλόπα γιρίζι γίρο στιν έπαβλι βαρια χτιπόντας τι μανκούρα-του. Με κλισμένο το κεφάλι τον ακολουθάι ι γρια Καστάνκα κι ο μικρος σκίλαρος Βιουν, που τον ονομάσανε έτσι για το μάβρο χρόμα του κε το μακρουλο το κορμι. Χαιδιάρικος κε σεβαστος ο Βιουν εκσίσου χαρούμενα κιτάζι τους δικους κε τους κσένους, μα μόλα τάφτα εμπιστοσίνι δεν έχι. Κάτο αππι σοβαρότιτα κε τιν ταπινότιτά-του κρίβετε ι πιο μεγάλι ιεσουιτικι δολιότιτα. Κανένας πιο επιτίδια απ αφτον δεν μπορι στον κερο να κριφοσιρθι κε να γαντσοθι αππο πόδι, να πεταχτι στιν παγοθίκι, ίτε να κλέπσι κανένα ορνίθι αππους χορικους. Οχι λίγες φορες του αφανίσανε αππο κσίλο τα πισινά-του πόδια, διο φορες τον κρεμάσανε, διο φορες τιν εβδομάδα τον αφίνανε μισοπεθαμένο αππο χτίπιμα, μα όλα περνούσαναν. Ζοντάνεβε πάντα.

Κε τόρα δίχος άλο, στέκετε ο παπους στιν αβλόπορτα, μισοκλέι τα μάτια του κιτάζοντας τα βαθικόκινα παράθιρα τις κσίλινις εκλισιας κε ποδοχτιπόντας τις βάλινκες, φλιαρι με τα δουλικα. Ι μανκούρα-του ίνε δεμένι στι ζόνι-του. Χτιπάι τα χέρια, σουφρόνι αππο κρίο, κε γεροντικα ιπογελα τσιμπάι πότε τιν ιπιρέτρα, πότε τι μαγίρισα.

— Ταμπάκο δε θέλετε να μιριστίτε;— λεγι, προτίνοντας στις γινέκες τιν ταμπακέρα-του.

Μιρίζοντε ι γινέκες κε φταρνίζοντε. Πετα ο παπους αππι χαρά του κε φονάζι:

— Σκουπίσου γρίγορα, θα παγόσις!

Δίνουν κε στα σκιλια ταμπάκο να μιριστούνε. Φταρνίζετε ι Καστάνκα, γιρίζι τι μούρι-τις κε απομακρίνετε προσβαλμένι. Ο Βιουν όμος δε φταρνίζετε απο σεβασμο κε σίζι τιν ουρα. Κε ο κερος ίνε θαμάσιος. Ισιχος ο αέρας, διάφονος, καθαρος. Σκοτινι, νίχτα, μα μπορι κανένας να διακρίνι το χοριο όλο με τις άσπρες στέγες κε με τους κιματιστους καπνους, που έβγεναν αππους σολίνες, τα δέντρα τα αργιρομένα αππιν πάχνι, τους σορους τον χιονον. Ο ουρανος όλος ίνε σπαρμένος με τρεμοσβίνοντα αστέρια κι ο Γαλακσίας φένετε τόσο καθαρα, που νομίζι κανένας πριν αππι γιορτι κ'ι αφτον το λούσανε κε τον τρίψανε με χιόνι.

Αναστέναχσε ο Βάνκας, έβαπσε τιν πένα κε κσακολούθισε το γράπσιμο:

„Χτες ίχαμε μαλοτραβίγματα. Το αφεντικο με τράβιχσε αππα μαλια έκσο στιν αβλι κ' εκι με τόκσεπσε με το ζονάρι γιατι κουνόντας το πεδί-τους στιν κούνια, κιμίθικα άθελα. Κε μια βδομάδα νορίτερα με διάταχσε ι νικοκιρα να καθαρίσο θρίσα κ'εγο άρχισα αππιν ουρα κ'εκίνι αρπάζι τι θρίσα κε με το κεφαλάκι του πσαριου αρχίζι να μου πελεκα τι μούρι. Ι καλφάδες με περιγελούνε, με στέλουνε στο καπιλιο για βότκα κε με διατάζουνε να κλέβο αππ'αφεντικα ανκουράκια, κε το αφεντικο με χτιπα μ'ότι τίχι. Το φαγι τιποτένιο. Το προι δίνουν πσομι, το γιόμα κάσσα, το βράδι κσανα πσομι, για τσάι κε μπόρτσι αν ροτας, τα καταβροχθίζουνε τα ίδια τα αφέντικα. Να κιμόμε με διατάζουνε στο διάδρομο, κι όταν το πεδί-τους κλέι να κιμόμε καθολου δεν μπορο, κουνο τιν κούνια του πεδιού-τους. Αγαπιτέ-μου παπου, για το θεό-σου, κάνε κε πάρε-με απ'αφτο το σπίτι πίσο στο

χοριο, δεν μπορο πια να βαστάκσο. . . Πέφτο στα πόδια-σου, κε πάντα θα παρακαλο για σένα το θεο, πάρε-με απο'δο πέρα, αλιος θα πεθάνο“. . .

Στράβοσε ο Βάνιας το στόμα του, ἐτριπσε με τι μάβρι γροθιά-του τα μάτια-του κε βαθιαναστέναχσε.

Θα τρίβο τον καπνό-σου — κσακολύθισε,— θα προσέφχομε στο θεο, κι αν κάτι κάνο, κσίλισέ-με δίχος να με λιπιθις. Κι αν λες, πος δεν κσέρο καμια δυλια, σου βεβεόνο πος ότι κι αν ίνε θα κάνο, ακόμα κι αντι του Φέτκα μπορο τα πρόβατα να βοσκίζο. Ακριβέ-μου παπυ, δεν ίνε πια ζοι αφτι εδο, ίνε θάνατος Πεζος ίθελα ν'αρθο στο χοριο, μα ιποδίματα δεν έχο κε φοβύμε τιν παγονια. Κι όταν γίνο μεγάλος, τότε ο ίδιος θα σε θρέπσο, κανένα δε θ'αφίσο να σε βλάπσι, κι αν πεθένις, θα προσέφχομε για τιν ανάπαπσι τις πσιχις-σου, έτσι όπος για τι μάνα-μου τιν Πελαγία.

Ι Μόσχα ίνε πολι μεγάλι. Τα σπίτια, αφεντόσπιτα, άλογα πολα. Πρόβατα μονάχα δεν έχι κε τα σκιλια δεν ίνε κακα. Για κάλαντα στυς δρόμυς τα πεδια δε βγένυν, στο χορο τον πσαλτάδον για κανονάρχι δεν αφινυν κανένα, κε μια φορα ίδα σ'ένα μαγάζι στο παράθιρο ανκίστρια, τα πυλύνε με τα κσίλα-τυς μαζι για το κάθε πσάρι, ινε πολι δινατα κε μάλιστα ιπάρχι ένα τέτιο ανκίστρι, πυ μπορι να βαστάκσι κε μερσίνι ενος πυτιυ. Κε ίδα κε τέτια μαγαζια, όπυ κάθε ίδος όπλο σαν τον αφεντάδον, πυ το καθένατυς κοστίζι ος εκατον ρύπλια. . . Κε στα κασάπικα κσιλοπέτινι, κε πέστροφες κε λαγι, αλα πυ τυς κινιγυν κανένα δε το λένε.

Αγαπιτε παπυ, όταν τ'αφεντικα θα έχυνε το δέντρο τον χριστύγενον με χαρίζματα, πάρε για μένα χρισομένο καρίδι κε κρίπσε-το στο πράσινό-σου σεντύκι. Ζίτισε απτι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα, πές-τις πος ίνε για το Βάνκα“.

Αναστέναχσε σπαζμόδικα ο Βάνκας κε τοποθετίθικε κσανα κοντα στο παράθιρο.

Θιμίθικε πος όσες φορες ο παπυς πίγενε στο δάσος για να κόβι έλατο για τ'αφεντικα, έπερνε πάντοτε μαζί-τυ το ανκόνι-τυ. Τί χρόνια ίσαν εκίνα. Εκυζε ο παπυς, έσκυζε ι παγονια, κε βλέποντας κε τυς διο ο Βάνκας έσκυζε κ'εκινος. Κάποτε τίχενε προτυ ο παπυς να κόβι το έλατο κάπνιζε, τραβύσε ταμπάκο, γελύσε με το Βανιύσκα πυ πάγονε απτο κρίο . . . Τα νέα έλατα, τιλιγμένα με πάχνι, στεκόντανε ακίνιτα κε περίμεναν, πιά απ'αφτα θα διαλέκσι ο χάρος. Ακσαφνα νάσυ, απτυς σορυς τον χιονιον ένας λαγος πετάι σαν σαιτα . . . Δε βαστίετε ο παπυς κε φονάζι:

— Πιάς-τον, πιάς-τον, πιάς-τον! Α διάβολε!.

Το κομένο έλατο τράβικσε ο παπυς στο σπίτι τον αφεντάδον κ'εκι πίραν να το στολίσυν. . . Περισότερο απο όλυς φρόντιζε για το στολιζμο ι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα. ί αγαπιμένι τυ Βάνκα. Οταν ακομα ζύσε ι μανύλα τυ Βάνκα, ι Πελαγία, κ'εργαζότανε ιπερέτρα κοντα στ'αφεντικα, τότε ι Ολγα Ιγνάτιεβνα έδινε ζαχαρατα διάφορα στο Βάνκα, κ'επιδι δεν έχι τίποτε να κάνι τυ έμαθε τυ Βάνκα να διαβάζι, να γράφι, να λογαριάζι ος τα 100 κι ακομα να χορέβι κε κατρίλιες. Κι όταν πέθανε ι Πελαγία φέρανε το Βάνκα στο παπύ-τυ, στο μαγεριο τις ιπιρεσίας, κι απο κι στι Μόσχα στον τσανκάρι Αλιάχιν.

„Ελα, αγαπιτέ-μυ παπύλι, — κσακολύθισε ο Βάνκας, — για όνομα τυ θευ, έλα κε πάρεμε απο δο. Λιπίσυ-με, το κακόμιρο ορφανο, όλι δοπέρα με χτιπάνε, να τι πο θέλο, στενοχορέβομε πολι, τον πόνο-μυ σε κανένα να πο δεν μπορο, όλο κλέο. Κι αν τίχι κε το νιόσι ο νικοκίρις χάθικα. Προχτες με χτίπισε με το καλοπόδι στο κεφάλι ετσι, πυ έπεσα κε δίσκολα ίρθα στον εαφτό-μυ. Χαμένι ι ζοί-μυ, χιρότερι κι απ'τυ σκιλιυ... Χερετο ακόμα τιν Ελενα, το στραβόκορμο Εγόρκα, τον αμακσιλάτι, κε τιν αρμόνικά-μυ μι δίνις σε κανένα. Διατελο ο ενκονός-συ Ιβαν Ζυκοφ, αγαπιμένε-μυ παπυ, έλα σε περιμένο“.

Δίπλοσε ο Βάνκας σε τέσερα το γραμένο χαρτι κε τόβαλε στο φάκελο, πυ αγόρασε για ένα καπίκι τιν προιγύμενι μέρα... Αφυ σκέφτικε λιγάκι, έβαπσε τιν πένα κε έγραπσε τι διέφθινσι:

Στο χοριο, στον παπὺ-μυ

Ιστερα έκςισε το κεφάλι-τυ, σκέφτικε κε πρόστεσε: „Στον Κοσταντι Μακάριτς". Εφχαριστιμένος, πυ κανένας δεν τον μπόδισε στο γράψιμο, φόρεσε το καπέλο-τυ κε χορις να τραβίξι το πανοφοράκι στυς όμυς-τυ, με ένα πυκάμισο έτρεξε στο δρόμο.

Απτυς ανθρόπυς, πυ όλι τι μέρα-τυς περνύ ανε στα κασάπικα δίπλα, έμαθε, πος τα γράματα τα ρίχνυν στα γραματοκιβότια κι απο κι μεταφέροντε ς' όλα τα μέρι τις γις πάνο στα ταχιδρομικα αμάξια με τυς μεθιζμένυς αμαξιλάτες κε τα ιχιρα κυδυνάκια. Ετρεξε ο Βάνκας στο πρότο γραματοκιβότιο κε έριξε στιν αραμάδα το ακριβο γράμα...

Νανυριζμένος απο γλικες ελπίδες, ίστερα απο μια όρα κιμίθικε βαθια... Τυ φανικε στον ίπνο-τυ ι θερμάστρα τυ μαγιριυ. Πάνο στι θερμάστρα κάθιτε ο παπυς, με κρεμαζμένα τα γιμνά τυ πόδια κε διαβάζι το γράμα στις μαγίρισες ... Δίπλα στι θερμάστρα γιρίζι ο Βιυν κε κυνάι τιν υρά-τυ.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ:

1. Πίρε υ παπυς το γράμα τυ Βάνκα;
2. Κι αν τόπερνε ακόμα μπορύσε να πάρι το Βάνκα στο χοριο;
3. Πιά μέρι τις χοριάτικις ζοις θιμάτε ο Βάνκας;
4. Γιατί ο Βάνκας δε θιμάτε τα κακα τις διστιχίες κε τα βάσανα, τις χοριάτικις ζοις;
5. Σε πιό μέρος τυ γράματος φένετε πός εφέρνετο ο νικοκίρις στο Βάνκα;
6. Σε πιές χόρες κε σίμερες ιπάρχυν πεδια πυ βασανίζοντε όπος τα Βάνκα;

Γίμναζμα.

Γράπστε διέφθινσι στο φάκελο τυ γράματος. Πόλι (χοριο), ραιόνι, δρόμος, αριθμος τυ δρόμυ, αριθμος τις κατικίας. Ονομα, επίθετο. Κάτο γράπστε τι διέφθινσι τυ αποστολέα (διλ. τι διέφθινσί-σας.

Ε. Δ'ΕΡΒΙΛΙ

ΑΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ „1 ΠΕΡΙΠΕΤΙΕΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΥ ΠΕΔΙΥ

1. ΤΟ ΠΕΔΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Ενα κριερο, κατσυφιαζμένο κε βροχερο προι, δίπλα στον ασινίθιστα πλατι όχτο τυ ποταμυ, πυ βυίζι κε κιματίζι σαν οχεανος, καθότανε ένα μικρο πεδι. Κυβαλάι ο ποταμος κε κλοθογιρίζι στα γρίγορά-τυ κίτρινα κίματα πελόρια δέντρα, φιτα διάφορα κε πέτρες βαριες, πυ παγόσανε μέσα ς'απέραντα πλεύμενα παγοβύνια. Ο ποταμος αφτος βρισκότανε εκι, όπυ σίμερα ίνα ι Γαλία.

Μονάχο ίνε το πεδι. Κάθετε σταβροπόδι δίπλα στο δέμα τον ξίλον πυ έκοψε προ ολίγυ. Το μικρο κορμάκι-τυ δεν ίνε εβέσθιτο στο κρίο· δεν τυ κάνι εντίποσι ι φρικόδικι βυι κι ο θόριβος τον πάγον, πυ κατρακιλάι το μανιομένο ποτάμι.

Απτις διο πάντες τις μανιομένις νεροσιρμις, ι κατιφορετι όχτι τις οπίας πικνοσκεπαζμένες ίνε απο καλάμια, ιψόνοντε αψιλι, άσπρι τίχι, πυ τυς διασχίζυν ατέλιοτε γραμες απο μάβρες κε ιπόξανθες τελίες. Ινα ι τίχι αφτι απόκριμνι κατιφορις λόφον απο κιμολίες, πυ χάνοντε κάπυ εκι στα γαλαζοτα κε σκοτινα βάθια. Ινε σκεπαζμένι απο δάσι, διχος δρόμυς κε μονοπάτια. Εδο ιψόνυντε γιγάντικα πέφκα κε έλατα, εκι φιτρόνυν λεφτοκαριδιες, σιμίδες, βαλανιδιες κε οξιες.

Λίγο μακρια απτο πεδι, στο απάνο μέρος τυ λόφυ, λίγο αψιλότερα απτο μέρος, πυ ο ποταμος περιβρέχι το λοφο, γιαλίζι μάβρι τρίπα.

Ι τρίπα αφτι ίνε ι πόρτα κε το παράθιρο μαζι κε καπνοδόχο τις κατικίας, όπυ ζι το πεδι αφτο. Βαθια, φισικι σπιλια. Εκι γενίθικε εδο κι ενέα χρόνια πριν. Κ'εκι ι πρόγονι τον προγόνον-τυ, — όπος τυ διγόντανε — ίσανε ανανκαζμένι κάποτε να κριφτύνε ολόκλιρι σιρα ιγρα κε κριερα χρόνια, πυ αντικατασταθίκα ε το ατέλιοτο καφτερο καλοκέρι

Επιδι ι σπιλια έχι μονάχα έκσοδο γι'αφτο απτι μοναδικι αφτι έκσοδο μπένυν κε βγένυν ι σκιθροπι κε χοντροκαμομένι κάτικί-τυ, απο κι πέρνυν αέρα κε φος, απο κι βγένι έκσο ο καπνος τυ τσακιυ, ότυ με μεγάλι προσοχι νίχτα κε μέρα άζβιστι φιλάγυνε τι φοτια.

Πάνο απτιν πόρτα πυ γιαλίζι ίνε ριγμένες ι μια πάνο στιν άλι πελοριες πέτρες, πυ σχιματίζυν κάτι σα σκάλα για κίνυς πυ θέλυνε να καταβύνε στι σπιλια, ίτε να βγυν απο κι πέρα.

Στο κατόφλι τις άγριας αφτις κατικίας παρυσιάστικε ένας απσιλος, κσεροκιανος γέρος. Σκύρο, σα διρσομένο το χρόμα τυ κορμιύ-τυ. Ολο σύφρες το πρόσοπό τυ. Ι μακριες πσαρές-τυ τρίχες ίσανε σικομένες απάνο κι δεμένες σε μάτσο στιν κοριφί-τυ. Τα κόκινά-τυ βλέφαρα πυ όλο κυνύντανε ίσανε φλογομένα απτον αδιάκοπο καπνο, πυ γέμιζε τι σπιλια. Σικόνι ο γέρος το ραβδι κε σκεπάζοντας με τιν απαλάμι τα μάτια κατο απτα πικνα κρεμάμενα φρίδια, κιτάζι προς τι διέφθινσι τυ ποταμυ.

Βγένι, ίστερα, απτα παχιά-τυ χίλι σίντομος, κοματιαζμένος ίχος σαν εκίνον πυ βγάζυν τα τρομαγμένα αγριο-πύλια:

„Κρεκ!“

Το „Κρεκ“ ίνε τόνομα, το παρονίμι, πιο σοστα, τυ πεδιυ με το δέμα τον καλαμιον. Απο μικρο πεδι ακόμα κατόρθονε ο „Κρεκ“ να πιάνι τι νίχτα τα πυλια, πυ κιμόντανε στις φολιές-τυς κε να τα φέρι στι φολια μαζι με τ'αβγα κε τυς νεογνύς-τον. Για τα τέτια κατορθόματα τονε βραβέβανε κάποτέ με ακριβο κομάτι άπσετυ μιαλυ κοκάλυ. Αφτο θεορύντανε τότε τιμιτικο κε διαλεχτο φαγι, πυ το φιλάγανε για τυς κινιγυς. Τέτια ίσαν τα νόστιμα φαγια τις εποχις εκίνις.

Οσον αφορα το όνομα τυ Κρεκ κε τα άλα σας προιδοπιύμε πος ίνε φκιαστα. Στιν προτόγονι εποχι δεν ίταν επίθετα, μα ύτε κι ονόματα ιπίρχανε.

Πιθανον να κσεχορίζανε τότε τυς ανθρόπυς με κάτι παρατσύκλια, προσονίμια, πυ θα ίχαν κάπια σχέσι με τις φισικές τυς ιδιότιτες, το μπόι, το χρόμα τον μαλιον κ.τ.λ. Μα δεν ίνε ανάνκι να επεχταθύμε για τιν ιστορία τις προέλεπσις τον ονομάτον. Δεν έχυν αφτα ιδιέτερι σιμασία.

Ακύι το όνομά-τυ ο Κρεκ, πιδάι απτι θεσί-τυ κε με αφάνταστι γριγοράδα πετιέτε στο μέρος πυ στεκότανε ο γέρος μαζι με το δέμα τον καλαμιον.

Φτάνι σαν αστραπι στι σκάλα, ρίχνι κάτο το δέμα κε σικόνοντας — σιμίο τιμις-τα χέρια στο μέτοπο λέγι:

— Εδόμε, Γέροντα! Τί θέλις;

Πεδι — απάντισε ο γέρος, — ι δικί-μας όλι με τιν αβγι πίγανε στο δάσος να κινιγίσυν γοργοπόδαρα λάφια κε πλατικέρατα βόδια. Θα γιρίσυνε μονάχα το βράδι γιατι — πλίνι ι βροχι κε κσαλίφι τάχνάρια κε κυβαλάι τι μιρυδια, πυ αφίνυν τα ζόα πάνο στα βρία· παρασίρι τα μαλια, πυ αφίκανε τα ζόα πάνο στο φλιο τον δέντρον κε γι αφτο θα δισκολεφτυν πολι ι δικί-μας ος ότυ να βρύνε το κινίγι. Βάλε κάτο το καλάμι-συ. Εχομε αρκετα δεντράκια για βέλι, μα γρήγορα θα λίπσυν ι πέτρινες εχμες κε τα καλα κε μιτερα πέτρινα κομάτια, γιατι τα κοπίδια-μας αμβλόθικαν, γένικαν οδοντοτα κε σπάσανε.

— Τί λιπον διατάτις να κάνο, Γέροντα;

— Με τάδέρφια-συ θα πάτε μαζί-μυ κατα τυς Ασπρυς Λόφυς. Θα εφοδιαστύμε εκι με κομάτια στυρναρόπετρας, πυ πέσανε τελεφτέα απτα τιχόματα τυ παραλιακυ βράχυ, πυ βρίσκετε εκι απ' όπυ ανατέλι ο ίλιος· τα κομάτια αφτα βρίσκοντε τόρα στον όχτο τυ ποταμυ. Εκι θα σε δίκσο πος να τα επεκσεργάζεσε. Ινε κερος πια, Κρεκ! Ισε μεγάλος τόρα, αρκετες ίνε ι δίναμές-συ, κε ίσε σε θέσι να κυβαλας όπλα, πυ έφκιασες με τα ίδια-συ χέρια. Περίμενέ-με, θα πάο να φονάκσο τα πεδια.

— Στις διαταγές-συ, — ίπε το πεδι κε το πρόσοπό-τυ έλαμπε απτι χαρα, πυ προσπαθύσε να τιν κρίπσι.

Ας εκσετάσυμε τον Κρεκ τόρα, πυ ο Γέροντας διεφθίνθικε στι σπιλια, απ' όπυ ακυόντανε λαριγκιόδικες φονες, πυ μιάζανε περισότερο με κραβγες μικρον ερεθιζμένον ζόον

Ομορφο, μεγάλο κε δινατο τον ονόμασε ο γέρος. Ισος για να τον φιλοτιμίσι. Γιατι στιν πραγματικότιτα ο Κρεχ ίτανε μικρος, πολι μικρος μάλιστα, κι ακόμα λιγνος κε κοχαλιάρις, όπος κι ο πρόπαπύς-τυ.

Οςο αφορα το προσοπό-τυ ίταν πλατι κε κατακόκινο απτο κάμα τυ ίλιυ. Πάνο απτο μέτοπό-τυ προβάλανε αρεες κσανθες τρίχες, παχιες, φοβερα μπερδεμένες κε σκεπαςμένες, απο στάχτι κε διάφορα σκυπίδια.

Δεν ίνε όμορφο το κακόμιρο αφτο κι αδίνατο πεδάκι. Τα μάτια-τυ μονάχα, πυ βαθια ίνε χομένα στις κόχες ίνε γεμάτα ζοι κι ανάμεσα απ'αφτα λάμπι το μιαλο πυ άρχισε να κσιπνα.

Ανιπόμονα περιμένι πότε θάμπι στο δρόμο. Χτιπάι το πέλμα-τυ με τα μεγάλα δάχτιλα στι γι κε με τα πέντε δάχτιλα τυ χεριύ-τυ νεβριχα τραβάι τα χίλι. Ετσι κάνυν κε σίμερα ακόμα ι νέγρι τις Αφρικις, όταν βρίσκοντε σε μεγάλο ερεθιζμο·

Μα να κι ο πρόπαπυς κατεβένι τ'απσιλα σκαλοπάτια με γριγοράδα, πυ δεν τι φανταζότανε κανένας σε τέτια ιλικία. Κατόπιν-τυ ολόκλιρι ορδι απο πεδια-αγρίον. Ολα αφτα σαν κε τον Κρεχ ίνε μισοσκεπαςμένα με δέρματα θεριον.

Νά-τος ο Γελ, ο μεγαλίτερος απ'όλυς. Ινε δεκαπέντε χρονον. Πρότυ νάρθι ι τιμιτικι γι αφτον ιμέρα, πυ θα τον πάρυνε μαζί-τυς στο κινίγι ι μεγάλι κατόρθονε να φιμιστι ος μεγάλος πσαρας. Με τιν οδιγία τυ πρόπαπυ έμαθε να κάνι απτα κοχίλια μιτερα κοπίδια, μιτερυς γάντςυς για τιν πσαρικι. Με τι βοίθια ανκιστριυ, πυ το έφκιασε ο ίδιος, κε έβαλε στο άκρο-τυ κομάτι κόκαλο με πολι λεπτα δοντάκια έπιανε μεγάλυς σολεμυς (πσάρια) στα βάθια τυ νερυ.

Κατοπιν-τυ πάι ο Ριυγ ο μεγαλοαφτίτις. Γι αφτον μπορύσανε να πύνε πος ίχε τιν ακοι κε τιν όσφριςι τυ σκιλιυ, αν στιν κερο εκίνο, πυ ζύσε ο Ριυγ, δεν ίτανε σχεδον άγνοστο το σκίλι με τις ιδιότιτες-τυ, πυ ίνε σ'εμας τόσο γνοστες.

Απτι μιρυδια γνορίζι ο Ριυγ σε πιό θάμνο οριμάσανε ι καρπι, κε πυ προβάλανε απτι γι τα νέα μανιτάρια. Με κλιστα τα μάτια κίνος κσεχόριζε τα δέντρα απτον φίλοτι μυρμύρα. Περίφανα πίγεναν εμπρος τα διο πεδια, κε κατόπιν-τυς τυς ακολυθύνε σοβαρα κε σιοπιλα τα αλα. Στιν κορμοστασια μιάζυνε κι αφτα με τα άλα κε το καθένατυς έχι κσεχοριστι ιδιότιτα, πυ τιν έχυνε παρατιρίσι ι γονιί-τυς.

Ο πρόπαπυς-ο Γέροντας- δίνι το σιμίο, πος κερος πια να κσεκινίσυν, κε μπένι ο ίδιος επικεφαλις τις πεδικις γρύπας, έτσι όπος σίμερα ο δάσκαλος όταν πάι σε περίπατο με τυς μαθιτες.

Μονάχα ι μικρι σινοδιπόρι τυ γέρυ — λεπτομερια, πυ κσεχορίζι τι γρύπα τυς απτι γρύπα τον σιμερινον μαθιτον — έχυνε στι ράχι-τυς κάτι σα σακι, χοντροπλεγμένο απο στενες λυρίδες φλύδας τον δέντρον, κε κρατάνε στο χέρι άλος κοντο ραβδι με βαρι κεφάλι άλος κοντάρι με πετρινι εχμι. Κε ένα μάλιστα πεδι κρατάι κάτι σαν κεφαλάκι σφιριυ απο σκύρα πέτρα.

Απομακρίνοντε απτι σπιλια, βιματίζοντας λαφρα, δίχος θόριβο. Γιατι θιμύνταν καλα τι διαταγι τυ Γεροντα κε τον πατεράδον-τυς πος ίνε απαρέτιτο όταν θ'αρθι ο κερος να πάνε κι αφτι για κινίγι στα απάτιτα δάσι να περπατύνε αθόριβα για να μι προσελκίσυν τιν προσοχι τυ κινιγιυ κε τον άγνοστον άγριον εχτρον.

Ι γινέκες, πυ μόνες τόρα μίνανε στι σπιλια, βγίκανε στιν έκσοδο κε παρακολυθύσαν απο κι το Γέροντα με τα πεδια.

Κε δίπλα στις γινέκες διο κορίστια καλοφκιαςμένα κι απσιλα. Τις λένε Μαπ κε Ον. Με ζίλια κιτάζυν τα πεδια.

Κε στιν καπνιζμένι κατικία τυ Κρεχ, μπροστα σε δινατι φοτια, κοντα σε μεγάλο σορο απο στάχτι κε ζβιζμένα κάρβυνα, ανάμεσα σε πλίθος κομάτια απο κόκαλα, στέκετε γονατιστα ο πιο μικροσκοπικος αντιπρόσοπος τις προτόγονις ανθροπότιτας.

Ινε ο πιο μικρος απ'όλα τα πεδια κε το λένε Οζο.

Μεγάλος πόνος τρόγι τιν καρδιά-τυ. Απο κερο σε κερο βγένυν αναστεναγμι απτο στίθος-τυ. Πόλα λιπάτε πυ δεν τον αφίκανε να πάι μαζι με το Γέροντα. Μα μολαταφτα κσακολυθα όπος πρότα με μεγάλι προσοχι να παρακολυθι τι φοτια.

Σίμερα ίνε ι σιρά-το να φιλάγι τι φοτια απτιν αβγι ος ότο νιχτόσι.

Ινε πολι προσεχτικο γιατι ксέρι πόσο σπουδεα ίνε ι δυλια, πυ τυ αναθέσανε. Ι φοτια ίνε ανεχτ μιτι για τι σπιλια κι όπιος τιν αφίνι να ζβίσι, σκλιρι τον περιμένι τιμορία. Να γιατι μόλις παρατιρίσι το πεδι, πος ι φλόγα λιγοστέβι κε κιντινέβι να ζβίσι ι φοτια, αμέσος ρίχνι επάνο κλαρια απο δέντρο ρετσινάτο, για να τις δοσι νέα τροφι κε τιν αναζοογονίσι.

Κι αν κάποτε τα ματάκια τυ Οζο γεμίζονε δάκρια, πυ σκοτινιάζυν τιν όρασι, προκαλι τα δάκρια αφτα όχι ι λίπι, μα ο καπσερος καπνος.

Γρίγορα ксέχασε ο Οζο τ'αδέρφια-τυ κε τιν εκδρομί-τυς. Γι άλο σκέφτετε τόρα κε ι σκέψι αφτι τον κάνι όλο κε να κατσυφιάζι: ίνε πιναζμένος, κε ίνε μόλις έκσι χρονονι..

Σκέφτετε πος, αν ι γερόντι κ' ι πατεράδες γιρίσυν απόψε απ το δάσος με γιμνα χέρια, θα αναγκαστι να ικανοπιίσι το στομάχι-τυ με διο κομάτια φτέρις πυ εκοψε κάμποσες μερες πριν κε τις καβύρδισε πάνο στα κάρβυνα.

II. ΜΙΑ ΑΠΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΤΟΓΟΝΙΣ ΕΠΟΧΙΣ

Αν πιναζμένος ίταν ο Οζο, μα λιγότερο πιναζμένα δεν ίταν τ'αδέρφια-τυ. Μάλιστα περισότερο· ο δρόμος κι ο αέρας τυς μεγαλόνε τιν πίνα. Ο Γέροντας όλο το δρόμο μυρμυρίζοντας κε με διάφορα σιμία τυς εκσιγύσε πος να ксεχορίζυν στον όχτο τα διάφορα νερόφιτα, ι κρεατόδικες ριζες τον οπίον θα μπορύσανε να γεμίζυν έτσι κ'ετσι το πιναζμένο στομάχι-τυς στα χιμονιατικα βράδια, όταν κρέας δε θα ίχανε. Βλέποντας τυς αρευς καρπυς, πυ κατορθόσανε να σοθύνε απτιν παγονια πυ κε πυ στα κλαρια τον θάμνον, ι νέι στρατολάτιδες επιθιμύσαν φοβερα να τυς κόψυν κε να τυς καταβροχτίσυν.

Μα απο μικρα πεδια ακόμα, αφστιρι τυς δινότανε διαταγι να φέρνυνε στι σπιλια κάθε τι πυ βρίσκανε ίτε κάρπι ίτανε, ίτε ζόα κατάλιλα για τροφι. Κε επιδι ίταν σινιθισμένι εκι μονάχα στι σπιλια, ίστερα απ' τιν εкσέτασι τον ανότερον να διαμιραστύνε τι λία μεταкσί-τυς, γι αφτο κε τόρα νικύσαν τον πιρασμο κε ρίχνανε στα σακια όλα όσα βρίσκανε στο δρόμο.

Μ' αλίμονο! Απτι στιγμι π' αφίκαν τι σπιλια δεν κατορθόσανε να βρύνε παρα λίγυς μονάχα καρπυς οксιας, κάμποσυς λεγνυς μισοπαγομένυς σαλιάνκυς, ένα σταχτι φιδάκι όχι μακρίτερο μα μίτε κε παχίτερο απτο δάχτιλο τυ ανθρόπυ.

Το φιδάκι βρίκε ο Κρεκ· κιμότανε κάτο απο μια πέτρα πυ αναποδογίρισε όπυ κι αν πίγενε ο Κρεκ παντυ αναποδογίριζε όλες τις πέτρες πυ αντάμονε στο δρόμο, βέβεα εκίνες για τις οπίες έφτανε ι δίναμί-τυ.

Μα αν τρόφιμα βρίσκανε λίγα, απαντύσαν όμος πολα κομάτια τσακμακόπετρας, πυ κατρακιλιόνταν εκι στις ρίζες τον λόφον. Το φορτίο τον πεδιον όλο κε βάρενε. Ι πιο μικρι σχέδον σερνόντανε, καμπυριαζμένι απτο φορτίο-τυς, μα βάζοντας όλα τα διnατά-τυς προσπαθύσανε να κρίψυν τιν κύρασι-τυς, γιατι ксέρανε πος ι μεγαλίτερι, σινιθιζμένι σιοπιλα να ιποφέρυν όλες τις κακοχίες, δε δίνυν καμια προσοχι στα παράπονά-τυς.

Βροχι με μικρο χαλάζι σκέπαζε αδιάκοπα το δρόμο όλο. Μα ο Κρεκ δεν έδινε καμια προσοχι στο χαλάζι. Σ λογιζότανε μόνο πος γρίγορα κι αφτος θα γίνι μεγάλος, ίσος επιδέкσιος κε δοκιμαζμένος κινιγος, κε θα έχι πραγματικο όπλο κε όχι μικρο πεδικο ραβδάκι. Κε με τι σκέψι αφτι ζοιρα κε παλικαρίσια βιμάτιζε στο Γέροντα δίπλα. Ποτάμι τον έλυζε ο ίδρος βαρι ίταν το φορτίο-τυ, έσερνε διο μεγάλα κομάτια στυρναρόπετρας.

Κατόπιν-τυς ερχότανε, με συφρομένα τα φρίδια, ο Γελ κι ο Ρυγ· στενοχοριμένι κ' ι διο· δε βρίκανε τίποτε στο δρομο, δε μαζέψανε τίποτε Τυλάχιστο πσαράκι ίτε μανιτάρι. Μονάχα κάπια μισοπαγομένι βρίκανε αράχνι, πυ καθότανε στι σκοτινί-τις φολια πιναζμένι όπος κ' εκίνι.

Ι άλι ερχόντανε ανακατομένα, με βία σέρνοντας τα πόδια, καμπυριαζμένι κε το κεφάλι κλιμένο· απτα πρόσοπά-τυς ανάβριζε ο ιδρος θολο ποτάμι. Ι βροχι έτρεχε απτ' αχτένιστά-τυς μαλια, έλυζε τα μάγυλά-τυς χορις όμος να πλίνι τις ακαθαρσίες κε τις λέρες πυ τα σκεπάζανε.

Ιστερα απο μαχρινι πορία έδοσε επιτέλυς ο Γέροντας το σιμίο τις σταμάτισις.

Στι στιγμι τον αχύσανε όλι.

— Νά εχι χάτο απτο γίσομα τυ βράχυ, δίπλα στον όχτο, ιπάρχι καλο στεγνο μέρος για ανάπαψι, — ίπε ο Γέροντας — χαθίστε! Θα φάμε! Ανιχτε τις τσάντε-σας.

Τρέξανε εχι όλι. Πλαγιάσανε μεριχι, μεριχι χαθίσανε σταβροπόδι, αφίνοντας στο Γέροντα το μέρος χάτο απτο γίσομα, το οπίο χαλίτερα απο όλα προφιλαγότανε απτι βροχι.

Ο Κρεχ έδιχσε ς ο Γέροντα το περιεχομενο όλον τον σάχον-τυ, με σεβασμο τυ πρόσφερε το φιδάχι πυ βρίχε. Τυ φενότανε, πος το αχριβο αφτο χοματάχι, πυ δεν τολμύσε ο ίδιος νάγγιχσι, μπορύσε μονάχα ο πρόπαπυς να το φάγι.

Μα ο γέρος σιγα τράβιχσε πίσο το χέρι τυ λέγοντας:

Ας ίνε για σας! Εγο προτιμο, όταν ψιμένο χρέας δεν εχο, να μασο ρίζες. Αποπολιν χερο ς νίθισα σ'αφτο· έτσι χάνανε χ'ι πατεράδες-μυ. Κιτάχστε τα δόντια-μυ, — θα δίτε πος απο μιχρο πεδι μασύσα ίτε ομο χρέας, ίτε ιγρα, ινόδιχα χε χολιτιχα φιτα. Στα χρόνια τις νιότις-μυ, πεδιά-μυ, ι φοτια ι πανόρια χε ζοοδότρα φοτια, ι φοτια — ο φίλος, πυ πρέπι να τιμίσυμε όλι, έφεβγε χάποτε απτα λιμέρια-μας, πυ ίσαν χοντα στυς όχτυς τον ποταμον, όταν αφτι πλιμιρύσαν. Κ' εμις τότε, δίχος φοτια, βάζαμε σε ενέργια τα δινατά-μας σαγόνια μεταβάλοντας σε ζιμάρι τιν ιγρι τροφι, πυ τρογαμε έτσι, όπος βρίσχομε. Φάτε, πεδια. Κερος πια.

Κε με απλιστία τα πεδια ριχτίχανε στις φτοχιχες προμίθιες, πυ τις μίραζε ο πρόπαπυς.

Ιστερα απτο φτοχιχο αφτο πρόγεμα, πυ χαταβροχτίστιχε γρίγορα, χε πυ λίγο απομάχρινε τιν πίνα τον στρατολάτιδον, διάταχσε ο γέρος στα πεδια να αναπαφτύνε, προτυ να χσαχολυθίσον τι δυλια.

Σιμαζοχτίχανε εχίνα σφιχτα ανχιζοντας το ένα τάλο, για να μπορέσυν χαλίτερα να ζεσταθύνε χε ίστερα απολίγα λεπτα πέσανε όλα σε βαθι ίπνο.

Μονάχα ο Κρεχ δεν έχλιε τα μάτια. Ονιροπολύσε τιν όρα, όταν θα τονε λογαριάσυνε πια παλιχάρι σοστο. Χσαπλομένος στι γονιά-τυ, δίχος να χιμιθι, χριφα με μεγάλι προσοχι παραχολυθύσε τις πράχσες τυ γέρυ, πυ τόσα μιστιριόδιχα χε περίεργα πράματα γνόριζε.

Κι ο γέρος, σταναμεταχσι, σιλογιζμένα μασόντας ρίζες, προσεχτιχα με το οχσίδερχο χε πιραμένο-τυ μάτι χσέταζε τα χομάτια τις στυρνορόπετρας, πυ χίτονταν δίπλα-τυ.

Ο Κρεχ επίμονα προσπαθύσε να θιμιθι χάθε χινισι τυ γέρυ. Ιδε, πος ο γέρος διάλεχσε μια απτις στυρναρόπετρες, στρονγιλι χε μαχρυλι σαν αβγο, πίρε ίστερα άλι πέτρα χε μ'ένα δινατο χτίπιμα οπεσπασε απτιν πρότι αρχετα μεγάλο χομάτι. Ιστερα πίεσε τιν πετρα ανάμεσα στα πόδια-τυ, τραβόντας-τα στον εαφτό-τυ. Οταν ι πέτρα βρεθιχε στιτι, πιεσμένι ανάμεσα στα περίεργα αφτα χε φισιχα πιεστίρια, ο γέρος πίρε ένα ραβδι με γλιστερα χομένα άχρα χε προσεχτιχα το τοποθέτισε στιν επίπεδι τις τσαχμαχόπετρας χορφι. Ιστερα, σινχεντρόνοντας τις δίναμές-τυ όλες, πίεσε το ραβδι με τα χέρια χε το στιθος έτσι, πυ απτιν πέτρα απογορίστιχε μαχρυλι χε μιτερι σα μαχέρι πλαχύλα.

Κάμποσες φορες επανάλαβε τιν πράχσι αφτι ο γέρος χε σε λίγο διάστιμα ετίμασε αρχετο ποσο απο τέτιες πλαχύλες.

Τα διάφανα αφτα χομάτια, πυ ίχανε χρέμα άγριυ μελιυ χόβανε όχι χιρότερα απτα ατσολένια-μας μαχέρια. Ι διαφορα ίταν πυ δεν ίσανε στερεα. Συχνα έπρεπε να τα αντιχαταστένανε. Ο γέρος αφυ χσεχυράστιχε λιγο απτιν χυραστιχι εργασία, διάλεχσε ένα απτα πιο μεγάλα χομάτια, χι άρχισε να το πελεχα με σιχνα, μα όχι δινατα χτιπίματα. Κε ίδε ο Κρεχ ελαφάνερο, πος απτιν άμορφι πλαχύλα σχιματίστιχε τέλια εχμι για αχόντιο, χε άθελα απτα στιθια-τυ βγιχε φονι θαμασμυ χε ενθυσιασμυ. Αν χε πολες φορες ος τότα ίδε το πεδι τον τρόπο τις χατασχεβις πετρινον εργαλίον, μα ι σιμερινι επιδεχσιοσίνι τυ γέρυ τον χατάπλιχσε

Μόλις μάζοχσε ο γέρος τα μιτερα χοπίδια, πυ τόσο τεχνιχα τα επεχσεργάστιχε χε χσαφνυ γίρισε απαμιας το χεφάλι στο μέρος τυ ποταμυ, χε στο πρόσοπό-τυ αντιχαθρεφτί-

στικε στιν αρχι θαμαζμος, κε ίστερα τέτια φρίκι, πυ ποτε ος τότε δεν ίδε ο Κρεκ στο ανερεθιστο κε περίφανο πρόςοπο τυ γέρυ.

Αθελα ο φόβος εκιρίεπςε τον Κρεκ, παρ'όλι τι νεανικί-τυ ορμι, μα προςπάθιςε να μίνι ίςιχος όπος κι ο γέρος κε όπος εκίνος έπιασε το χερύλι τυ ραβδιύ-τυ.

Απτο βόριο μέρος, απτο πάνο μέρος τυ ποταμυ ερχότανε κάπιος φοβερος, ακαθόριςτος θόριβος, μακρινος ακόμα· κάπυ κάπυ κςεχοριζόντανε μυνκριζμος τρομερος.

Κςιπαζμένα τα πεδια πιδίςανε απτις θέςες-τον, τρέμοντας απτο φόβο. Βιαςτικα ο Γέροντας τα διάτακςε να ςκαρφαλόςυν ςτο γλιςτερο κε ςχεδον απότομο βράχο, ςιμβυλέβοντας-τα πος να βάζυν τα πόδια κε να γαντςοθύνε με τα χέρια απτις προεχςέχυςες πέτρες, πυ ίςαν κομένες ςιρες ι μια πάνο ςτιν άλι, εκι ςτυς κιμολένιυς τίχυς. Ιπάκυςαν εκίνα κι αφυ φτάςανε ςτιν πλατείτςα πυ βριςκόντανε ςτο μέςο τυ βράχυ, πέςανε πρύμιτα ςτιν κιλια πάνο, με καταματομένα τα δάχτιλα.

Μα ο γέρος να τ'ακολυθίςι δεν μπορύςε. Εμινε κάτο ςτι ρίζα τυ βράχυ. Αρνιθικε να τον ενκαταλίπςι ο Κρεκ, μη δίνοντας προςοχι ςτις φοβέρες-τυ.

— Γέροντα! — φόνακςε, — αόρατος κίντινος μας απιλι, όπος λες. Μ'αγαπας το κςέρο, μα κ'εγο δε θέλο να ς'ενκαταλίπςο. Θα πεθάνυμε μαζι, ίτε μαζι κε θα νικίςυμε. Σταθερος ίςε ςι κε δινατος, θα πολεμίςις ος το τέλος κ'εγο, — αν μας επιτεθύνε κακι άνθροπι ίτε άγρια θερια — θα τυς βγάλο τάντερα.

Στον κερο πυ ο Κρεκ εκφονύςε τον πολεμικὸ-τυ λόγο, ι τρομερι βοι όλο κε πλιςίαζε. Ολοφάνερο τόρα, πος ι ετία πυ τυς προκςενύςε τον τρόμο, κάθε λεπτο πλιςίαζε ςτο μέρος, όπυ βριςκόντανε το πεδι κε ο γέρος.

— Κρεκ, τα μάτια ςυ ίνε οκςίδερκα κε νὲα! Κίτα εκι κατα τον ποταμο, ςτο βόριο μέρος. Τί βλέπις;

— Κατάμαβρος ο υρανος απο μεγάλα πυλια. Στριφογιρίζυν όλο. Φένετε ι άγριες κραβγες-τυς μας φοβερίζυν.

— Κάτο ςτο νερο δε βλὲπις τίποτε; Κίτα μια φορα ακόμα. Τα πυλια ςτριφογιρίζυν πάνο απτο ποτάμι, όςτε ςινοδέβυν κάπια λία πυ πλέι κατα τον ποταμο, περιμένοντας πότε θα τις επιτεθύνε δίχος φόβο. Μα πιός ίνε πυ βγάζι το φοβερο αφτο μύνκριζμα; Δεν ίνε αφτο κραβγι πυλιον! Ελα να ςε ςικόςο ψιλα για να κιτάκςις καλίτερα.

Μα τυ κάκυ, κ'επάνο απτα χέρια τυ γέροντα δεν έβλεπε τίποτε ο Κρεκ.

— Τί βλέπετε ςις απ'αφτυ πάνο; — φόνακςε ο γέρος ςτα πεδια, πυ κίτονταν αςφαλιζμένα ψιλα ςτιν πλατείτςα τυ βράχυ. — Μίλιςε ςι' Ρυγ!

— Βλέπομε, — ίπε το πεδι με τα μεγάλα τ'αφτια, — βλέπομε μακρια ςτον ορίζοντα, μέςα ςτο νερο ςε άςπρο έδαφος επάνο κάτι μάβρο τέρας. Μα τί ίνε δεν μπορύμε να πύμε. Κυνιέτε.

— Καλα, Ρυγ! Να μιν ίνε το μάβρο αφτο πλατικέρατο βόδι; Αν κε — ίπε ο γέρος μέςα-τυ, — ςπάνια ίνε τόρα ι αγριόταβρι ςτα μέρι-μας, μόλα τάφτα μπορι κανὲνας να τυς ανταμόςι.

— Οχι, το τέρας αφτο ίνε μεγαλίτερο απτο πλατικέρατο βόδι! — φόνακςε ο Ρυγ.

— Γέροντα, — φόνακςε ο Γελ, — δεν ὶνε ένα, μα διο τα τέρατα πυ κινύντε, κε το άςπρο ὲδαφος ίνε ςκεπαζμένο όλο απο κόκινες κιλίδες!

— Κ'εγο τά βλέπο τόρα! Τα βλέπο, — φόνακςε ο Κρεκ, χλομος κε τρέμοντας ςίνκορμα. — Διο θερια ίνε εκι κε τα διο πάρα πολι μεγάλα. Βρίςκοντε πάνο ςε πάγο, πυ ίνε μεγαλίτερος απτ. ςπιλιά-μας. Δε ςαλέβυν. Γέροντα! Γρίγορα θα περάςυν απο κοντά-μας! Για κίτα! Χαθίκαμε αλίμον

Κατέβαςε τον Κρεκ ο γέρος ςτι γι, κε με απλιςτία κίταζε ςτο φυρτυνιαζμένο ποτάμι. Κε ίδε ο γέρο κινιγος θέαμα, πυ γέμιςε τιν ψιχί-τυ απο παγερι φρίκι, παρ'όλι τιν παλικαριά-τυ. Ο Κρεκ κε τ'άλα πεδια κλέανε κε τρομάζανε απτο φόβο.

Πάνο ςτ'αφριζμένα κίματα, ο θόριβος τον οπίον ανακατεβότανε με τις κςεκοφαντικες κραβγες τυ άπιρυ πλίθυς τον όρνιον, φερότανε παγόβραχο ολόκλιρο, μεγάλον διαςτάςεον κε πάχυς. Κε ςτριφογιρίζοντας πάνο ςτα νερα ο παγόβραχος κυβαλύςε τερατόδικο

ελέφαντα-μαμοθ, απέραντον διαστάσεον, με μακρια χέτι κε κιματίζυσα υρα. Τα πισινα πόδια΄ τυ τέρατος πέσανε στιν αραμάδα τυ πάγυ, σάμπος σε παγίδα.

Το θεριο έτσι σαν να στεκότανε πάνο στα διο πισινά-τυ πόδια· ι κιρτομένι-τυ χαβλιόδοντες ίσανε σικομένι προς τα πάνο, κι άπτιν προβοσκίδα-τυ, πυ πρόβαλε, σαν χαρτάρτι, πετιόντανε αδιάκοπα στον υρανο πίδακες εμάτυ Ολο-τυ το κορμι ίτανε λυζμένο απ΄αφτο το έμα, πυ πετιότανε κι απτιν τριπιμένι-τυ κιλια κι αναστέναζε κε μύνκριζε το θεριο στιν επιθανάτιά-τυ αγονία. Κε δίπλα ίταν ξαπλομένος γιγάντικος μαλιαρος ρινόκερος, πυ με το κέρατό-τυ κσέσχισε τιν κιλια τυ μαμυθ. Εκιτο ακίνιτα κι πέρα πνιγμένος.

Στον κερο πυ ι τρομερι γρύπα έπλεπσε δίπλα απτο Γέροντα, πυ το θέαμα αφτο τον ιπενθίμισε τυς θρίλυ: κε τις μιστιριόδικες κινιγιτικες περιπέτιες τον προγόνον-τυ, ο γιγάντικος ελέφαντας σοριάστικε πάνο στο πτόμα τυ νικιμένυ εχτρυ, βγάλοντας τιν τελεφτέα επιθανάτια κραβγι.

Τράνταχσε ι γι απτιν κραβγι αφτι, ο αντίλαλός-τις επαναλίφτικε κάμποσες φορες κε τα όρνια τρομαζμένα, κσιπαζμένα, σταματίσανε για κάμποσο κερο τι σκλιρί-τυς καταδίοχσι.

Μα δεν πέρασε πολι κε κσανα με νέα ορμι πετάχσανε στον παγόβραχο, όπυ ακίνιτα βρισκόντανε τόρα τα διο γιγάντικα πτόματα.

Οταν απομακρίθικε πια ο πάγος με το βαρί-τυ φορτίο ο γέρος σκύπισε με το χέρι το σκιθροπό-τυ πρόσοπο, το λυζμένο απτον ίδρο κε προσκάλεσε τυς μικρύς-τυ σινοδιπόρυς.

Χτιπόντας τα δόντια, με τι βία σαλέβοντας τα τρεμάμενα πόδια, δίχος να ίνε σε θέσι κε φονι να βγάλυν, κατεβίκαν ι μικρι απτο βράχο κε ζιγόσανε το γέρο, τυ οπίυ το χέρι σπαζμόδικα κρατύσε ο Κρεχ.

Ιστερα απ όλα αφτα πυ περάσανε τυς ίτανε δίσκολο βέβεα να καταπιαστύνε στι δυλια για τιν οπία ίρθανε.

Αναβάλανε το μάθιμα τις κατασκεβις όπλον απο στυρναρόπετρες κε όλι σκιθροπα κε κατσυφιαζμένα γιρίσανε πίσο στι σπιλια.

Τα πεδια κάθε λίγο γιρίζανε κε κιτάζανε πίσο. Κάποτε τυς φενότανε πος ακύανε το θόριβο τον πυλιον, πυ πετύσανε, κάποτε πος νά,νά τα ζίγοσε ένα απτα άγρια εκίνα θερια, πυ ίδανε προ ολίγυ.

Μα ισίχασαν επιτέλυς κι ο Κρεχ, χαμογελόντας ίπε στο Ρυγ:

— Πολι λιπίθικε ο Οζο, όταν φίγαμε το πρωι. Μα το βραδι θα χαρι, πυ έμινε σίμερα να φιλάκσι τι φοτια, — όταν μάθι τα όσα ιποφέραμε εμις.

Μα δε σιμφόνισε σ'αφτο ο Ρυγ, κύνισε το κεφάλι κε ίπε:

— Ο Οζο ίνε τολμιρος· εγο πιστέβο πος θα λιπιθι, πυ δεν ίχε τίχι να δι τέτιο φοβερο θέαμα.

III. Ο ΠΑΝΤΟΤΙΝΟΣ ΕΧΤΡΟΣ.

Χορις καμια άλι περιπέτια γιρίσανε τα πεδια στο σπίτι, προτυ να νιχτόσι ακόμα.

'Ιστερα απο εκίνα πυ ιποφέρανε, ι διίγισι τον οπίον έκανε τις γινέκες να τρέμυν κε τα μικρα κοριτσάκια—τι Μαχ κε τιν Ον—να κλένε, ι ελεινι κε καπνόδικι πατρικί-τυς σπιλια φάνικε στα πεδια πολι αναπαφτικι.

Εδο πέρα πια ασφαλιζμένι, θεορύσανε τον εαφτό-τυς πολι εφτιχιζμένο. Γιατι, δίπλα ίσαν ι μανάδες-τυς πυ τυς τρέφανε με το γάλα-τυς, γίρο ιπσονόντανε πέτρινι τίχι, πυ τυς ιπερασπιζόντανε απτυς εχτρυς, κι ο μεγάλος κε καλός-τυς φίλος ι φοτια-τυς χάιδεβε γλικα κε τυς νανύριζε με τι ζέστα-τυ.

Νικα το κρίο ι φοτια κε φοβερίζι τα αγρια θερια, μα ίνε αδίνατι κι αφτι να ιπερασπίζι τυς κατίκυς τις σπιλιας απτιν επίθεσι άλυ εχτρυ, θανατιφόρυ αφτυ, πυ τυς καταδιόκι κε τυς παραμονέβι παντυ — εφτάζοος κ' εφτάπσιχος, πυ κε χιλιάδες φορες αν το νικας—εκνέυ αναστένετε αγριότερα τιν κάθε φορα.

Αφτος ο παντοτινος εχτρος, πυ πάντοτε στέκετε „εν επιφιλακι“ κε φοβερα εκδικιέτε, όταν ι κάτικι τις σπιλιας δεν ίνε σε θέσι να τον πολεμίσυν ίτε απο τεμπελια, — αφτος ο παντοτινος εχτρος πάντοτε κε σ' όλες τις εποχες ίταν ο εχτρος τις ζοις.

Το όνομα τυ ανίλευ αφτυ εχτρυ, τυ άπλιστυ τίρανυ, πυ κε σίμερα ακόμι κσακολυθι τις καταστρεφτικές-τυ επίθεσες στι γι κε καταστρέφι χιλιάδες ανθρόπυς, το όνομα αφτυ —πίνα.

Νά, τέσαρες μέρες περάσανε απο τοτε, πυ γιρίσανε τα πεδια στι σπιλια, κε ι κινιγι—ι παπύδες κ'ι πατέρες, πυ φέρνανε τα τρόφιμα για το σπίτι, — δε φανίκανε ακόμα.

Να μι πλανιθίκανε στο δάσος; Ιτε απελπιζμένι, επιδι δεν μπόρεσαν να κινιγίσυν τίποτε γιρνάνε ακόμα εκι; Σ' αφτες τις ερότισες δεν μπορύσε ν' απαντίσι κανένας. Αλοστε κι ο πρόπαπυς, κ' ι μανάδες, κε τα πεδια σινιθίσανε σε τέτιες μακρες απυσίες τον πατεράδον. Δε θανισιχύσαν τόσο γι αφτυς, —γιατι όλι γνορίζανε κε τι δίναμι κε τιν καπατσοσίνι, κε τιν πονιρια κε τιν εφεδρετικότιτά-τυς — αν στι σπιλια ιπίρχαν προμίθιες τροφις.

Σε τέτιες μακρινες κε κυραστικες προσδοκίες για τιν επιστροφι τον κινιγον, πονύσε κε κοματιάζετο όχι ι καρδιά τον προτόγονον ανθρόπον, μα το στομάχι.

Ενα μικρο απομινάρι απτο περαζμένο κινίγι, μισοχαλαζμένο κρέας λαφιυ, φαγόθικε ακόμα τις πρότες ιμέρες.

Δεν έμινε τίποτε κι απτο θίραμα, πυ άρχιζε να μιρίζι· ανανκαστίκανε να εποφελιθύνε κε τα φρέσκα πετσια πυ κσεχορίσανε για ρύχα.

Οπλιζμένες ι γινέκες, με μικρα κοματάτια τσακμακόπετρας, πυ τα λεπτα άκρα τυς πελεκίσανε με άλι πιο σκλιρι πέτρα, αποκσίζυνε τα μαλια κι απομακρίνυνε τυς φλέβες απτα βαρια δέρματα· ίστερα τα ετιμαζμένα αφτα δέρματα τα κόβυνε σε μικρα κομάτια. Τα κομάτια αφτα, τα σκεπαζμένα πυ κε πυ με έμα τα πλένυν κε τα βράζυν αργότερα ος ότυ δε μεταβλιθύνε σε πιχτι κολιτικι μάζα, πυ θα καταφαγοθι με εφχαρίστις απτυς πιναζμένυς τις σπιλιας κατίκυς.

Αλίθια, σιχαμερι θα πίτε σύπα;

Βράσανε τι σύπα δίχος τσυκάλι. Γιατι ι προτόγονι άνθροπι σε διάστιμα ολόκλιρον εόνον δεν ίκσεραν να φκιάνυνε λάσπινα τσυκάλια.

Αφτι, για τυς οπίυς γίνετε ι διίγισι, βράσανε το νερο σε σακυλάκι τεχνικα πλεγμένο απο φλύδες δέντρον. Τέτιο σακυλάκι βέβεα δεν ίτανε δινατο να το θέσυν απάνο στι φοτια· για να βράζυν το νερο ι άνθροπι ρίχνανε μέσα στο νερο πιρομένες απάνο στι φοτια πέτρες. Ετσι ζεστενόντανε το νερο, μα γινότανε θολο κε λερο απτι στάχτι.

Οσο αφορα τα ζαρζαβατικα, πυ άφτονα τα μεταχιριζόμαστε σίμερα εμις για τροφι, τα χρόνια εκίνα ίτε δεν ιπίρχανε καθόλυ, ίτε ίσαν ολος διόλυ άγνοστα. Τι σιμερινι-τυς όψι πίρανε τα ζορζαβατικα, τελιοπιιθίκανε διλαδι, ίστερα απο διάφορυς τρόπυς επεκσεργασίας, για τιν εφέβρεσι τον οπίον χριαστίκανε ολάκερι εόνες.

Κε έτσι ι γινέκες, κσεχνόντας τα ατομικά-τυς βάσανα, με πονετικι αγριάδα ακύανε τυς ιπόκοφυς στεναγμυς τον πεδιόν-τυς πυ καθόντανε κυλυριαζμένα δίπλα στι ζεστι στάχτι, κ' ετιμάζανε γι αφτα τι γλιόδικι δερματόσυπα.

Μερικες ρίζες φιτον, πυ με δισκολία μεγάλι κατορθόσανε να κσεριζόσυνε απτιν παγομένι γι, μασιθίκανε κε κσεμασιθίκανε αμέσος.

Τιν προιγύμενι μέρα ο Γελ έφερε ένα ψάρι, σι[illegible]μερο τιν όψι, πυ κατόρθοσε να πιάσι με το πετρινό-τυ ανκίστρι. Το κινίγι αφτο, πυ [illegible]ικε θαβμάσιο, αμέσος στι στιγμι κσεφλυδίστικε κ' εφαγόθικε. Δε σκεφτίκανε ύτε να το κα[illegible]δίσυν πάνο στα θράκια τις φοτιας. Μα το ψάρι ίτανε μικρο κε τα πιναζμένα στόμ[illegible] πολα. Σε καθένα έπεσε απο ένα μικρο κοματάκι.

Τότε αποφάσισε ο πρόπαπυς να δόσι σ' όλυς κάπια δυλια για να τυς αποσπάσι τιν προσοχι κε τυς κάνι να κσεχάσυν τα ανιπόφορα βάσανα τις πίνας. . .

Κε τόρα πυ όλι εργάζοντε το πιναζμένο αφτο προι, ας ρίκσυμε μια ματια στι σπιλια.

Εφτιχος πυ θα μπύμε εκι μονάχα νοερα. Αν θαναγκαζόμαστε να μπύμε εκι στιν πραγματικότιτα θα λιποθιμύσαμε δίχος άλο απτιν ανεπάρκια τυ αέρα, πυ μόλις κατόρθονε να δρασκελίζι το κατόφλι τυ προιστορικυ σπιτιυ.

Ι κατικία μιάζι με απέραντο ιπόγιο, σχεδον κικλικο κε με θόλυς, πυ το σκάψανε κάποτε τα νερα μέσα στο πάχος μαλακυ ορινυ στρόματος. Ι σπιλια αφτι με ανίγματα σαν πορτίτσες ενόνετε μ'άλες πιο μικρες σπιλιες. Απτι λιθινι οροφι παντυ κρέμοντε στα-

λαχτίτες, πυ μιάζυνε με μακρυλα άςπρα κερατα. Κατα μάκρος τις σπιλιας αφτις, πυ ας τιν ονομάςυμε τιν κιριότερι κάμαρα, πάνο ςε λερι, απο ακαθαρςίες γ', ίνε πεταμένι ςορι απο κςερα φίλα κε βρία, ςκεπαζμένι κάπυ κάπυ με δέρματα θεριον. Τα δέρματα αφτα χριςιμέβυνε για κρεβάτια.

Στο μέςο τις ςπιλιας μεγάλος ςορος απο στάχτι κε ζβιζμένα κάρβυνα· στις άκρες ι στάχτι μονάχα ζεςτι, ι φοτια βρίςκετε ςτι μέςι· απο κι πετιέντε ι μικρες γλόςες τις φλόγας στις οπίες ο Κρεκ—ςίμερα αφτος ίνε ο φίλακας τις φοτιας — αδιάκοπα ρίχνι κλαδια κε καλάμια.

Διαφορα πράματα, απομινάρια λερα, ίνε ανακατομένα με τι στάχτι κε τα κάρβυνα: κόκαλα, ςκιζμένα καταμάκρος απτα οπία αφερèςανε το μιαλο ίςτερα αφυ τα κςεςαρκόςανε ολότελα· κυκυνάρες έλατον κε πεφκον, μιςοκαμένα κοχίλια όλον τον ιδον κε το γενον, ςτρονκιλες πέτρες, μαςιμένες φλύδες δέντρον, κόκαλα πςαριον, δόντια, κομάτια στυρναρόπετρας διάφορον ςχιμάτον.

Αφτα τα κομάτια τις στυρναρόπετρας ίςαν απομινάρια τον „μαχεριον" τυ γέματος κε τον άλον ςίνεργον, πυ κατάντιςαν πια άχριςτα. Ετςι γινότανε ςυχνα γιατι δεν ίςαν ςτερεα κε τέλια.

Βέβεα ι ςινομιλιτες, πυ καθόντανε σταβροπόδι ίτε γο ατιςτα ολόγιρα στο τςάκι, πυ τυς χριςίμεβε κε για μαγιριο κε για τραπέζι, δε ςιλογιζότανε ποτες πος τα απομινάρια αφτα τυ γέματό-τυς κε τα „ςερβίτςια"— τα οπία μας δίχνυνε πος ζύςαν τότε ι άνθροπι κε τι μπορύςαν να κάνυν — με μεγάλι επιμέλια θα μαζέβοντε ςίμερα, θα αγοράζοντε ακριβα κε θα τοποθετύντε στις μεγαλόπρεπες έθυςες τον μυςίον-μας.

Οχι, ποτες! Ποτες δεν ιποπςιαςτίκανε ι αρχέι αφτι άνθροπι, πος τα ίχνι-τυς, πυ φιλαχτίκανε απτιν καταςτροφι ςε μερικα μέρι, θα χριςιμέπςυν αλάνθαςτι μάρτιρες τις ελεινις κε φτοχικις ζοίς-τυς κε θα επιτρέπςυνε στυς επιςτίμονες τυ μέλοντος να διιγιθύνε μερικες ςκινες απτι ζοί-τυς.

Μα ας ρίκςυμε τόρα ματια στιν επίπλοςι τις ςπιλιας κε ίςτερα κε στυς ίδιυς νικοκίριδες. Επίπλοςι βέβεα όπος τιν ενούμε ςίμερα καθόλυ δεν ιπίρχε. Ιχιακα ςκέβι ίςαν: χάμποςα πλατια όςτρακα, μερικα πλεγμένα ςακυλάκια απο φλύδες δέντρον ίτε καλάμια, ακόμα κε πιάτα, φκιαζμένα απο κρανία μεγάλον ζόον.

Οπλα ςτι ςπιλια ίταν άφθονα, όπλα πέτρινα, χοντροκαμομένα. Δόνχες, κοντάρια βέλι όλα με πέτρινες ακίδες προςαρμοζμένες με κόλα απο φιτα ίτε με πίςα κε φλέβες τον ζόον. Ιπίρχαν ακομα κε πολα κοκαλένια ςπαθια, παραφιάδες κεράτον λαφιον κε βοδιον οδοντοτα ραβδια με μπιγμένυς απάνο χαβλιόδοντες ζόον, πέτρινι μπαλτάδες με χερλια, μαχέρια πέτρινα διάφορυ μεγέθυς, ςτρονκιλες πέτρες για ςφεντόνες.

Σπιτίςιο ζόο δεν ιπίρχε κανένα: ύτε ςκιλια, ύτε γάτες, ύτε όρνιθες — τίποτε απτα ζόα εκίνα απτα οπία ίνε γεμάτες ι αβλες τον χορικόν-μας. Ακόμα ο άνθροπος δεν μπόρεςε να ιμερόςι τα άγρια ζόα. Δεν ίχε ύτε πολερικα πυ μπορύςανε να τυ χριςιμέπςυνε για τροφι, ύτε ςκιλια κε άλογα πυ θα τοτε βοιθύςανε στο κινίγι κε στις άλες-τυ δυλιες.

Με μεγάλι όμος όρεκςι κε [illegible] τρόγανε τότε τα άλογα. Αλογα όχι βέβεα ςαν τα ςιμερνα, μα τα τετράποδα [illegible] δεν ιπάρχυνε ςίμερα, κε ίςαν ι πρόγονι τυ ςιμερνυ άλογυ κε γαιδυριυ.

Ο Κρεκ δεν ίδε ύτε δοκίμαςε αγελαδίςιο ύτε κατςικίςιο γάλα.

Σε κανένα στιν εποχι εκίνι δεν ίδε ύτε ίκςερε τι ίνε το στάχι τις ςίκαλις ύτε τυ κριθαριυ.

Κανένας, ύτε ο ίδιος ο Γέροντας. Ιςος εκι πυ επλανιέτο στις πεδιάδες ν'αντάμοςε κάποτε αγριλα, όλος διόλυ άγνοςτα γι αφτον φιτα, το φρέςκο κεφαλάκι τον οπίον έτριψε με το χέρι τυ, δοκίμαςε τυς κόκυς κε τυς βρίκε νόςτιμυς· πιθανον πλιροφόριςε κε τυς ςινοδιπόρυς-τυ για το εβριμά-τυ αφτο κι ακολυθίςανε κ'εκίνι το παράδιγμά-τυ.

Μα χριαςτίκανε να περάςυν εόνες ος ότυ ι απόγονί-τυ να μάθυνε να μαζόςυν κε να φέρυν τυς ςπόρυς αφτυς τον αγρίλον φιτον κοντα στις κατικίες-τυς, να τυς ςπέρνυν κε να μαζέβον τυς κόκυς-τον τυς νόςτιμυς κε θρεφτικυς.

Αλίμονο! Στιν κατικία τυ Κρεχ δεν ιπίρχε τίποτε, ακόμα κε στις ιμέρες τις αφθονίας κε τυ πλύτυ, πυ να θίμιζε το σιμερινο ψομι, ίτε οπιοδίποτε φαγι απο διμιτριακυς καρπυς. Κε σίμερα όταν έμις μπίκαμε με τι φαντασία-μας να επισκεφτύμε τι σπιλιάτυ ι κάτικι φτάσανε σε τέτια εκσάντλισι, πυ άρχισαν να γλίφυν τα κσεσαρκομένα νορίτερα κε πεταμένα στι στάχτι κόκαλα. Κε όχι μονάχα αφτο, μα κατα διαταγι τυ Γέροντα, ο Ρυγ μεγαλοαφτίτις μάζεψε κι αφτα τα όλος διόλυ καθαριζμένα πια κόκαλα κι άρχισε να τα κοπανίζι μέσα στις βαθυλομένες πέτρες. Οταν πια ίταν έτιμο το μάβρο αφτο άλεβρο, ο Ρυγ οπλιζμένος με πέτρι ι κσίστρα άρχισε να κσίζι τιν πικρι καρβυνιαζμένι φλύδα τον βλασταριον τις φτέρ'ς, τα απομινάρια τις προμίθιας, πυ έκανε ο μικρος Οζο.

Τα κορίτσια, ι Μαπ κε ι Ον, πυ αγόνκιστα ιπόφεραν όλα τα βάσανα τις πίνας, διαταχθίκανε να ράψυν τις κσεσχιζμένες γύνες, πυ χρισιμέβανε ρύχα εφεδρικα στυς κατίκυς τις σπιλιας.

Ι μια απ αφτες προσεχτικα άνιγε τρίπες στις κσεσχιζμένες άκρες τον λιπαρον δερμάτον με κοκάλινο συβλι, κ' ι άλι περνύσε απτις τρίπες αφτες αντι κλοστι κσερες φλέβες ζόον με αρχετι λεφτοβελόνι, επίσις κοκάλινο, πυ έμιαζε πολι με τα δικά-μας βελόνια τυ μπαλόματος. Ι δίσκολι αφτι εργασία πυ αργα πίγενε μπροστα, αποσπύσε όλι τιν προσοχι τον κοριτσιον κε τάκανε να κσεχνυν τυς σπαζμυς τυ στομαχιυ, πυ προκαλύσε ι μεγάλι πίνα.

Τα άλα τα πεδια, κατα διαταγι τυ Γέροντα, επιδιόρθοναν τα όπλα κε μάθεναν να φκιάνυν κι απτα πιο μικρα κομάτια τις στυρναρόπετρας ακίδες για τα βέλι.

Τον Οζο μ'όλι τιν κακοκερία, τονε στίλανε να ζιτα βαλανίδια, απομινάρια απτις τράπεζες τον τροχτικον τυ δάσυς.

Δίσκολι δυλια κ'επικίντινι. Γιατι τιν εποχι αφτι, πυ ι γι ίτανε σκεπαζμένι απο χιόνι, τα πιναζμένα αγριογύρυνα έβγεναν κ' εκίνα να γιρέβυν τροφι, κε ίσαν επικίντινι αντίπαλι τυ ανθρόπυ.

Μα ο Οζο δεν τα φοβάτε. Επιδέκσια εκίνος αναβένι στα δέντρα όπος ο Κρεχ κε μπορι στι στιγμι να σκαρφαλόνι στα κλαδια αν ιπάρχι κανένας κίντινος.

Μόλαταφτα απο κερο σε κερο ο Ρυγ, ο μεγαλοαφτίτις, βγένι απτι σπιλια να δι τί γίνετε. Αναβένι το μονοπάτι το φιδοτο, πυ φέρνι απτι σπιλια στιν κοριφι τυ λόφυ κι απο μακρ α δίνι θάρος στο μικρο αδερφάκι-τυ ενο σίνχρονα αφικράζετε το θόριβο, πυ φέρνι ο άνεμος.

Κερος τόρα πυ αφικράζετε κε δεν άκυσε ακόμα τον ποθιτο θόριβο τον βιμάτον τον πατεράδον-τυ· κυνόντας θλιβερα το κεφάλι επιστρέφι στι σπιλια κε καταπιάνετε κσανα με το κσίσιμο τον φλύδον.

Κοντέβι πια να βραδιάζι κε γίνετε πιο αδίνατι ι ελπίδα να δύνε τυς δικύς-τον. Βαρια ι απελπισία κιριέβι όλυς.

Ο Γέροντας για να τινάκσι κάπος τιν απονάρκοσι αφτι, διατάζι να μαζεφτύνε, προτυ σκοτινιάσι, σε νέες αναζίτισες στιν κιριφι τυ λόφυ, νότια απτι σπιλια.

Ισος, με τιν οδιγία αφτυ κε τον γινεκον, κατορθόσυνε τα πεδια να βρύνε κατι φαγόσιμο, ρετσίνα απτα δεντρα ίτε κάμπες, πυ άλοτες τα πεδια όταν πίγεναν δεν τα πρόσεκσαν απο άγνια, ίτε δεν τα παρατίρισαν καθόλυ.

Αγόνκιστα όλι ιπακύυν στυ Γέροντα τις διαταγες με κάπια κριφι ελπίδα στιν καρδια.

Πέρνυν ι γινέκες τα όπλα στα δινατα μιονόδικα τυς χέρια κε τα πεδια πέρνυν τα ραβδια κε βγένυν όλι.

Μόνος ο Κρεχ μένι κοντα στι φοτια, πυ ίνε ιποχρεομένος σίμερα να φιλάγι ος το βράδι.

Περιμένι εκι δίπλα στι φοτια τιν επιστροφι τυ μικρυ Οζο, πυ όπος ίπαμε, πίγε με όλο το κρίο κε το χιόνι να μαζέβι τα μισοσαπιμένα βαλανίδια, πυ δεν καταδεχόντανε να τα μαζέβυν κι αφτα τα πλανόμενα στα δάσι θερια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ.

1. Πιά εποχι μας περιγράφι ο σινγραφέας;
2. Πύ κατικύςαν ι άνθροπι;
3. Πιά ίςαν τα όπλα-τυς;
4. Σε τι καταγινόντανε τότε ι άνθροπι κε πιά ίταν ι τροφί-τυς;
5. Πιί ίςαν ι εχθρι τυ ανθρόπυ;
6. Γιατί θεορύςε ο άνθροπος τότε ιερι τι φοτια κε γιατί τι φίλαγι άζβεστι;
7. Γιατί ιπάκυαν στις οδιγίες κε τις ςιμβυλες τυ Γέροντα;
8. Ιχαν ικιακα ζόα κε φιτα ι άνθροπι στιν εποχι εκίνι;
9. Σινκρίνατε τι ςιμερινι ζοι με τι ζοι τον ανθρόπον τις εποχις εκινις.

ΠΑΝΟ ΑΠΤΟΝ ΟΚΕΑΝΟ

(Σαμογέτικο τραγύδι)

Μεςάνιχτα, μ'αππα υράνια ο ίλιος
τι λάμπςι-τυ στι θάλαςα ςκορπα.
Κάθυμε μόνος· πλάγι-μυ ο ςκίλος
τι μύρι-τυ στιν πλάτι-μυ ακυμπα.

Σιγα, ςιγα ο ίλιος κατεβένι.
απάνυ αππον απέραντ'οκεανο.
Ο! ςιντροφια αλίθια φτιχιζμένι,
ο ίλιος, ι θάλαςα, ο ςκίλος-μυ κ'εγο.

Πός ζύνε ςίμερα ι ςαμογέτες στο ςοβετικο καθεςτότο;
Τί κάνι ι ςοβετικι κιβέρνιςι για να καλιτερέπςι τι ζοι τον ςαμογέτον.

Ν. ΝΕΚΡΑΣΟΒ

ΤΟ ΑΘΕΡΙΣΤΟ ΧΟΡΑΦΙ

Ι γεράνι πετάκςαν, χινόπορο αργο,
έριμι ι κάμπι, το δάςος γιμνο.
αθέριςτι μόνο λορίδα μια
τι βλέπις κε ςκέπςι ςυ ςφίνκι βαρια.
Σιγα πος τα στάχια νομίζις πος λεν,
το ένα στο άλο κε λένε κε κλεν:
„Στενοχόρια κε πλίκςι τιν μπόρα ν'ακυς
τυ χινόπορυ άγρια γίρο να ςκύζι,
να ςυ ςκίβι στι γι κε εκι τυς καρπυς
στις ςκόνες τα νέφι να λύζι.
Τον πυλιον, κάθε νίχτα να γίνις σταθμος,
πυ το κρίο τα διόχνι απτι χόρα·
να ςυ δέρνι ι μπόρα, να πατα ο λαγος
το κορμί-ςυ. Ζεβγά-μας, τί ν'άγινες τόρα;
χιρότερα μίπος εμις απο τάλα
τα στάχια εδόςαμε, ί τα κεφάλια;
Χιρότερα όχι προπολυ κε ς'εμας
ι κόκι-μας έχυν γεμίςι.
Δεν έςπιρε όχι εμας ο ζεβγας
τυς κόπυς-τυ ο άνεμος στι γι να ςκορπίςι!"
Κε θλιβερι ο άνεμος απάντιςι τα δίνι
—„Τυ ζεβγολάτι τυ άμιρυ ι δίναμί-τυ ζβίνι.
Γιατι έλαμνε κ'έςπερνε ικςερ' αφτος,
τις δίναμές-τυ μόνο δεν ίχε μετρίςι!
Στο κρεβάτι τυ άροςτυ τόρ ο φτοχος!
Τι φτοχί-τυ καρδύλα τιν έχι τριπίςι.
το ςαράκι· τυ κρέμοντε τα χέρια καμάκια,

αφτα πυ ετύτα ανίχςαν τ'αβλάκια.
Τα μάτια λακύβες, τυ ζβίνι ι φονι
πυ λιπιρα αντιλάλαε κάθε αβγι,
όταν τα χέρια-τυ ακυμπιζμένα
ςτ'αλέτρι, ελαμνε ςιλογιζμένα."

Ερότιςες *για επεξεργαςία*

1. Σε πιυς χορικυς κε ςίμερα ακόμα μπορι να γίνι αφτο πυ έγινε με το ζεβγολάτι πυ αναφέρι το πίιμα;

2. Μπορι τέτια ικόνα να παρυςιαςτι ςτο κολεχτιβικο νικοκιριο;

ΠΛΙΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Ν. Νεκράςοφ μεγάλοςε ςε ικογένια τςιφλικα. Ο πατερας-τυ ίτανε ςκλιρόκαρδος κ'εφερότανε ςκλιρα όχι μονάχα ςτυς δυλοπάρικυς μα κε ςτιν ικογένιά-τυ.

Παρα τι θέλιςι τυ πατέρα-τυ ο Νεκράςοφ απεφάςιςε ν'αμπι φιτιτις ςτο πανεπιςτίμιο τυ Πετερμπυργ. Θίμοςε ο πατέρας-τυ κε δεν τον έςτελνε χρίματα. Ετςι απο 17 χρονον ο Νεκράςοφ ανανκάςτικε να ζι δυλέβοντας.

Τα δίςκολα αφτα κε μιςοπιναζμένα χρόνια τις ζοις τυ Νεκράςοφ τον πλιςιάςανε με τυς πιο προχοριμένυς ανθρόπυς τις εποχις εκίνις, πυ αγονιζόντανε ενάντια ςτο καθεςτότο τις απολιταρχίας.

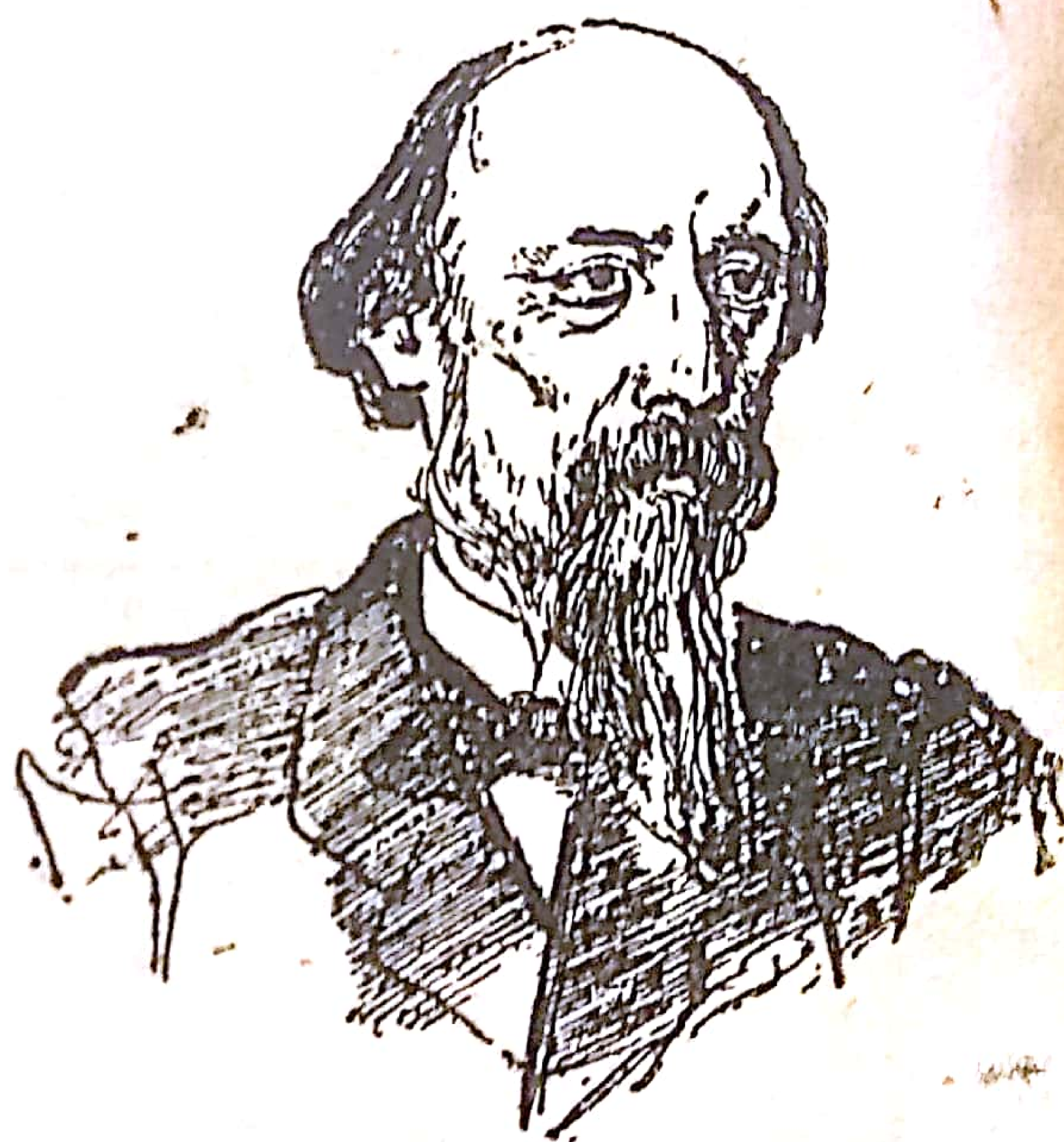
Στα έργα-τυ ο Νεκράςοφ περιγράφι τι βαρια κε δίςκολι ζοι τον χορικον. Χτιπα αλίπιτα το καθεςτότο τις δυλοπαρικίας κε τυς εκπρόςοπυς τυ καθεςτότυ αφτυ,—τυς τςιφλικάδες-εκμεταλεφτες.

Τα έργα τυ Νεκράςοφ ίχανε μεγάλι επίδραςι ςτιν επαναςτατικι νεολέα τις εποχίς-τυ.

Νά τι γράφι ο Πλεχάνοφ για τιν εντίποςι, πυ τυ έκανε το πίιμα τυ Νεκράςοφ „Ο ςιδερόδρομος"

„Ιμυνα τότε ςτιν τελεφτεα τάξι τυ ςτρατιοτικυ γιμναςίυ. Ιςτερα απτο γιόμα καμποςι μαθιτες καθόμαςτε μαζι κε διαβάζαμε το Νεκράςοφ. Μόλις τελιόςαμε το „Σιδερόδρομο" δόθικε το ςινιάλο, πυ μας προςκαλύςε ςτα ςτρατιοτικα μαθίματα. Κρίψαμε το βιβλίο κε πίγαμε να πάρυμε τα όπλα, μα όλον το κερο βριςκόμαςτε κάτο απτι δινατι επίδραςι εκίνον πυ διαβάςαμε. Οταν αρχίςαμε να μπύμε ςτι γραμι ο φίλος Σ, με πλιςίαςε κε ςφίνκοντας τιν κάνι το τυφεκιυ ψιθίριςε:

— Ε, πιος μυ λέγι, πάρε το όπλο κε πίγενε ν'αγονιςτις για το ρύςικο λαο.

Ν. Νεκραςοβ

Γ ΠΟΛΕΜΙ

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΚΕ ΤΑ ΦΙΛΑ

Ιπε ο βοριας ςτα φίλα το χινόπορο:
„Θέλετε να ςας πάρο να χορέψυμε;"
Κ'εκίνα τ'αςιλόγιςτα αποκρίθικαν:
„Αχυς εκι! κε θέλι τάχα ρότιμα;"
κι αρχίςανε μαζί τυ να χορέβυνε.
„Μι φέβγετε πεδια απτιν ανκάλι-μυ"
τα φόναξε το δέντρο, „μι μ'αφίνετε!
κακα ςας ςιβυλέβι ο τρελοβοριας"
Ομος εκίνα χόρεβαν ολόγυρα
κε έλεγαν ςτο δεντρο περιπέζοντας:

„Τα λόγια-ςυ μι χάνις, δε ς'ακύμε πια,“
κι αγάλια λίγο λίγο απομακρίνονταν
κε χόρτεναν χορο. Μα όταν βράδιαςε
τα πίρε ο φόβος κ'ίπαν τυ τρελοβορια:
„Βορια, να ζίςις φέρε-μας στι μάνα-μας“.
„Πός ίπατε στι μάνα ςας; χα, χα, χα!
Γιατί παρακαλο θέτε τι μάνα-ςας,
δεν έχι τόπο χάμο να πλαγιάςετε;“
κε τάφιςε να πέςυν όλα καταγις.
Κ'ίρθε ο βαρις χιμόνας τρεμογόνατος
κι άρχιςαν να κριόνυν, να παγόνυνε.
Κι ο γέρο ο χιμόνας τα λιπίθικε
με τι χιονάτι κάπα-τυ τα ςκέπαςε.

I. ΚΡΙΛΟΦ

ΤΟ ΓΑΙΔΥΡΙ ΚΕ ΤΟ ΑΙΔΟΝΙ

Μια φορα το αιδόνι,
το γαιδύρι ταντaμόνι
κε τυ λέι: „Για εςένα
φιλαράκο, λεν πολι,
μάςτορις τàχα πος ίςε
ςτα τραγύδια, στι φονι.
Ιν' αλίθια; δεν το κςέρο
Για τραγύδιςε, να ζις,
όπος πρέπι να ςε κρινο
αμερόλιπτος κριτις“.

Ιπ'αφτο, κε τ'αιδόνι
αρχινάι το μικρο,
χαμιλόνι, ποτ' ιπςόνι,
πότε ςέρνι το ςκοπο.

Χίλιι τόνι, μίριι τόνι,
ςκορπιςτίκανε στι γι·
όλα κι όλι μαγεμένι
απτι θία μυςικι.

Αντιλάλιςε το δάςος, κάθε έπαψε φονι,
έκαμ'όλα να ςοπàςυν τις αβ|ύλας το πυλι.

Τυς ανέμυς, τα μαμύδια, άψιχα κε ζοντανα.
κι ακυμπόντας στο ραβδι
ο τςοπάνις μαγεμένος τιν ανάςα-τυ κρατα
πυ κε πυ χαμογελόντας ςτο πυλι.
Σόπαςε ι κελαδίςτρα. Το γαιδύρι απαντα,
τα μυτράκια-τυ ςτο χόμα ακυμπόντας τα μακρα:
— Ιν' αλίθια δίχος πλίκςι ςε ακύι κανις
μα θα έκανες καλα,
με τον κόκορα αν ίςυν γνοριζμένος τις αβλις,
θα ςυ μάθενε πολα.
Τέτιο ακύοντας κριτί-τυ, τις φτερύγες-τυ απλόνι,
κι αφαντο μακρια απτον τόπο πέταχςε το αιδόνι.
Απο τέτιο δικαςτι,
θέ-μυ, φίλακςέ-με ςι!

ΠΛΙΡΟΦΟΡΙΑ

„Το γαιδύρι κε το αιδόνι“ ίνε διίγιμα ςε ςτίχυς. Τα πρόςοπα πυ δρύνε ίνε ζόα — το γαιδύρι κε τ'αιδόνι. Τέτιο διίγιμα λέγεται μίθος. Τα δρόντα πρόςοπα στυς μίθυς μπορυν να ίνε άνθροπι μα κε πράματα άψιχα, ζόα, φιτα. Κατ'αφτον τον τρόπο θέλι να

μας παρυσιάσι ο μιθογράφος τυς ανθρόπυς με τις διάφορες αδιναμίες-τυς. Τι διχί-τυ γνόμι μας τι λέγι ο σινγραφέας στο τέλος τυ μίθυ απεφθίας ίτε τιν παρυσιάζι ος γνόμι ενος απο τα πρόσοπα τυ μίθυ.

Ι. Κριλοφ

Ο Κριλοφ ίτανε γιος αχσιοματικυ αριστοχράτι. Ο πατέρας-τυ δεν ίταν κε πολι πλύσιος. Εζισε πολα χρόνια πριν, γενίθικε στα 1768 κε πέθανε στα 1844. Στις μίθυς-τυ δίχνι τις αφθερεσίες τυ φεδυαρχιχυ κράτυς: τι γραφιοκρατία, τι δοροδοκία, τιν ανιμπορια τον καταπιεζόμενον τάχσεον τις εποχις εκίνις κ.α. Ενάντια στο καθεστότο τις φευδαρχίας δεν αγονίστικε ο Κριλοφ. Εδιχσε μονάχα στυς μίθυς τυ, τις αδιναμίες τον ανθρόπον τις εχσυσίας τις αδικίες τον κιβερνιτικον ιπαλλον. Το κιβερνιτικο καθεστότο δεν το άγγιχσε. Δεν το πολέμισε.

Πολι στιχι τυ Κριλοφ μπίκανε στι ρύσικι γλοσα ος παριμίες.

Δ. ΜΠΕΤΝΙ

ΤΟ ΣΥΡΑΒΛΙ ΚΕ ΤΟ ΚΛΑΡΝΕΤΟ

Μια φορα το καλοκέρι,
μεσιμέρι,
στο βελύδινο τον κάμπο έχσο απτο χοριο
τυ τσοπάνι το συράβλι το φτοχο,
νέτο σκέτο,
με το πλύσιο ανταμόθικε κλαρνέτο.
— Γιά-συ, φίλε, φίλε γιάσυ,-με φονι στρινκια
το κλαρνέτο στο συράβλι κε αφτο τυ απαντα:
— Γιά-συ, γιά-συ, δε γελιέμε θ'άσε απτυς πολιτιανυς,
μα δεν δίναμε να νιόθο απο πιύς;
Προσεβλίθικε εκίνο κε αφεντικα:
— Τρίψ'τα μάτια-συ, τυ-λέγι,-άνιχς-τα καλα.
Κίτα πιός συ ομιλαι, πιος μπροστά-συ στεκι χσένος.
Ακυς' ίμε το κλαρνέτο, μυσικος εχσακυσμένος.
Κε αν κάπος τι λαλιά-μυ, ι λαλιά-συ τι μιάζι,
μα ο σκοπός-συ να το χσέρις στο σκοπό-μυ δεν ταιριάζι.
Ολα να σ'τα πο, χοριάτι, το μιαλό-συ θα τα χάνι,
μα θα συ τα πο.

Τραγυδο εγο κι αρχίζυν στα παλάτια το χορο
πρίνκιπες κε ιγεμόνες, αφεντάδες, μεγιστάνι!
Τόρα σίνκρινε μ'εμένα, αν τολμας τον εαφτό-συ,
πυ κε το τραγυδι χάνις μοναχα κε το σκοπο
τα κοπάδια να σκιρτόνε κε να τρέχυνε τρελα,
κε τιν αγελάδα χάνις να κυνάι τιν υρα!
— Ιν'σοστο,— τυ αποκρίθι το συράβλι, — σινκενι
μ' εμας ι αφεντάδες δεν ίνε, μιτ' ι τρανι,
μα κερος θαρθι
κι απο τι διχί-μας κάτο θα χορέψυν μυσικι,
όλι-συ ι μεγιστάνες, ι αρχόντι κι ι τρανι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιες κινονικες τάκσες παρυσιάζι ς'αφτον το μίθο ο Δ. Μπέτνι με τις ικόνες τυ κλαρνέτυ κε τυ συραβλιυ;
2. Πιά σιμασία έχυν τα τελεφτέα λόγια τυ συραβλιυ κε πότε εκπλιροθίκανε;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΙ

Στο σεντύκι τυ παπα
χιλιάδες τ'αργιρα.

Λίγα λίγα ο παπα Θάνος τα εμάζοκσε εκι
με τον ίδρο τυ δεδέος, τυ θεύ-τυ τιν εφχι.

απο εφχέλια, πσαλτίρια
κε τα άλα τα μιστίρια

Μα όταν ίρθανε ι χρόνι
κε λιζμονίθικε ο θεος,
κε τιναχτίκανε ι θρόνι
κε τον τρανον ο θισαδρος.

Τρόμος κε φόβος τον παπα Θανάσι
τον έπιασε μεγάλος κε τρανος,
τα μαζομένα-τυ λεφτα θα χάσι,
δεν οφελι πια ο θεος.

Κε μια νίχτα σκοτινι,
μάργο το δίμα,
χόνι κριφα το σεντυκάκι-τυ στι γι,
μες' στάγιο δίμα.

Κε πονιρα με γράματα παλιυ κερυ
γράφι με κιμολία:
„Εδο αναπάβετε το σόμα τυ χριστυ,
ι φίσι-τυ ι ανθρόπινι κ'ι θία".

Μα ο διάκος, διαόλυ δίδα,
μιρίστικε τιν άγια παγίδα
τυ προιστάμενυ τα χρίματ'αφερι
κε νέα γράφι επιγραφι:

„Εφιγ' ο θεος δε βάστακσε τις γις τι ζέστι.
Χριστος ανέστι"

Πος ίτανε ο διάκος πονιρος
κανις δεν αμφιβάλι.
Τον κατεργάρι γέλασε ο πονιρος,
ι σιμφορα δεν ιν'μεγάλι,

Μα εγο φοδύμε μόνο,
δεν θα τα τινάκσι ο παπας
απτο μεγάλο πόνο

Δ. Μπέτνι

Ερότιςες:

1. Για πιύς ςκοπυς χριςιμοπίιςε ο παπας το χτίριο τις εκλιςίας;
2. Πὸς χαραχτιρίζι τυς παπάδες αφτι ι πράκςι-τυ;

Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΙ

ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ

Το μικρο, κιτρινοβαμένο λεοφορίο με τα ςκελετόδικα, πλιγιαζμένα άλογά-τυ τρέχι τριχλίζοντας, ενο ι ρόδες-τυ χόνυντε βαθια μέςα ςτιν πςιλοκοςκινιζμένι ςκόνι τυ δρόμυ.

Σχίζι τον άςπρο κάμπο με τις λίγες πραςινάδες πυ τον πιρπιριζι ο ίλιος κε φτάνι ςτο πέραμα.

Εχυμε ανάνκι να πάρυμε το λυτρό-μας πρωι κε να κςαναγιρίςυμε ο καθένας ςτι δυλιά-τυ.

Ετςι μας δίνετε κάθε πρωι ι εφκερία να γνορίςυμε το γέρο Κυτυζοφ όπος τονε παρονομίζυμε. Ι δυλιά-τυ τόρα ίνε να τραβάι μ'έναν άλον το πέραμα ςτιν αντικρινι όχτι τυ καναλιυ, πυ ςέρνετε αργα πάνο ςτο νερο μ'ενα κςερο μονότονο τρίκςιμο, πυ κάνι ι χοντρι αλιςίδα πάνο ςτι ρόδα . . . .

Τραβάι ο γέρο Κυτυζοφ το πέραμα κ'ίνε φχαριςτιμένος με τις εκςίντα δραχμες, πυ τυ δίνυνε το μίνα για να κάνι το άλογο. Τυ βγένι βέβεα ι πςιχι μέςα ςτον ίλιο κε ςτο κριο — κε το κανάλι βγάζι το χιμόνα — τα νέβρα τυ λεμύ-τυ πάνε κάποτε να ςπάςυνε απο το πολι τέντομα, ςαν ίνε παραφορτομένο το πέραμα, μα ίνε φχαριςτιμένος γιατι νιόθι πος ςαφτι τιν ιλικία δε θα μπορύςε έφκολα νάβρι άλι δυλια.

Τόρα ζι με τι γινέκα-τυ π'ύνε πιαζμένι απο ρεματιζμυς. Εχι κ' ένα γιο ςτιν Αμερικι, μα δε βλέπι τίποτα κε τόχι καιμο.

— Καλιμέρα, Κυτυζοφ! τυ φονάζαμε απο μακρια, πρι να μπύμε ακόμα ςτο πέραμα· κε κίνος μας αποκρενότανε πάντοτε μ'ένα αςτίο πυ ςινόδεβε το εόνιο γέλιο-τυ.

Μια μέρα κάποιος τυ ίπε:

— Κςέρις, γέρο Κυτυζοφ. Κάπιος πρότινε ςτιν ετερία να τραβάι το περαμα με ιλεχτριζμο. Νά. Θα βάλι μια μιχανι ςτιν άκρι, θα πατας ένα κυμπι κε το πέραμα για ένα λεφτο θα πετάγετε αντίκρι. Ετςι θα γλιτόςυμε κε μις απο αφτο το μαρτίριο.

Ο γέρο Κυτυζοφ άνικςε τα μάτια-τυ κε τονε κίτακςε βαθια. Απο τιν ιμέρα αφτι δεν τον κςαναίδαμε πια χαρυμενο, γελαςτο.

Ι κυβέντα κίνι τονε τάρακςε, τύκοπςε το κέφι. Μα τί τυς ίρθε να ςκεφτύνε τέτιο πράμα; Γιατί; Καλα δε γίνετε ι δυλια τόςα χρόνια; Κι ςν αργι λιγάκι να φτάςι το πέραμα αντίκρι, τί, χάθικε ο κόζμος; Κ'έπιτα πος δεν τονε ςιλογίζονταν κι αφτον; Τί θα γίνι ι γριά-τυ, πυ δεν μπορι να κυνιθι; Τὶ θα γίνι αφτος;

Τόρα ςτα γεράτια, ίνε κερος να ζιτάι άλι δυλια; Κε τί δυλια; Για πια δυλια μπορι νάνε ικανος ς' αφτι τι ιλικία; Νά, πυ κι ο γιός-τυ ςτιν Αμερικι τον κςέχαςε.

Εκςι μίνες έχι να δι γράμα-τυ.

Κάποτε ρότιςε ένα επιβάτι:

— Δὲ μυ λες, τί ίνε αφτος ο ιλεχτριζμος;

Ο ιλεχτριζμος τόρα ςτι φανταςία-τυ φάνταζε ςαν ένα θεριο, ςαν ένας μεγάλος οχτρος π'ύρχετε να πάρι το ψομι τυ φτοχυ απτο ςτόμα-τυ.

Κάπιος δοκίμαςε να τυ κςιγίςι το πράμα· μα ο γέρο Κυτυζοφ δεν τα πολικατάλαβε. Τί θα πι ρέβμα; Αφτος ίκςερε μόνο το ρέμα τυ καναλιυ πυ κάποτε ςαν ίτανε φορτςάτο, τυς έκοβε τιν αλιςίδα κε τυς έπερνε το πέραμα. Στιν αρχι δεν ίπε τίποτα τις γινέκας-τυ, για να μι τιν πικράνι ςτιν κατάςταςι πυ βριςκότανε. Μα δεν μπόρεςε να το βαςτίκςι μιςτικο. Ι καρδιά-τυ φύςκονε κ'ίθελε κάπυ να το πι για να κςεςκάςι.

— Κε μις τί θα γενύμε; αποκρίθικε ι γρια, ςαν άκυςε απο το ςτόμα τυ γέρυ-τις όλι τιν ιςτορία. Μας ροτίςανε εμας αν έχυμε να φάμε; Ι γρια νόμιζε το επιχίριμά-τις ακαταμάχιτο.

— Κε τί ανάνκι έχυνε να μας ροτίςυνε;

Μπας κε θαρις πος μας λογαριάζυνε αν ιπάρχυμε; Καπςερι γρια, πος δε φένετε πος δεν έμαθες ακόμα τον κόζμο.

Κίνι αναςτέναξε βαθια κ᾿έτριψε το γόνατό-τις πυ τιν πονύςε.

— Ερημο, πάψε πια. Θα με φας, ἱπε κυθεντιάζοντας με το γόνατό-τις. Μια ελπίδα ἱχε τόρα.

Μπας κε τονε κοροιδέβανε, μπας κε τυ λέγανε ψέματα. Μα μια μέρα τὄγραψε κε ι φιμερίδα. Αφτος δεν καλόβλεπε να διαβάσι, δεν τα καλοκαταλάβενε κιόλες κε έβαλεν έναν άλο να τυ διαβάσι.

Σαν τέλιοσε το διάβαζμα, ο γέρο Κυτυζοφ αναςτέναξε.

— Αχ, έτςι ίνε, όπος τα λένε. Ετιμάςυ λιπον, γέρο Κυτυζοφ, να πεθάνις· ίπε ςε μελανχολικο τόνο κυνόντας το κεφάλι-τυ.

***

Γιορτάζι το εκλιςιδάκι τυ αγίυ Σπιρίδονα, πὔνε ςτιν αντικρινι όχτι, πάνο ςένα μικρο ιψοματάκι, με μια μικρι καμπανίτςα κρεμαζμένι ςἔνα δέντρο, πυ ορθόνετε ςα φίλακας μπροςτα ςτιν πορτα τις εκλιςίας. Το καμπανάκι όλο κε ςιμένι κι ο μονότονος ίχος-τυ απλόνετε γίρο ςτιν ερημια τυ γιμνυ κάμπυ πυ τονε κὲι ο ίλιος. Ελάτε, ελάτε. Κ'ι προςκινιτάδες έρχυντε απο τιν πόλι με λαμπάδες στα χέρια, για να προςκινίςυνε, κε το πέραμα δεν προφτένι να μεταφέρνι τόςο πλίθος. Ο γερο Κυτυζοφ ςκεφτικος, αμιλιτος τραβάι τιν αλιςίδα κε ςιλογιέτε πος ίνε ι τελεφτὲα χρονια πυ κάνι αφτι τι δυλια.

-- Περαζμένα μεςάνιχτα ξαναγίριςε κι ο τελεφτέος προςκινιτις. Τέλιοςε πια. Τόρα μπορύςε κι αφτος να ιςιχάςι. Τα μάτια τυ κλίνυνε απο τιν κύραςι, τα βλέφαρά-τυ πέφτυνε βαρια, τα πόδια-τυ μέςα ςτο πάνινο βρακί-τυ τρέμυνε.

— Ε, πάμε κε μις τόρα να ιςιχάςυμε; τυ λέι ο ςίντροφός-τυ.

— Πάγενε ςι. Εγο θα μίνο ακόμι αποκρίνετε. Ειχι το ςκοπό-τυ. Κάτι ςιλογίςτικε πυ άςτραψε ςαν αςτραπι μέςα ςτο μιαλό-τυ. Πέρνι κι αφτος τόρα το δρόμο για τον άγιο Σπιρίδονα. Ινε μια ανιφορια πυ τιν ανεβένι λαχανιάζοντας .... Ψιχι μέςα ςτιν εκλιςια. Τα κερια λιομένα, τα πρόςοπα τον άγιον αχνα απο τι ζέςτα τον κεριον τονε κιτάζυνε κυραζμένα, θλιμένα.

— Ιρθες κε λόγυ-ςυ; τυ φονάζι ο καντιλανάφτις έτιμος να πιάςι το ςκύπιζμα με μια ςκύπα ςτο χέρι.

— Ιρθα κε γο να προςκινίςο, αποκρίνετε κίνος ζιγόνοντας ςτο πανκάρι όπυ ίτανε απλομένα τα κερια.

Ο καντιλανάφτις με τι ςκύπα ςτιν αμαςκάλι κόβι το ςκύπιζμα, κε μπένι ςτο πανκάρι για να τυ δόςι το κερι πυ ζιτύςε. Διαλέγι ένα λιγνύτςικο ςαν ψιλο μακαρόνι κε τυ το προςφέρι. Κίνος ρίχνι ςτο δίςκο ένα αςιμένιο δίφρανκο αποφαςιςτικα, με κάποια επιςιμότιτα, ςά να τὄχε καλα μελετίςι. Ο καντιλανάφτις τονε κιτάζι ςτα μάτια. Ιςτερα μαζέβι μέςα απο το δίςκο ένα ςορο πενταροδεκάρες κε τυ βάζι ςτο χέρι μια κ' ενενινταπέντε.

— Γιατί μυ τα δίνις αφτα; ροτάι ο γέρο Κυτυζοφ.

— Τα ρέςτα.

— Κάνις λαθος. Θέλο ένα κερι διο δραχμον.

— Διο δραχμον; ξαναροτάι κίνος έκπλιχτος.

— Κε βέβεα. Τὄχο τάμα.

Πέρνι τι λαμπάδα πυ ςκορπάι μια ξινόγλικι μιρυδια κερίλας κε προχορι αργα, επίςιμα μπρος ςτο ικονοςτάςι τυ άγιυ Σπιρίδονα. Ο γερο Κυτυζοφ ανάβι τι λαμπάδα, ξεφτιλίζι το φιτίλι, κε τιν απιθόνι ςτο ξιλένιο μανάλι, ολοκέντιτο απο τις ςταλαγματιες τον κεριον. Ιςτερα αρχίζι να ςταβροκοπιέτε μπροςτα ςτιν ικόνα, τςακίζοντας κάθε τόςο τι μέςι-τυ βαθια πυ το χέρι-τυ νάκυμπάι ςτο μάρμαρο, κε ςτα τελεφτέα ζιγόνι τα χέρια-τυ ςτιν ικόνα, ιδρομένι, αναλινκομένι απο τι ζέςτα τον κεριον. Τα χίλια-τυ τρέμοντας κολάνε διψαζμένα πάνο ςτο ξίλο.

— Αγιε-μυ Σπιρίδονα, κάνε το θάμα-ςυ κε μιν αφίςις να χαλάςυνε το πέραμα.

Σοπένι. Κιτάζι τον άγιο ςτα μάτια ςα να περιμένι κάποιαν απάντιςι.

Ο άγιος με τα κολιμένα χίλια καρφόνι απάνο-τυ τι ματιά-τυ ςα να τυ λέι: «Κυράγιο· εγο ίμε για ςένα».

Σαν κσαλαφρομένος γίρισε σπίτι-τυ. Κίνο το βράδι ο ίπνος δεν άργισε να τυ κολίσι τα βλέφαρα κι ο νύς-τυ δεν παράδιρε όρες σαν άλες βραδιες. Ο άγιος Σπιρίδονας αγριπνύσε πάνο απο το προσκεφάλι-τυ . . . . .

***

— Γινέκα, γινέκα, τρέκσε να δις, φόνακσε άκσαφνα ο γερο Κυτυζοφ κρατοντας στα χέρια-τυ μια φιμεριδα.

— Τί έπαθες, καλε, άκσαφνα; Τί τρέχι; ρότισε κίνι αδιάφορι.

— Ελα, τρέκσε, ο άγιος Σπιρίδονας έκανε το θάμα-τυ, φόνακσε κίνος κ'ι μορφί-τυ ι χαρακομένι αντιφένκικσε τι χαρα τις πσιχίς-τυ. Ι γρια ζίγοσε ζαρόντοντας με αμφιβολία τα χίλια-τις κε κίνος κσανάπιασε τι φιμεριδα.

— Άκυσε, τί γράφι το φίλο, τις ίπε· κε άργισε να διαβάζι κομπιαστα πνιγμένος απο τι σινκίνισι . . . . .

Ι γρια απόμινε με το στόμα ανιχτο. Ο διεφθιντις τις ετερίας πέθανε χτες απο σινκοπι τις καρδιάς-τυ. Τί ίνε αφτο; Δεν ίνε το θάμα τυ άγιυ; Κίνος θέλισε να πάρι το πσομι τυ φτοχυ κι ο άγιος τονε τιμόρισε. Σταβροκοπιθίκανε κι διο εβλαβικα με το πρόσοπο γιριζμένο στο ικόνιζμα.

Περάσανε μέρες .... Καμπόσι εργάτες φερμένι απο τιν Αθίνα φτάνυνε στο πέραμα. Μετρύνε,μ πίχνυνε παλύκια στι γις, σκεδιάζυνε ...Ζιγόνι ο γέρο Κυτυζοφ έναν απο αφτυς.

— Τι τρέχι;

— Δεν τάκυσες; το πέραμα θα γίνι ιλεχτρικο. Το απεφάσισε ο κενυργιος διεφθιντις. Ο γέρο Κυτυζοφ απομένι με το στόμα ανιχτο. Ο νύς-τυ μονομιας πετάι στον άγιο Σπιρίδονα. Σιλογιέτε τι λαμπάδα το διο δραχμον, τιν ιπόσκεσι πυ τύδοσε ι ματιά-τυ. Τρέχι στι γριά-τυ σα ζεματιγμένος.

— Βρε γρια; τάμαθες τα μάβρα-μας μαντάτα; Ιρθε ο ιλεχτριζμος. Κίνι τον κιτάζι έκπλιχτι τρίβοντας το πονεμένο γόνατό-τις.

— Ινε δινατο; Κι ο άγιος; μυρμυρίζι. Ι δυλια προχοράι γοργα. Ι εργάτες δυλέβυνε, ι μιχανικι δίνυνε οδιγίες, φτάνυνε κε ι μιχανες. Ο γερο Κυτυζοφ παρακαλυθι όλι τι δυλια φαρμακομένος. Τόρα μιλια δεν τυ πέρνις απο το στόμα-τυ. Ος τόσο έχι πάντα μια μακρινι ελπίδα. Ισος ο άγιος κάνι κανένα κενύριο θάμα. Μα το έργο κοντέβι τόρα να τελιόσι. Τίποτα. Απελπισία .... Πέρνι τον ανίφορο για το εκλισιδάκι τυ άγιυ Σπιρίδονα. Εχι κάπιο λογαριαζμο να κσεμπλέκσι μαζί-τυ. Σπρόχνι το πορτάκι κε μπένι. Μέσα ο αέρας ιγρος, σάπιος, μιρίζι κερι κε λιβάνι. Προχορι στιν ικόνα τυ άγιυ Σπιρίδονα, στέκετε αντίκρι με τα χέρια στι μέσι, τον κιτάζι καλα-καλα στο πρόσοπο πυ το πλεσιόνι μια γιρλάντα μαραμένα λυλύδια. Περιμένι νάνίκσι το στόμα-τυ ο άγιος κε ναπολογιθι. Μα κίνος σοπένι αδιάφορος κιτάζοντάς τονε με τιν ιλαρι ματιά-τυ. Ο γερο Κυτυζοφ χάνι τιν ιπομονι.

— Μπράβο-συ!... Κρίμα κε το κερι πυ σύφερα! φονάζι κυνόντας απελπιστικα το κεφάλι-τυ.

Ερότισες για επεκσεργασία

1. Πός θεορύσε ο Κυτυζοφ τον ιλεχτριζμο κε γιατί;
2. Οταν στα καπιταλιστικα κράτι τελιοπιύντε τα εργοστάσια κ'ι μιχανες πυ κερδίζυν

Ο ΓΕΡΟ—ΑΛΙΤΙΣ

ΜΠΕΡΑΝΖΕ

Γέρος, ριμάδι . . . στο δρόμο δο πέρα
να κσεψιχίσο, μυ ιν' γραφτο.
Ας παν να πύνε — λόγια τυ αέρα —
πος πιγα, χάθικα απτο πιοτο.

Περνα με πάσο αφτος μεγάλο,
λεφτα ετότος μυ πετα . . .
Στα κσεφαντόματα τρέχστε, στον πάλο
κε δίχος σας ο γέρος κσεψιχα.

Αχ, δεν απέθανα απο τιν πίνα,
πάγο αππα χρόνια τα πολα.
Φρύδες ελπίδες, ίςιχα μίνα,
τα χρόνια-μυ να ζίςο τα ςτερνα.

Τα χρόνια μάβρα, πίκρες γεμάτα,
άχαρα πάνε για το λαο.
Γέρος αλίτις, εδο στι ςτράτα
γενίθικα, εδο κε κςεπςιχο.

Απο πεδι, για εργαςία
ςτα εργαςτίρια έτρεχα, παντυ.
— Δυλια δεν έχυμε, ανεργία,
Πάρε τιν τςάντα-ςυ κε τρεχ' αλυ.

Να κλέβο, νε κ'εγο μπορύςα,
μα όχι, κάλιο να επετο.
Μίλο αππο δρόμο δεν κοτύςα
κςένο, εγο, να αφερο.

Μα μόλα τάφτα με πετύςαν
κάθε κε λίγο ςτι φιλακι.
Κί να πυ ίχα, μυ αφερύςαν,
-τον ίλιο, τις γις ι δινατι.

Φτοχος πατρίδα δε γνορίζι,
τα πλύτι-ςας για μένα τί;
Ι δόκςα-ςας δε μυ ανκίζι,
μίτε το χρίμα-ςας κ'ι θιςαβρι.

Στον εχτρο όταν επαραδόθι
ι πόλι-μας, τον τίμιςε καλα.
Γιατί με δάκρια το απλομά-τυς
ο γέρος τόλυςα πικρα.

Γιατὶ δε μ'ίχατε πατίςι,
για ςας ςκυλίκι βλαβερο;
Να μ'ίχατε, κάλιο βοιθίςι
χρίςιμος θε να γένυμυν κ'εγο.

Μελίςι οφέλιμο θα ζύςα,
πεδι τυ κόπυ, τις δυλιας.
Ολυς-ςας τότε θε νάγαπύςα,
μα τόρα ι κατάρα-μυ ςέςας.

Ερότιςες για επεκςεργαςία

1. Πιί λέγοντε αλίτες κε πιές ίνε ι ςινθίκες, πυ διμιυργυν τυς αλίτες;
2 Πύ ποθύςε να περάςι τα τελεφτέα τυ χρόνια ο γερο-αλίτις;
3. Σε πιο καθεςτος αν ζύςε ο αλίτις θα μπορύςε να γίνι οφέλιμος ςτιν κινονία;
4. Πιύς καταριέτε ο αλίτις;

ΣΕΡ. ΓΡΙΓΟΡΙΕΦ

(Απτο κόκινο Μπάκεν).

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟ ΤΥ ΠΟΤΑΜΥ

Πάνο στο φορτομένο αμάκσι καθότανε κυλυριαζμένος ο Μακσίμ κε, σχεδον αδιάφορα κίταζε, πος τοποθετύσανε πάνο στο αμάκσι, σα νάσανε πεθαμένι, τον πατέρα κε τι μάνα-τυ, κε τυς σκεπάσανε με μπρεζέντι.

Θα πεθάνυν κι αφτι. Κάθε πρωι απ τον όχτο τυ ποταμυ κυβαλύσανε αρόστυς, απ τυς οπίυς κανένας δε γίρισε πίσο.

Παραπάνο απο μίνα τόρα τα πλίθια τον προσφίγον στέκοντε κοντα στιν πόλι δίπλα στον όχτο τυ Βόλγα. Φέβγοντας απτιν επίθεσι τον κοζάκον, σικοθίκανε απτα χοριουδάκια τις στέπις, για να φίγυν εκι μακρια πίσο απτο Βόλγα, σε τόπο λέφτερο, πυ δε θάνε κοζάκι, μα μίτε κόκινι, κ'εκι να καλιεργύνε εκνέυ τι χέρσα γι — έτσι όπος ι πατεράδες-τυς ίρθανε μισο εόνα πριν απτις στέπες τις Πολτάβας κε τυ Σαράτοβυ κε καταπιαστίκανε εκνευ με τι γι στα μέρι αφτα.

Ο Βόλγας έγινε γι αφτυς αδιάβατος φράχτις. Στιν αρχι περιμένανε να περάσυν αντίκρι· στίλανε αντιπρόσοπυς στο ισπολκομ να ζιτίσυν βοίθια — τυς υποσχεθίκανε· μα πύ να περάσυνε δέκα χιλιάδες αμάκσια! Κε στεκόντανε εκι στον όχτο δίπλα ι πρόσφιγες, σπάνανε τυς φράχτες κε τις αποθίκες κε τρέμοντας απο πιρετο ανάβανε τι νίχτα φοτιες.

Το Μακσιμ τον έπιασε ανατριχίλα. Ιθελε να πι σεκίνυς πυ πίραν τον πατέρα κε τι μάνα-τυ: „πάρτε κε μένα“. Μα δε θα τον πέρνανε. Εμινε μόνος. Μα μίπος ο μπάρμπα Ιγνάτις ίταν κσένος;

Ιδε ο μπάρμπα-Ιγνάτις πος προσπαθι το πεδι να μαζέβι στιν ανκαλιά-τυ τα παλια ρυχικα το γονιον-τυ, κε ίπε:

— Αχ κε να συ μάζεβε κε σένα ι χολέρα!

Κε βέβεα αν κι ο Μακσιμ αροστύσε απο χολέρα — θα κυβαλύσανε κ'εκίνονε στο νοσοκομίο. Κ' ίνος τρέμι — πρέπι όλυς αφτυς πυ τρέμυν απτον πιρετο να τυς μαζόκσυν απτιν παραλία.

Ο μπάρμπα-Ιγνάτις έφιγε κάπυ. Ο Μακσιμ φοβίθικε να καταβι απτο αμάκσι. Αδίνατα τα βόδια, πετσι κε κόκαλα, μα δικά-τυ — αγαθες μύρες κε μάβρα θλιμένα μάτια. Αναμασάνε άδια όλο τον κερο. Κε γίρο, κσένι όλι· όλυς όσυς γνόριζε ο Μακσιμ τυς κυβαλέσανε στο νοσοκομίο κε κανένας-τυς απο κι πέρα δε γίρισε.

Μονάχα το αμάκσι, τα βόδια, το αναπογογιριζμένο αλέτρι πάνο στο σκοριαζμενο ίνι,— δικά-τυ. Σκονιαζμένι ι παραλία — σταχτια, σταχτια τα σπίτια, κε σταχτι, μισοζοντανεμένι ι άνθροπι πλανόντε ανάμεσα στυς καταβλιζμυς, σκάβυνε στυς σορυς — ίσος να βρύνε τίποτε φαγόσιμο κι πέρα. Βλέπι ο Μακσιμ πος τα πιδάκια ανασέρνυν απτις ακροποταμιες φλύδες καρπυζιον κε τις μασάνε, κε θέλι να κάνι κι αφτος το ίδιο, μα φοβάτε να καταβι απτο αμάκσι: τόρα νικοκίρις ίνε αφτος. . . Κε όμος πόσο θέλι να φάγι κε να πιι.

Ο ίλιος, πυ όλο κι ανεβένι ψιλα πάνο απτι σταχτια σκονιζμένι κατακνια, κέι αλίπιτα το ανιχτο κεφαλάκι τυ Μακσιμ, ενο το κορμί-τυ όλο τρέμι κι ανατριχιάζι απτο κρίο . . . Να πιι θελι. . . Δίπλα-τυ πλαταγύνε τα κίτρινα κίματα τυ Βόλγα! Αχ, να ίτανε κάπιος να τυ έφερνε να πιι! . .

— Μανύλα!—μυρμυρίζι ο Μακσιμ γέρνοντας πάνο στ'αμάκσι,— νερο! . .

Μα ι μανύλα-τυ δεν ίνε. Κι ο θίος-τυ έφιγε κάπυ κε πιος κσέρι αν θα γιρίσι! . .

Επαψε πια να σκέφτετε το πεδι κάτο απτις καφτερες αχτίδες τυ ίλιυ·τυς σπαζμυς τυ πιρετυ τυς αντικατάστισε ο ίπνος. Κε ίταν πια μεσιμέρι όταν κσίπνισε, ακύοντας κάπιες ομιλίες:

— Κε το πεδι πιανυ ίνε;

Κε ι φονι τυ μπάρμπα Ιγνάτι αποκρίθικε:

— Πιός κσέρι. Τόρα όλα δίχος γονιυς μίνανε.

Σικόθικε ο Μακσιμ κε βλέπι: ο μπάρπα-Ιγνάτις μπροστα στα βόδια κε μαζί-τυ με πανοφόρι αμανίκοτο κε κασκέτο ένας γέρος χτινέμπορος με κλαδάτο κέδρινο ραβδι στα χέρια. Ανκικσε ο χτινέμπορος τις πλεβρες τον βοδιον κε ίπε:

— Κόκαλα μονάχα κε πετσι. . .

Κατάλαβε ο Μακσιμ πος ο θίος-τυ πυλα τα βύδια. Πιάστικε με τα διο χέρια απτο άκρο τυ αμακσιυ κι απο βαθια, μα δινατα φόνακσε:

— Τα βόδια ίνε δικά-μυ. Μιν τολμας να τ'αγοράζις.

Ο γέρος κίτακσε το Μακσιμ με τα σταχτιά-τυ άδια μάτια κε ρότισε:

— Κε σι, πιός ίσε;

— Ο νικοκίρις.

— Ο νικοκίρις;

— Νε, ο νικοκίρις.

Κε διηγίθικε ο Μακσιμ πος φέρανε τον πατέρα κε τι μάνα-τυ στιν μπαράνκα τον χολεριασμένον.

— Κε τόρα όλα αφτα ίνε „δικά-μυ“.

Εβαλε το πεδι το χέρι-τυ πάνο στιν αλισίδα τυ αμακσιυ, ίστερα στο αλέτρι, άπλοσε το άλο-τυ χέρι στα βόδια κ'επανέλαβε: „δικό μυ“. Γέλασε ο γέρος.

— Οστε όπος λες, νικοκίρις ίσε σι;

— Νικοκίρις ί

— Τόρα αγαπιτέ-μυ, νικοκριδες δεν ιπάρχυν.

— Εγο ίμε κλιρονόμος,— ίπε ο Μακσιμ σοβαρα.

Ο πατέρας-τυ τον ονόμαζε πάντα „κλιρονόμο“.

Ο γέρος γέλασε περισότερο.

— Κλιρονόμος; Μα κε κλιρονομια σίμερα δεν επιτρέπετε.

Γίρισε κσανα ο χτινέμπορος στα βόδια, κέντισε με το ραβδι τα πλεβρὰ-τυς, πσιλαφόντας το πετσι, κι άρχισε το παζάρεμα. Ο μπάρμπα-Ιγνάτις δεν ιποχορύσε στιν τιμι κι ο Μακσιμ χάρικε καταλαβένοντας πος ι πύλισι δε θα γίνι.

— Διό μισι,— ίπε ο χτινὲμπορος χτιπόντας το ραβδι στι γι.

— Τρία,— σκιθροπα επανάλαβε ο Ιγνάτις, κιτάζοντας όλο τον κερο στι γι. Κ'έμιαζε στι στιγμι εκίνι περισότερο με βόδι, παρ'όσον τα ίδια τα βόδια. Κσακολυθύσανε να μασυν εκίνα έτσι θλιβερα κε με αφέλια, χορις να κσέρυν κε να σκέφτοντε για κίνα πυ τυς περιμένανε.

— Νε, μα πιθανον κε τα βόδια να μιν ίνε δικά-συ,— ίπε ο χτινέμπορος,— ο νικοκίρις κάθετε εκι. Γιά-σας.

Επιασε ο γέρος το καταλεκιασμένο κασκέτο, σάμπος θέλοντας να το κατεβάσι για ιπόκλισι, κε, πετόντας απτο δρομο με το πόδι-τυ τα πετραδάκια, έφιγε, βαρόντας το ραβδι-τυ στι γι.

Βράδιασε. Κατακάθισε ι σκόνι. Στον καταβλιζμο εδο κ'εκι πιο ζοιρα ανάβανε ι καπνόδικες φοτιες. Τα κίματα τυ Βόλγα πίσο απτο θοριβόδικο βαπόρι κοκινίζανε, φλεγότανε. Χρισόμαβρο γένικε το δασος πυ βρισκότανε πίσο απτο Βόλγα, κ' εκι, μακρια απτο δασος πίσο — ι λέφτερι χόρα. Μ'αφτιν πια δε σκεφτότανε ο Μακσιμ. Δεν το άφινε να σκεφτι ο πιρετος, πυ άρχισε κσανα. Κε διπλα ο μπάρμπα-Ιγνάτις θιμομένα μόνκριζε:

— Νικοκίρις! Κλιρονόμος! Λέγο διο λογάκια τυ μιλιτσιονέρυ κε σε δίχνι εκίνος το νικοκίρι. Μπορζυα λισασμένε. Ιδιοχτίτις μας γένικες! Θα συ γράψυν εκι πέρα το νικοκιριο . .

Νόμιζε ο Μακσιμ πος χορατέβι ο θίος-τυ κε τον κοροιδέβι, μα κίνος όλο κε κσακολυθύσε με κάκια κε πάθος να φοβερίζι το πεδί, ος ότυ δεν κιμίθικε. Βορια κε φοβισμένα κιμίθικε κε ο Μακσιμ. Κε τυ φάνικε πος επετέθικαν ι κοζάκι ενάντια στυς κιμισμένυς πρόσφιγες.

Ενας πίδισε στο αμάκσι, χτίπισε δινατα με το βύρδυλα τον Μακσιμ κε τον Ιγνάτι κε φόνακσε:

— Ε, νικοκίριδες, σικοθίτε! Πιανυ ίνε τα βόδια;

— Δικά-μυ, — ίπε ο Μακσιμ.

— Σίκο κε διόκσε-τα.

— Τρέμοντας απτο φόβο, βγίκε κάτο απτι προβατόγυνα ο Μακσιμ, για να διόκσι τα βόδια, όπυ διατάζι ο κοζάκος κε ίδε πος ύτε κοζάκι ιπάρχυνε ύτε ο μπάρμπ ι-Ιγνάτις. Ο καταβλιζμος κιμάτε. Κιμόντε κε τα βόδια ανάμεσα στ'αμάκσια. Πύ να πίγε ο Ιγνατ; Στο χτινέμπορο, ίτε στο μιλιτσιονέρο;

Φοβίθικε ο Μακσιμ. Πίδισε χάμυ, πλισίασε τα βόδια, εβαλε το μαγυλάκι-τυ στο ζεστο κε κσεροκιανο κεφάλι τυ βοδιυ κε μυρμύρισε:

— Αντίο, καλά-μυ βοδάκια. . .

Ετσι περίλιπα ανκάλιασε κε το δέφτερο βόδι κι αναστένακσε εκίνο κε ι θερμί-τυ ανάσα χάιδεπσε φιλικα το προσοπάκι τυ πεδιυ. Περνόντας προσεχτικα ο Μακσιμ ανάμεσα απτ' αμάκσια, έτρεκσε γρίγορα γρίγορα στι σκάλα. Ι φοτιες σβίσανε.

Το σκοτάδι διαλιότανε, τα άστρα ζβίνανε. Κσιμέρονε. Εκι, όπυ, πίσο απτο δάσος ονιρεβόντανε τι λέφτερι γι ο πατέρας κε ι μάνα-τυ, ρόδιζε ι τριανταφιλένια αβγι, κ' εστάνθικε με τιν καρδιά-τυ ο Μακσιμ, πος κ' εκι όπος φένετε γίνετε πόλεμος —κε έτσι πυθενα σε κανένα μέρο: τυ κόζμυ δεν ιπάρχι λέφτερι γι, μα μονάχι δίσκολι γι κε δίσκολι ζοι. Κε πύ να φίγι....

II
"ΕΡΜΑΚ"

Κατα μάκρος τυ όχτυ στέκοντε ι σκάλες για τα βαπόρια.—Πάνο σε μακρινες μάβρες μαύνες ίνε φκιαζμένα μακρυλα σπιτάκια μονόπατα με σιδερένιες στέγες—.Ι στέγες λάμπυνε απτιν προινι δροσια. Παντυ ίνε απλομένες αλισίδες κε καραβόσκινα, χομένες στι γι γαντσοτες άνκιρες πυ κρατάνε στο μέρος-τυς τις σκάλες ενάντια στιν ίσιχι, χαιδεφτικια, μα επίμονι κε ακλόνιτι επίθεσι τον κιμάτον. Κιμόντε στις σκάλες τα βαπόρια. Ερημία παντυ. Μονάχα σε μια απτις σκάλες, πάνο απτα σανίδια, πυ ενόνυν τα βαπόρια με τιν κσιρα, κυνόντας-τα πιγενοέρχοντε πολιάσχολα ι φορτοεκφορτοτες, κυβαλάνε στο βαπόρι κσεφορτόνοντας απτ' αμάκσια κιβότια διάφορα. Απτο φυγάρο τυ βαποριυ πετιέντε σινεφάκια ανιχτό-μαβρυ καπνυ νεφτιυ. Οπος φένετε τιμάζετε το βαπόρι να κσεκινίσι... Τα φότα ανάβυν στι σκάλα.

Σιγα σιγα ο Μακσιμ ζιγόνι στι σκάλα. Στο έμπα τις σκάλας στέκετε ένας απσιλος ασπρομάλις γέρος με πλατια γενιάδα, κατσάδες, σακάκι με βαμπάκι απο μέσα, δίπλα-τυ ένας άλος, πλατις αφτος, με μάβρι κατσαρι γενιάδα, χαμιλος κε καμπύρις, με μακρινα χέρια, με απσιλα ιποδίματα κε λεκιαζμένο κοντέσι.

— Για πύ, σκιλάκι; —αρότισε ο γέρος το πεδι, μολις το ίδε. Ο άλος το έπιασε απτο χέρι πάνο απτον ανκόνα κε τόσφικσε δινατα.

Κίτακσε ο Μακσιμ το γέρο στο πρόσοπο κε κατάλαβε πος άν κε φένετε σκλιρος κι αφστιρος, μα ι ματιά-τυ δίχνι καλο κε αγαθο άνθροπο: κε θιμίθικε τον παπύ-τυ, το δραγάτι[1].

— Παπύλι, πάρε-με μαζί-συ...

— Για πύ; Ι δυλιά-μας εμας ίνε με το μπαρύτι.

— Πάρε-με, παπύλι,—άρχισε κσανα να τον παρακαλι ο Μακσιμ κ' έκλαπσε.

Ο παπυς ιπε στο μάβρο:

—Πάρε-τον, Λεόντι, για λαδα. Ινε καλο πεδι.

Πσιλάφισε ο μάβρος το πεδι απ'όλες τις μεριες με τις δινατες τανάλιες τον δαχτίλον-τυ κε ίπε:

—Δεν πιράζι, ίνε δινατος. Αν κε ίνε λίγο ισχνος. Κσερακιανος.

—Θα ισιάκσι... θα τον καλοθρέπσυμε.

—Πός σε λένε;

—Μακσιμ.

---

1 Ο φίλακας τον χοραφιον κε τυ περιβολιυ.

—Ακυσε λιπον, παλικάρι, πια θάνε ι δυλιά-συ. Ιχαμε λαδα ένα πεδι τις ιλικίας-συ πυ το σκοτόσανε. Θα το αντικατας ίσις. Ι δυλιά-μας ίνε με τον πόλεμο. Δε θα φοβιθις;

— Οχι.

—Εμπρος λιπον, τράβα στο βαπόρι. Εγο τόρα θάρθο.

Σαν πυλι πετάχτικε στο βαπόρι ο Μακσιμ κε διάβασε στα πεταχτα πάνο στι ζόνι τυ επιτροχιυ επιστεγάζματος το όνομα τυ βαποριυ:

—„Ερμακ“

Δίπλα αππο Μακσιμ βιαστικα τρέχανε με τα φορτία στι ράχι ι φορτοτες, φονάζοντας:

Δρόμο! Δρόμο!

Για να μι τυς μποδίσι ο Μακσιμ σύφροσε στον τίχο κε περίμενε. Γρίγορα ίρθε ο Λεόντις, δινατα έπιασε το πεδι αππον όμο κε άνικσε τιν πόρτα κε το έσπροκσε μπροστα. Μπροστα στο Μακσιμ ανίχτικε κάτι μάβρος, καφτερος λάκος όπυ τρέμοντας, χορέβανε ι αντάβγιες τις φοτιας, προς τα κάτο πίγενε απότομι σιδερένια σκαλίτσα με γλιστερο ατσαλένιο χερύλι. Πάγοσε αππο φόβο ο Μάκσιμος κατεβένοντας αππι σκαλίτσα κάτο στις τετραγονικες σιδερένιες πλάκες τυ πατόματος. Δεκσια, ανάμεσα αππο παραθιράκι τις θερμάστρας πετιότανε σα γλόσες ι άσπρι φοτια. Στι θερμάστρα κσεκοφαντικα βριχότανε ι φλόγα. Αριστερα στριφογίριζε με μεγάλι γριγοράδα ο τροχος. Αφτο λίγο καθισιχασε τον κσαφνιζμένο Μακσιμ, γιατι κάτι παρόμιο ιδε στιν αλονιστικι μιχανι τυ αφέντι—„μιχανι“, σκέφτικε.

Ολόγιρα στι μιχανι καταγινότανε, σφίνκοντας κάτι με μεγάλι κλιδαρια, ένας αροστιάρις κσιριμένος άνθροπος.

Αν κε ίτανε σκιμένος, ο Μακσιμ όμος διαμιας κατάλαβε, πος ο άνθροπος αφτος έταν πολι αψιλος. Μακρια ίσαν τα χέρια-τυ κε τα λιγιζμένα-τυ πόδια σχιματίζανε κοντα στα γόνατα γονία οκσία. „Μιάζι με αράχνι“ σκέφτικε το πεδι.

Ο Λεόντις φόνακσε κοντα στ'αφτι τυ εργάτι:

— Σίντροφε Αλέκσι, νέο λαδα συ έφερα.

Ο Αλέκσις σίκοσε το κεφάλι, έρικσε μια ματια στο Μακσιμ κε κσανα άρχισε κάτι να βιδόνι κε να χτιπα στι μιχανι... Ιστερα σικόθικε πάνο —αδίνατος κε ψιλος — κίτακστε εχθρικα το πεδι κε ίπε!

— Πύ τονε βρίκες τέτιο κυρελιάρι;

— Στιν παραλία.

— Κε τί θα πι ο σίντροφος κομαντίρος;

— Δίχος λαδα να τακσιδέβομε δεν μπορύμε

— Κίτα, όπος κσέρις...

Σκίβοντας ο Λεόντις στο πεδι, φόνακσε ανάμεσα αππο μύνκριζμα τις φοτιας:

— Κίτα να μάθις.

Τον οδίγισε στι γονία, όπυ διπλα σε σιδερένια βαρέλια με σκεπάζματα κε κάνολες πάνο σε κάτι μεγάλα σινια, σαν εκίνα όπυ μέσα ψίνυν τα ζιμαρικα, στεκότανε σιδερένια τσαγερα κε λαγίνια με μακριες μίτες... Το σινι ίτανε γεμάτο μάβρο λάδι.

— Να εδο ίνε μαζύτι, νεφτέλαδο κι αφτο εδο οιλνταγ, — ίπε ο Λεόντις δίχνοντας τα διάφορα δοχία.

Επιτα τον οδίγισε σε μιχανι πυ έλαμπε απο ατσάλινυς κε χάλκινυς κίλιντρυς κε κλιδαριες κι άρχισε να τυ εκσιγα, πος ν'ανίγι, κσεσκεπάζοντας ίτε σκυντόντας τα καπάκια τις λαδοθίκις, κε σε πιό μέρος, τί λογις λάδι αλιφις να χίσι.

Ζαλίστικε, το κεφάλι τυ πεδιυ αππο θόριβο, αππι μεγάλι-τυ επιθιμία, να μάθι όλα κε να μι τυ διαφίγι ύτε μια αππις ονομασίες κε τα λόγια, πυ δεν κατελάβενε. Αππι ζέστι κε σίνχισι ο Μακσιμ λύστικε απο ζεστο ίδρο, ι καρδιά-τυ χτιπύσε σφιρι, το στίθοςτυ βαρια ανεβοκατέβενε αππιν πιχτι κε γλιόδικι μιροδια τυ αέρα τυ τμίματος τον μιχανον, πυ ανέπνεε. Κε κοντα σ'αφτα εσθανότανε ο Μακσιμ, πος ιποχορι ο σινιθιζμένος τις τελεφτέες ιμέρες προινος πιρετος, κυλυριάζετε, κρίβετε κάπυ μέσα-τυ, σάμπος φοβιζμένος αππι φοτια, το μύνκριζμα τις θερμάστρας κε τι ζεστι ανάσα τον λαδιον τις γις.

Ο Λεόντις, τον οπίον ο Αλέκσις ονόμασε χάμποσες φορες„σίντροφε μιχανικε“έφιγε (κάπιος τόνε φόνακσε απο πάνο αππιν πορτίτσα τυ καταστρόματος). Δίπλα στο Μακσιμ ο

Αλέκςις — αράχνι τυ μαθένι πος να καντςαρόνι ςτις γέφιρες να γεμίζι ος απάνο με νέφτι τις λαδοθίκες, να επιθέτι πςιλαφιτα ςτα χάλκινα βάζα το πιχτο σταχτι ζιμάρι τυ οιλνταγ κε να διδόνι τα βάζα αφτα ανάποδα ςτιν τρίπα πυ ίνε πάνο απτυς κίλιντρυς.

Τρόμαχςε ο Μακςιμ απτο δινατο χτίπιμα κυδυνιυ. Ανατινάχτικε κι ο Αλέκςις κ' έτρεχςε ςε διο μεγάλυς άςπρυς κίκλυς με μάβρες επιγραφες, πυ μιάζανε ορολόγια. Κςανα χτίπιςε τ' ορολόγι, κε ο δίχτις ςτον κίκλο μετακινίθικε κε ςταμάτιςε: ςτι λέκςι

— Ετιμο.

Διο φορες ο Αλέκςις γίριςε το χερύλι ςτον κίκλο, έτρεχςε γίρο ο δίχτις κε ςταμάτιςε κςάνα ςτι λέκςι:

— Ετιμο.

Στάθικε τόρα ο Αλέκςις κοντα ςτο μεγάλο γιαλιςτερο τρόχο κε κίταχςε ςτον κίκλο. Ο δίχτις ςιντροφεμένος απτον ίχο τυ κυδυνιυ έτρεχςε ςτι λέκςι:

— Εμπρος αργα:

Διαπεραςτικο ςφίριζμα ςφίριχςε ο Αλέκςις κε έκανε νέβμα ςτο Μακςιμ· ςύφροςε εκνος ςτο τίχομα τυ αμπαριυ κε ίδε, πος ο Αλέκςις απάντιςε κυδυνίζοντας:

— Εμπρος αργα

Γίριςε ο Αλέκςις μεγάλο τρόχο κε ι κίλιντρι, ι μοχλι τις μιχανις ςαλεφτίκανε κι αφυ χάνανε αρκετυς γίρυς κε ςτριφογιρίζματα, αρχίςανε να κινύντε ίςιχα κε κανονικα. Κυδύνιςε.

— Στοπ!

Με τιν ίδια λέκςι απάντιςε ο Αλέκςις· ςτον κίκλο ι δίχτες δίκςανε ςτιν αρχι „πίςο" κε ίςτερα „εμπρος" κε ςτον κερο πυ ο Αλέκςις γίριςε τον τροχο ι μιχανι όλι, τριζοντας κε πέζοντας με το φος, επιτάχινε το δρόμο. Το μύνκριζμα τον θερμάςτρον διναμοςε, κε γιρίζοντας το κεφάλι-τυ εκι ο Μακςιμ ίδε πος ι φοτια ανάβι τόρα ςτις διο θερμάςτρες. Κ' εκι πέρα γέρνοντας ςτα μικρα παραθιράκια κιτάζι κάπιος μάβρος άνθροπος βλογιοκομένος, πυ έμιαζε με δαβλο απο κύτςυρο έλατυ, με το πυκάμιςο όλο κυρέλια, απ όπυ φενόντανε το κανελι απτο λάδι ςτίθος-τυ. — ο άνθροπος αφτος με πίπα ςτο ςτόμα κυρδίζι κάτι αεροκίνιτυς τροχυς — κε με το κύρδιζμα αφτο όλο κε πιο δινατότερα μυνκρίζι κε με ορμι πετιέτε, ςάμπος να θέλι να γλιτόςι απτι ςκλαβια πυ τον κρατάνε ι ορμιτικι φλόγα. Σκύπιςε ο Αλέκςις τα χέρια μ' ενα κομάτι ςτυπι κε το πέταχςε ςτο Μάκςιμ. Ο Μακςιμ ςκύπιςε κ' εκινυς τα λαδομένα-τυ χερια. Χαμογέλαςε ο Αλέκςις με χαμόγελο πονιρο κε τον αρότιςε:

— Τί έπαθες; Ονιρέβεςε; Ζαλίςτικε ;

Κε αλίθια, ςκεφτότανε το πεδι αν ίνε ςτα κςίπνια ίτε ονιρέβετε. Τα πόδια-τυ λιγιζόντανε. Τον έφερε ο Αλέκςις κοντα ςε δέματα απο ςτυπια, ςτι γονια τυ αμπαριυ κε τον έςπροχςε. Επεςε το πεδι ανάςκελα πάνο ςτο μαλακο κρεβάτι, τεντόθικε κε άφονο κίταζε προς τα επάνο· ςιμετρικα κινίτε ςτριφογιρίζοντας ο κίλιντρος, κροταλίζι το λυρι, βυίζυν ι θερμάςτρες κε πίςο απτα ςιδερένια τιχόματα τυ αμπαριυ, αργο ακύςτε κροτάλιζμα, ςάμπος να έρχετε απτιν ακροποταμια όπυ εκατοντάδα γινέκες κοπανίζυν τ' αςπρορυχα ςτα χαλίκια πάνο.

„Θάνε ο τροχος" ςκέφτικε νιςτάζοντας ο Μακςιμ κε βιθίςτικε ςε γλικο ίπνο.

Πολιν κερο κιμίθικε. Κατέβικε απο πάνο ο μιχανικος κι αρότιςε τον Αλέκςι, πυ νε „ο λαδας„. Εκίνος έκανε νέβμα με το κεφάλι-τυ. Στάθικε ο Λεόντις πάνο απτο πεδι, χάιδεψε με τι βαρια-τυ παλάμι τα γλιόδικα απτον ίδρο μαλια τυ πεδιυ, κύνιςε το κεφάλι κε ίπε

Κυράςτικε! Μα τίποτε, θα ςινιθίςι.

Ο Μακςιμ κςίπνιςε απο ςκύντιγμα ςτο πλεβρο ανίγι τα μάτια κε βλέπι πος απάνο-τυ κοντα ςτέκετε ο Αλέκςις, φονάζι κε τον χτιπα κςανα ςτο πλεβρο με τι μιτι τυ παπυτςιυ:

— Ε! Σίντροφε Μακςιμάκο, ςίκο, ι βάρδια-ςυ τέλιοςε.

Σικόθικε το πεδι κε, μι καταλαβένοντας, πυ βρίςκετε κε τί γίνετε ολόγιρά-τυ, κίταχςε άγρια γίρο..

— Κσίπνα, δεν ίνε κερος για τσιριμόνιες. Αιντε να πιις τσάι...

Επιασε ο Αλέκσις με τ'όνα το χέρι δινατα το πεδι απτα μαλια, με τάλο κάτο απτιν αμασκάλι κε σικόνοντας το πεδι απτο κρεβάτι το έσπροκσε στιν απότομι σιδερένια σκαλίτσα. Ο Μακσιμ σκαρφάλοσε στι σκαλίτσα. Ο Αλέκσις τον έσπροχνε απο πίσο. Στο πρόσοπο-τυ φίσικσε αεράκι απτο ποτάμι, πυ ίχε .τι μυρυδια φρεσκάδας καρπυζιυ· απτο ανιγμα, πυ σχιματίζανε τα διασταβρονόμενα κάνκελα ίδε ο Μακσιμ, να τρέχι δίπλα απτο βαπόρι, πάνο απτον απόκριμνο όχτο ζγύρι κε θιελόδικι ι χέτι τις λιγαριας — κι απο κε να φισάι με στιφι πικράδα το φίλομα τις ιτιας. Γλικα σκίρτισε ι καρδύλα τυ πεδιυ, δεν εστανότανε πια τυς σπαζμυς τυ πιρετυ, μα μονάχα τι δροσια τις καλοκερινις βραδιας πάνο απτον ποταμο.

Εδικσε ο Αλέκσις στο πεδι το κερύλι τις τύλυμπας κε ίπε: „δόσε νερο".

Κύνισε το κερύλι ο Μακσιμ, κι απτο πλατι στοματάκι τυ σολίνα χίθικε στις φύχτες τυ Αλέκσι κιτρινοπο νερο. Τρίβοντας τα χέρια κε το πρόσοπο με μαδι σαπύνι, σαπύνιζε κε κσέπλινε τις λέρες κε τιν καπνια. Σκυπίστικε ίστερα με χοντρο πανί κε αφυεδιάτακσε το Μακσιμ „να νιφτι", πίρε κε τυ έχινε νερο απτον ποταμο.

Ιστερα τυ έδοσε τενεκεδένιο τσαγερο, τυ διάτακσε να το γεμίσι βραστο νερο απτο καζάνι κε να το φέρι πάνο στιν πλόρι.

Στιν πλόρι τυ „Ερμακ" ανάμεσα σε γάντζυς ι σιμαντιρες, άνκιρες, καραβόσκινα τοποθετιμένα πάνο σε τροχυς διο κανόνια κε, στερεοδεμένα με χοντρόσκινα στιν πλεβρα τυ πλίυ κιτάζυνε στις διο πάντες. Σένα ανιχτο μέρος τυ πατόματος έβαλε ο Αλέκσι μικρο τετραγονικο τραπεζάκι, μισο πίχιστο ίψος, το σκέπασε με εφιμερίδα, έβαλε το μαχέρι, δίπλα ένα κομάτι μάβρο ψομι, αλατοθίκι με ολάτι, διο ποτίρια με πιατάκια κε ένα μεγάλο κομάτι λερομένις ζάχαρις. Οταν ο Μακσιμ έφερε το βραστόνερο, έχισε μέσα ο Αλέκσις μια πρεζα τσάι, έκοψε με το μαχέρι κοματάκι απτι ζάχαρι για το πεδι, κρατόντας όλο τ'άλο το κομάτι στο χέρι.

— Εμπρος λιπον, σίντροφε Μακσιμ, κάτσε να πιύμε τσάι.

Στι φονι τυ Αλέκσι εσθάνκικε ο Μακσιμ κάπος πικρι ιρονία. Μα δεν έδοσε σ'αφτι μεγάλι σιμασία γιατι το ίκσερε το μιχανικο πόσο καλος ίτανε γιαφτον. Με απλιστία μεγάλι ίπιε το ζεστο τσάι ο Μακσιμ: τρία χρόνια ίχε να πίνι τσάι με ζάχαρι.

III

I MIXANI.

Περάσανε λίγες μέρες κι ο Μακσιμ άρχισε να σινιθιζι κε να προσαρμόζετε με τι ζοι τυ βαποριυ. Κάμποσα άρχισε να καταλάβι εκι κάτο στι μιχανι. Απτον Λεόντι έμαθε, πος το βαπόρι κάνι να τρέχι ι δίναμι τυ ίλιυ, πυ ίνε μαζεμένι στιν κάψιμι ίλι, πος το νερο μεταβάλετε μέσα στο καζάνι κλιστο απόλες τις μερες, απτι φοτια τις θερμάστρας σε ελαστικο κ'εντατικο ατμο, ο οπίος περνόντας απτυς σολίνες σκυντα τις μιχανες. Ιδιέτερα επίστισε ο μιχανικος τιν προσοχι τυ Μακσιμ στα νερόμετρα γιαλια τυ καζανιυ, το μανόμετρο, πυ δίχνι τιν πίεσι τυ ατμυ στο καζάνι κε τιν αντλία, πυ γεμίζι το καζάνι νερο. Ο Λεόντις διιγίθικε στο Μακσιμ, πος αν στο μανόμετρο, στο σολίνα τυ οπίυ όλο τον κερο πέζι κε σαλέβι το νερο, δε θα φανι το νερο, κι ο δίχτις τυ μανόμετρυ θα πάι προς τα δεκσια κατο απτιν κόκινι γραμι, — αφτο σιμένι πος το καζάνι δεν έχι νερο — τότε μπορι να σκάσι το καζάνι, κε πρότα απόλα να καταβρέκσι με ατμο κε βραστο νερο όλυς κάτο. Μα μπορι κε το καράβι όλο να σπάσι σε διο κε να καταστραφυν όλι.

Αρχισε ο Μακσιμ να καταλαβένι πος ι μιχανι ενκλίι οφέλιμι κ'επικίνδινι δίναμι κ'ίθελε να πέζι μ'αφτι, να στέκετε έτσι κοντα στον τροχο, όπος ο Λεόντις κι ο Αλέκσις, νάνίγι πότε λίγο πότε πολι το βέντιλο τυ ατμυ, πετόντας έτσι τι μιχανι απτιν μπροστινι στιν πισινι κίνισι.

Μα κι άλα ακόμι άρχισε να μάθι το πεδι. Εδο πέρα όλι τον ονομάζανε „σίντροφο". Στιν αρχι νόμισε πος τον κοροιδέβυνε, μα ίστερα έμαθε, πος όχι, αν κε όλι γι

αφτον εδο ίςαν κσένι. Απτι ςτιγμι, πυ άρχιςε να χίνι ςτις λαδοθίκες μαζότι κε λάδ κε κατάλαβε, πος απτι δικί-τυ ακρίβια ςτι δυλια κε ςιμφονία με τιν εργαςία τον άλον εκςαρτιέτε ι ζοι τυ „Ερμακ", πίςτεψε πια πος όχι κοροιδεφτικα, μα ςοβαρα τον ονο μάζυνε ςίντροφο, κε πος δεν ίνε κσένος αναμεςά-τυς.

Εκςον απ'αφτο κατάλαβε, πος δε δίχνι πάντοτε ι λέκςι „ςίντροφος" τι φιλία, μα κάποτε το αντίθετο, πίςο απ'αφτιν τι λέκςι κρίβετε κριφι εχθρότιτα. Παραδίγματος χάρι, ίδε, πος ο Αλέκςις με το Λεόντι δεν τα πάνε όλος διόλυ καλα. Οταν ςτι ςταμάτιςι τις δυλιας ο Λεόντις κςιγύςε ςτο Μακςιμ, πός ίνε φιαςμένι ι μιχανι, ο Αλέκςις κςίνιζε τα μύντρα, πικρογελύςε κ'έπερνε κι ο ίδιος μέρος ςτιν ομιλία:

— Κατα τι γνόμι-ςυ, ςίντροφε, — ελεγε ςτο Λεόντι — το κάθε-τι ίνε μιχανι. Κε το βαπόρι μιχαν, κε ι γι μιχανι, κι ο κόςμος όλος μιχανι. Κι ο άνθροπος;

Ιςιχα απαντύςε ο Λεόντις, αποτινόμενος περιςότερο ςτο Μακςιμ, παρα ςτον Αλέκ

— Κι ο άνθροπος επίςις ίνε μιχανι, μα κάτι παραπάνο απο μιχανι, γιατι ακόμα κε μιχανικος.

— Αν ίμε μιχανι, τότε όλο το ίδιο, με όπιονα κι αν ίμε, — κςακολύθιςε επιμένοντας ςτο δικό-τυ ο Αλέκςις, — τότε όλο το ίδιο, όπιος κι αν ίνε ο φίλος-μυ, ίτε ο εχτρός-μυ...

— Αν ίςυνα μονάχα μιχανι, τότε μάλιςτα. Μα εςι ίςε κε μιχανικος. Εςι πρέπι να κιτάκςις κε τι μιχανι, πυ ςέμπιςτεφτίκανε, να τιν καθαρίζις, να τιν περιπιίςε για να εργάζετε καλα...

— Για πιύς; — Για το γενικο καλο ...

— Καλο; χμ ...

Με κάκια γέλαςε ο Αλέκςις. Στο γέλιο αφτο ίταν κάτι πυ το θιμότανε πάντα ο Μακςιμ. Κε ίςτερα απτιν ομιλία αφτι προςεχτικα παρακολυθύςε το βοιθο-μιχανικο, το Λεόντι, χορις να δόςι προςοχι ςτο άλο κατότερο προςοπικο τυ πλιρόματος: τυς θερμαςτάδες κε τυς εφαρμοςτες.

Αλι ζοι πάνο ςτο κατάςτρομα πυ ςτις λέφτερές-τυ όρες προςίλκιε το Μακςιμ όχι λιγότερο απτιν πολίπλοκι ζοι τις μιχανις ςτα βάθια τυ „Ερμακ." Κομαντίρος τυ βαποριυ ίταν ο πιλότος Ζνταν. Φορύςε ναφτικο επενδιτι κε το ςτίθος-τυ ίταν ανιχτο. Κ'εκι ςτο ςτίθος-τυ γιαπονέζος ςτιγματιςτις με λεπτες μαβιες γραμες ζογράφιςε αιτο μ'ανιχτες φτερύγες. Κι ο ίδιος ο Ζνταν μ'ανιχτο το κεφάλι, αςπρομάλις, με κιρτομένι μίτι κε νέα μάβρα μάτια, όταν ςτεκότανε ςτιν πλόρι τυ βαποριυ πάνο, έμιαζε με αρπαχτικο όρνιο — πυ απτι μεγάλι κύραςι κάθιςε λίγο να αναπαφτι ςτο περαςτικο καράβι, για να μπορέςι με νέες δίναμες ν'απλόςι τις φτερύγες κε να γίνι άφαντο ςτα βάθια τυ εθέρα. Ολι ίκςεράν πος ίςτερα απτι μεγάλι κι απέραντι θάλαςα τυ ςτενοχορύςε ο ςτενος Βόλγας, βαρέθικε να καταδιόκι βάρκες κε βαποράκια, να εκςετάζι αν κυβαλύνε αλάτι, άλεβρα ίτε ψάρια.

Ο Ζνταν δεν πρόςεχε το Μακςιμ, ύτε μια φορα δε μίλιςε μαζί-τυ, μα κε το πεδι προςπαθύςε πάντα να ίνε μακριά-τυ. Κε νά ςίμερα κςαφνικα, ανταμόνοντας το Μακςιμ, έβαλε το χέρι-τυ ςτο ζβέρκο τυ πεδιυ, το χάιδεψε κε τα ςκοτινα μάτια-τυ λάμπςανε απο εφθιμία κε χαρα. Κε ίδε ο Μακςιμ πος κε τα μάτια τυ Ζνταν μπορύνε να ίνε έφθιμα. Αμέςος ίςτερα, έγινε γνοςτι ι ετία τις εφθιμίας τυ Ζνταν! με το „ράδιο" πιραν ίδιςι πος απο κάτο απτιν Τςαρίτςενα άρχιςε τιν επίθεςι ο ςτόλος τυ Ντενίκιν κι απο πάνο απτι Σιζράνι — ο ςτόλος τον Τςεχοςλοβάκον. Ο Κόκινος ςτόλος τυ Βόλγα βρέθικε έτςι ανάμεςα ςε διο φοτιες, κι ο „Ερμακ" πίρε διαταγι να προχορίςι προς τα πάνο ςτα νιςια „Σαράντα Αδέρφια" — ενόςο δεν το ίκςερε κανένας.

Περνόντας απτιν καμπίνα τυ ραδιοτιλεγράφυ, ίδε ο Μακςιμ τον Ζνταν να ιπαγορέβι ςτον τιλεγραφιςτι ακατανόιτες λέκςες, κι ο τιλεγραφιςτις χτιπόντας κοματιαςτα με το χέρι πάνο ςε κάτι, πυ έμιαζε κλιδοκίμβαλο, προκαλύςε ςπινθιροβόλες ανάφλεκςες απο γαλάζιες φοτιες. Πός ίτανε φιαςμένο το ράδιο, δεν μπορύςε καθόλυ να καταλάβι ο Μακςιμ απτις εκςιγιςες τυ Λεόντι — μονάχα ένα έμαθε, πος απτιν ιλεχτρικι μιχανι τυ βαποριυ, πυ φοτίζι τις νίχτες, ανάμεςα απο άλες μιχανες, πυ βρίςκοντε ςτιν καμπίνα ι δι-

ναμι τον γαλάζιον αναφλέκσεον προκαλι αόρατι κιματόδικι τρεμόλα, πυ με τα σίρματα τα οπία ίνε απλομένα ανάμεσα στα κατάρτια φέρνι τις ίδιεσες του „Ερμακ“ μακρια — σ’όλυς, σ’όλυς, σ’όλυς — πυ έχυνε δίχτι απο σίρματα για παραλαβι. Κε νά, τόρα πυ ο Ζνταν ιπαγορέβι στον τιλεγραφιστι, στι σκάλα τυ Σαράτοβυ, στο επιτελίο άλος τιλεγραφιστις, έχοντας στα αφτιά-τυ τα ακυστικα τυ τιλέφονυ, ακύι τα σινιάλα πυ στέλνι ο „Ερμακ“ κε σιμιόνι πάνο σε χαρτι τα λόγια τυ Ζνταν.

Με το ράδιο κάθε μέρα το μεσιμέρι έπερνε ο Ζνταν σινιάλα για το χρόνο απτον πίργο τυ Παρισιυ. Σιμφονα μ’αφτο το σινιάλο, κύρδιζε ο Ζνταν, απο παλια ναφτικι σιθε απτον τιλεγραφιστι, πος ι πόλι, απ’όπυ κάθε μέρα έρχετε το σινιάλο τυ χρόνυ, βρίσκετε μακρια στιν εχθρικι Γαλια — χριάζοντε ίκοσι μέρες για να πάι κανένας εκι με το τρένο κε όμος το κίμα τυ ράδιυ τιν απόστασι αφτι τιν κάνι στι στιγμι. Τυ κάκυ στεκότανε κατα το μεσιμέρι ο Μακσιμ κάτο απτα κατάρτια τα περιπλεγμένα με τις κλοστες τυ ράδιυ με σικομένο προς τα πάνο το κεφάλι για να διακρίνι το πέταμα τυσινιαλιυ· στον άδιο κε γαλάζιο υρανο πάνο απτο Βόλγα στριφογιρίζανε μονάχα τα γεράκια. Κε σιλογιζότανε το πεδι: πος αφυ κ’εκι πετάνε τα κίματα τις άφαντις τρεμόλας, όστε κ’εκι στο Παρίσι δεν ίνε όλι εχτρι, μα ιπάρχυν κε „σίντροφι“ κε ιπάρ χι κάπιο κινο έργο για όλυς τυς ανθρόπυς πάνο στι γι.

Ο Ζνταν διάτακσε να προσκαλέσυνε τον Παρμεν Ιβάνοβιτς — τον πιλότο, τον ασπρομάλι εκίνο γέρο, πυ σιμβόλεψε το Λεόντι να πάρι στο βαπόρι το Μακσιμ.

Ο Παρμεμ Ιβάνοβιτς ίτανε το πρότο πρόσοπο, ίστερα απτο Ζνταν, στο βαπόρι. Αφτο δε σιμένι πος ι άλι σίντροφι τυ πλιρόματος δεν ίχαν ακσία: εδο ιπίρχανε τρις τυφεκιοβολιτες τυ ναφτικυ με προσραφες απο διασταβρομένα κανόνια στα μανίκια, διο πολυβολιτες με κόκινα αστεράκια, κάμποσι εργάτες έφιβι για νάφτες — καθένας στι θέσι-το. Όλυς τυς σιντρόφυς ο Ζνταν τυς φόναζε με το μικρό-τυς όνομα κε μονάχα ο πιλότος ίτανε γι αφτον — Παρμεν Ιβάνοβιτς. Κι αφτο για τιν άσπρι κε σοφί-τυ γενιάδα κι ακόμα γιατι πενίντα χρόνια τόρα γίριζε πιλότος στο Βόλγα — κε τόρα πυ στυς όχτυς τυ ποταμυ δεν ιπίρχανε πια τα νιχτερινα φότα, πυ δίχνανε το φαρβάτερ — τον αλάθεφτο δρόμο ανάμεσα απτα ριχα κε τυς ίφαλυς, πυ μόλις μόλις σκέπαζε το νερο, μονάχα ο γέρος, τυ Βόλγα αφτος ο γιος, μπορύσε να βρι το δρόμο. Δίχος τον Παρμεν Ιβάνοβιτς ο „Ερμακ“ στο μέσο τυ Βόλγα — δεν ίτανε βαπόρι, μα δοκάρι απλο, χιρότερο κι απτο δοκάρι, πυ πλέι ος ότυ δε θα το ρίκσι το κίμα στα ριχα. Κε γι αφτο δε θάμασε, ύτε δισαρεστιθικε κανένας όταν ο Ζνταν με τον Παρμεν Ιβάνοβιτς κλιστίκανε στιν καμπίνα κε για πολιν κερο σισκεφτίκανε εκι μαζι, — ίκσεραν πος για κάτι μεγάλο κε σπυδέο ζίτιμα σκέφτοντε. Δε θαμάσανε κι αργότερα όταν κατάβραδα ο “Ερμακ“ αφυ έκανε γίρο, γίρισε κι ανκιροβόλισε κοντα στον νκρεμο κρίβοντας τα φυγάρα κε τα κατάρτια ανάμεσα στα καλάμια τα πικνα, πυ απειλα ιψονόντανε πάνο απτα νερα. Επίσις δε φάνικε σε κανένα παράκσενο, όταν το βράδι ι τρις μαζι, ο Ζνταν, ο Παρμεν Ιβανοβιτς κι ο Λεόντις, καθίσανε πολιν κερο στο τιμόνι διπλα, αφυ στίλανε όλο το πλίρομα κάτο. Ενα φάνικε σ’όλυς περίεργο, πος τέταρτος μαζί-τυς δεν ίτανε ο βοιθος τυ μιχανικυ Αλέκσις, ύτε ο τιλεγραφιστις Ακσένοφ, μα ο λαδας Μακσιμ.

Σιντόνι σταχτι απο σίνεφα σκέπασε τον υρανο. Στον “Ερμακ“ σβίσανε όλα τα εκσοτερικα φότα. Στιν ίσιχι δροσια τις νίχτας πάνο στο κατάστρομα κάθοντε πολιν κερο τέσαρες κε ομιλύνε σιγα. Σικόνυντε ίστερα, κε προτυ αποχοριστύνε τραγυδάνε σιγα, σάμπος προσεφχυμενι το ακόλυθο τραγύδι:

Μυνκριζ’ ι μπόρα, ι βροχι
πέφτι, αστράφτυν στο σκοτάδι
φοτιες, βροντάι ι βροντι,
κι άνεμος δέρνι το λινκάδι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Σε πιά εποχι γινόντανε αφτα, πυ μας περιγράφι ο ςινγραφέας;
2. Τί ίταν ο Μακςιμ;
3. Γιατί ο Μακςιμ ςιμπαθύςε το Λεόντι κε τον Παρμεν Ιβάνοβιτς;
4. Γιατί αντιπαθύςε τον Αλέκςι;
5. Τί νέα ίδε κε έμαθε ο Μακςιμ πάνο στο βαπόρι;

ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ

ΣΤΙΝ ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ορθοφλάμπυρι Γόιςα, Επανάςταςι γιά-ςυ!
Τυς ακςέςπαςτυς πίρες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε βροντι κε λαλιά-ςυ-
κι απτι Μάζα αναβρίζις κοζμοπλάςτες θιμυς.

Τυ Μαγιάπριλυ κόρι κε τυ Οχτόβρι μιτέρα,
ςαν προτόλυβα φρύτα προδρομίςαν στι γι
απτ'αχνάρια-ςυ πίςο παρκαγιες πέρα πέρα.
Ι μακάβριες παν νίχτες, νά ι τρανι χαραβγι.

. . . .

Κάθε αςκίμια νκρεμίζις. Μάζας λέφτερις λάβα,
με μιαν άμιλα τόρα διμιυργας καρπερι.
τιν κενύργια τιν πλάςι κε λιτρόνις τι ςκλάβα.
τι δυλέφτρα ανθριπότι. Μάζα απςια, τρομερι.

Ο κιφίνας με φρίκι μ'απέχθια γριλόνι,
βλέπι ςε ίπνο κε κςίπνο, χαροδρέπαν'αδρια,
μα τις πάλις ο εργάτις τι ματια προςιλόνι,
πα στ'αμόνι πυ πέφτι κε δικιά-τυ ςφιρια!

Ορθοφλάμπυρι Γόιςα, Επανάςταςι, γιά-ςυ!
Τυς ακςέςπαςτυς πίρες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε βροντι κε λαλιά-ςυ
κι απτι Μάζα αναβρίζις κοζμοπλάςτες θιμυς.

Α. ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ.

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΟΧΤΟΒΡΙΣ ΣΤΙ ΜΟΣΧΑ

Τι νίχτα στις 24 τυ Οχτόβρι αποφαςίστικε ν'αρχίςι ο αγόνας για τιν εκςυςία τον Σοβετ, ν'απομακρινθύνε διλαδι ι μπυρζζυα απτιν εκςυςία, να δοθι τέλος στον πόλεμο κε ς γις — στυς χορικυς!

Εμένα με διορίςανε για ςινενόιςι, κε ίμυνα ιποχρεομένος να τρέχο, απτο ρεβχομ, όπυ με στέλνανε.

— Λιπον, ςίντροφε Γιανόφςκι, — μυ ίπε ο Μολιύτιν, απλόνοντάς-με μια ςιμιοςύλα. — Ι δυλιά-ςυ τόρα ίνε να τρέκςις όςο μπορις γρίγορα στο Λεφόρτοβο. Ακυςες;

— Ακυςα.

— Ζίτιςε εκι το Μαςτιαζαρτ. Κατάλαβες;

— Μαςτιαζαρτ.

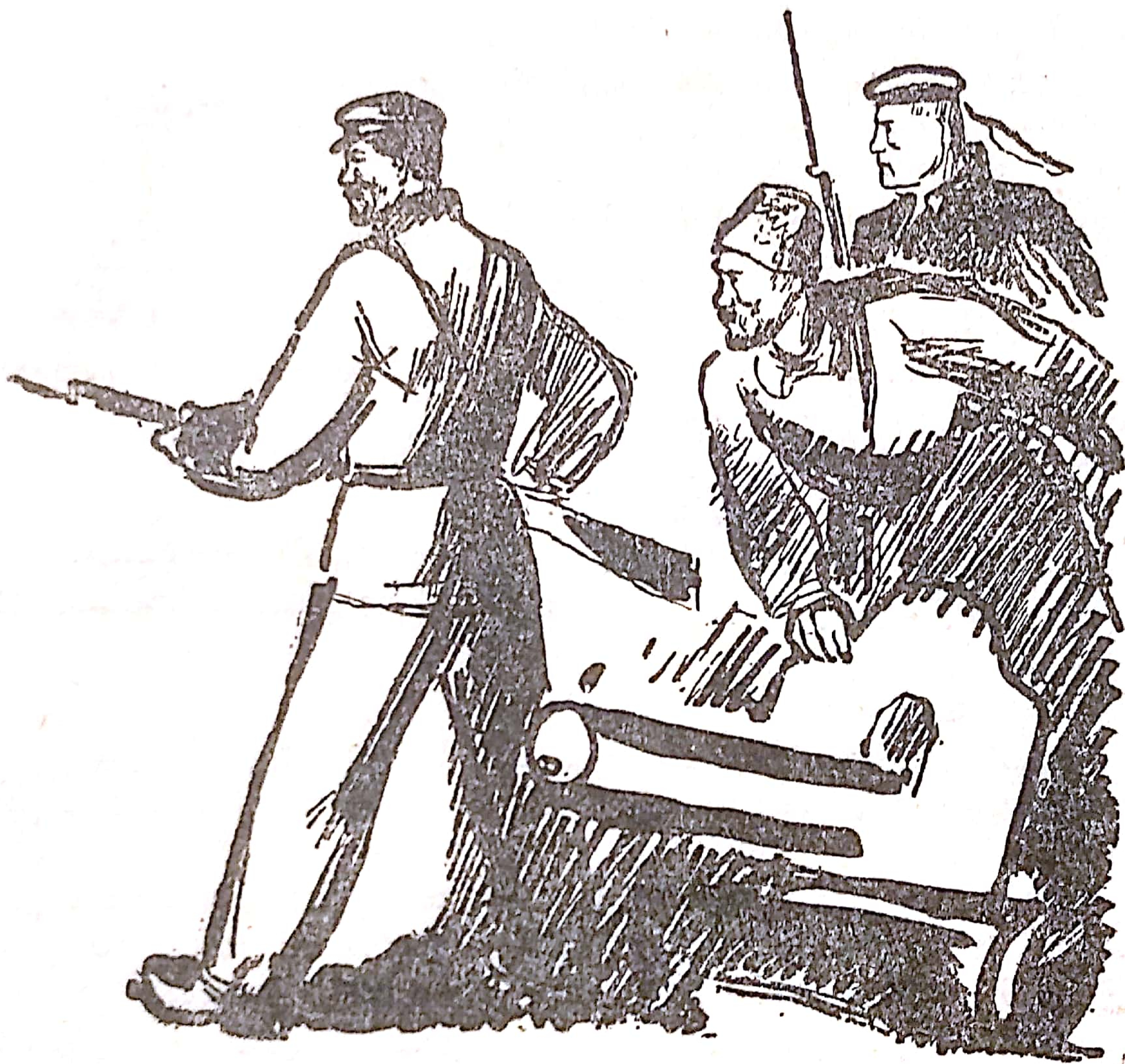
— Νε-νε. Το βαρι πιροβολικο τις πολιορκίας. Ι δυλια ίνε ςοβαρι. Πές-τυς, πος χριαζόμαςτε αμέςος βαρια πιροβόλα. Κατάλαβες; Αιντε λιπον, τρέχα! Κίτα όμος να μιν πέςις στα χέρια τον άςπρον! Κατάλαβες;

—Κατάλαβα.

— Τρέχα λιπον, αφυ κατάλαβες.

II

Κρέμασα τιν ταπλίτσα-μυ με τα τσιγάρα, έκριπσα τι σιμιοσύλα, μια φορα ακόμα φότισα το δρόμο κε τι διέφθινσι κε κσεκίνισα. Τιν ιμέρα εκίνι τα κανόνια βροντολογύσανε σ'όλες τις μεριες, κε σάμπος να προκσενύσε κάπιο εφθιμίας έστιμα το βροντολάλιμά-τυς Ιδα απόσπαζμα στρατιοτικο μπροστα απο μένα κ'έτρεχσα εκι. Τυς εφτασα. Ιτανε κοκινοφφρυρι, ος 20 άνθροπι.

Με τα τυφέκια, ο ένας κατόπιν τυ άλυ, πιγένανε προς το πάνο μέρος τυ δρόμυ αργα, περνότας απτον τίχο στι γονία, κι απτι γονία στις αβλόπορτες. Αγοράσανε απο μένα τσιγαρα κε κιτάζοντάς-με ιποπσιάρικα μ'αροτίσανε:

— Απο πύ μας ίρθες;

Ενόθικα με το απόσπαζμα.

—Παλικάρι, εδο δε γίνετε να βιάζεσε. Εδο δε χυρατέβυν, ακολύθα-μας.

— Πρέπι να παγο στο Λεφόρτοβο.

— Μι βιάζεσε. Ος το Λεφόρτοβο μπορις να πεθένις τρις φορες. Ι γραμι ίνε επικίντινι. Ελα μαζί-μας στις μπαρικάτες.

III.

Πίσο απτι χομάτινι επίχοσι μπροστα στα προχόματα ίσαν πεταμένα πανο-κάτο κσίλα, σανίδια, πόρτες, τεζιάκια, κιβότια, βαρέλια: όλα τα κυβαλέσανε δο πέρα απτα μαγαζια. Μυ φάνικε πολι αναπαφτικα κε κάθισα πίσο απτο πρόχομα. Τα τσιγάρα-μυ γένικαν ανάρπαστα. Με τις λόνχες, τα μαχέρια, ανίγανε ι εργάτες τα κυτάκια τις κονσέρβας. Ι σφέρες πετιόνταν γίρο, κάπυ κανένα βόλι έπεφτε κε μέσα στιν μπαρικάτα, μα ι πολεμιστες δεν απαντύσαν.

Προχάνυμε. Θ'αρχίσι πιο πικνο το τυφεκίδι! Φάγε παλικάρι. Εδο όλα ίνε κινα.

— Οκσο, στο πεζοδρόμιο! — ακύστικε άκσαφνα στα προχόματα διαταγι, κι ο ένας κατόπιν τυ άλυ, σιμαζομένι, πιδίσαμε έκσο. Ασπρι φοτια σικόθικε πίσο απτυς χοντρυς τίχυς τον μαγαζιον.

IV

Ετρεχσα στιν άλι πάντα τρικλίζοντας γίρο στυς τίχυς.

„Ι σιμιοσύλα! ι σιμιοσύλα" — σκεφτόμυνα.

Αρχισα πάλι ν'ανταμόνο εργάτες, σπάνια με τυφέκια, τις περισότερες φορες άνοπλυς.

— Ακύστε, σίντροφι, απο πιο δρόμο πρέπι να πάγο;,...Το σίντροφο Ντεμίτοφ....... Εργαστίρια....θαρο „Ναστια, ζαρ" — δεν κσέρετε;

— „Νάστια ζαρ"; — γελάσανε ι εργάτες.

— Μαστιαζαρτ! — διάκοπσε ένας κρασνογβαρτέος. — Το Μαστιαζαρτ θες, κε γιατί; Ζίτο! Ι λέκσι βρέθικε.

— Το Μαστιαζαρτ θες; Γιά-συ παλικαρα!

Νά κίτα. Ακυς πος βροντυν τα κανόνια; Απο κι τραβάνε. Κατέβα στο ποτάμι. Να αποδο. Πρόσεκσε. Εκι θα δις κανόνια. Κίτακσε όμος να μι σε πάρυν το κεφάλι.

Κατέβικα απτα περιβόλια στο ποτάμι. Μυ έφερε στο νυ το χινόπορο στο χοριο. Ανάμεσα απτα κλαδια τυ όχτυ ίδα τα κανόνια.

— Για πύ εσι, με τα τσιγάρα; Ε! — με σταμάτισε ένας απσιλος λεβέντις, τον κερο, πυ δρασκελόντας τις βραγιες πλισίαζα στα κανόνια.

Τυ διιγίθικα πιός ίμε κε για πύ πάγο. Κύνισε το κεφάλι κε κάπνισε.

— Τον Ντεμίτοφ, φιλαράκο, δίσκολα το βρίσκις τόρα. Θ'ανανκαστις να περάσις εδο τι νίχτα.

— Κε πύ ίνε εκίνος;

— Σ'αφτο να συ απαντίσο δισκολέβομε...... Βλέπις, βομβαρδίζυμε.

Πλισίασα στις φοτιες. Μαζομένι ι στρατιότες κ'ι εργάτες ζεστενόντανε γίρο στι φοτια. Μαροτίσανε.

— Κε τόρα, σίντροφε Γιάνι Τσιγαρόπυλε, όπος φένετε ίχε δίκεο ι γιαγιά-συ όταν έλεγε: το προι ίνε σοφότερο απτο βράδι. Πλάγιασε δίπλα στι φοτια, τιλίκσυ με φίλα κε κιμίσυ. Αβριο κάνις τι δυλιά-συ. Ολο το ίδιο, ίνε νίχτα πυ θα πας.

Χόθικα στα φίλα, ακύμπισα σε μια κσένι ράχι κε κιμίθικα.

V

Στα κσιμερόματα, εκι πυ κιμόμυνα ακύο: τα φίλα βυίζυν, κάπια πόδια προχορύνε στο μέρος-μυ κι απάνο-μυ κοντα κάπιος φονάζι:

— Πιός;

— Νά τύτος.

Πίδισα πάνο. Ενας αφστιρος, αποφασιστικος άνθροπος με κίταζε με μεγάλι προσοχι.

— Εσι έχις τι σιμίοσι;

— Νε. Κε σις πιός ίστε;

— Ο Ντεμίτοφ.

— Νά λιπον, εσας ζιτο.

— Ζιτο. Κι ο ίδιος κιμάσε. Επανάστασι κε σι κιμάσε. Δεν κσέρις πος ι επανάστασι δεν περιμένι; Δόσε τι σιμίοσι.

Διάβασε τι σιμίοσι κε χαμογέλασε. Κε φάνικε ι αγαθί-τυ φισιογνομία κάτο απτα αφστιρα μάβρα-τυ μυστάκια. Ισίχασα, μυ έφιγε ο φόβος, αν κε ι τρομάρα, πυ ίταν απτον ίπνο δε μάφισε ακόμα.

— Τις κσέρο τις ανάνκες τις περιοχίς-σας, θα σας στέλνυμε κανόνια, ενια·σας, — ίπε ο Ντεμίτοφ. Κε ίστερα γιρίζοντας σεμένα — Δεν ίνε έτσι, φιλαράκο....

Πέτακσα απτι χαρά-μυ.

— Κε σι πίγενε με ταμάκσια, πυ σε λίγο θα κσεκινίσυν, — με ίπε πάλι ο Ντεμίτοφ.

Ιστερα απο διο όρες κυνιόμυνα πάνο στο αμάκσι δίπλα στον πιροβολιτι. Εφτι-

Ερότιςες

1. Πιό μέρος ςτιν επανάςταςι πίρε το πεδι;
2. Γιατι τα λόγια τυ Ντεμίτοφ τον προκςένιςαν τόςι χαρα;

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΦΡΥΡΟΣ

Απο τα ςπλάχνα τυ Οχτόβρι
φρυρος, 'εγο κ'εγο πεδί-τυ,
ψιλα το λάβαρο κρατο·
τυ Αρχιγυ-μας τυ μεγάλυ
πιςτα εδο τι διαθίκι,
τις εντολες πιςτα φρυρο.

Ι θρόνι γίρο-μυ ςιντρίμια,
για δες: κυρέλια τις πορφίρες,
ράκι τις πρόλιπςες πατο,
τον τίμιο κόπο-ςυ εργάτι
τον τίμιο κόπο-ςυ αγρότι
ςτα ςινορ'άγριπνος φρυρο.

Ας παν ν'υρλιάζυνε τ'αγρίμια,
ας παν να ςκύζυνε τα όρνια,
εγο ςτον όρκο-μυ πιςτος,
τις αργατιας όλυ τυ κόζμυ,
τις αργατιας τυ κόζμυ όλυ,
ςτέκο ακίμιτος φρυρος.

Ιλιος ι λόνχι-μυ, αχτίδες
ελπίδας ςτέλνι ςτα μπυτρύμια,
κι, πυ ςτενάζι ι αργατια·
κε κόκινι κςιπνάνε ι φαντάρι
κ'ι προτοπόρι τις Ιδέας
μες τυ οχτρύ-μυ τιν καρδια.

Απο τα ςπλάχνα τυ Οχτόβρι
γένιμα, θρέμα κε πεδί-τυ
ςτέκο ςτον όρκο-μυ πιςτος.
τυ Οχτόβρι, νά πυ πλιςιάζι,
να, τυ πανκόζμιυ Οχτοβρι
φρυρος εγο κε οδιγος.

Ο ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΣ ΤΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΥ ΠΟΛΕΜΥ

Το θιμάμε κι όλο τρέμι,
όλο τρέμι το κορμί-μυ!
Τί κερι ίταν εκίνι,
τί χαχο, τί χαλαζμος!
Απτο βόλι-μυ επέφταν
ςκοτομέν' ι αδερφί μυ
κε με τ'όμα-μας γλεντύςε
ςτα παλάτια ο εχτρος.

Πικνο σκέπαζε σκοτάδι,
τι ζοι κε τα μιαλά-μας,
μάβρι νίχτα δίχος φότα,
δίχος άστρο πυθενα·
σκοτονόμαστε τάδέρφια
κ' ι τιράνι τα δεζμά-μας
ατσαλόνανε στο έμα,
τις σκλαβιάς-μας τα δεζμα!
Τιν παντιέρα-τυ ο χάρος
έστισε αναμεσά-μας
χιλιάδες πλιγομένι,
χιλιάδες κε νεκρι.
Κε γλεντύσαν ι τιράνι
κε πεθέναν τα πεδια-μας,
για το κράτος τον εχτρό-μας
τιν "πατρίδα„, τι σκλιρι.

Τ'ΑΛΟΓΟ

Ενα καρο κατέβενε απτα σφαγία.

Μέσα έφερνε ένα βόδι σφαγμένο, με τα πόδια στον υρανο. Απάνο στο σφαχτο ο καροτσέρις, ένας άνθροπος μελαχρινος με ψαρα γένια κε το πεδί-τυ. Το κάρο κιλιόταν αργα, νοθρα μέσα στι γαλίνι. Ιταν απρίλις, ίχε πέσι το βράδι, κι άναβαν τα φότα.

Απτο χαμτσίκι, ένα μαδιμένο σκινι, μπορύσε να καταλάβι κανις, πος ο καροτσέρις αγαπύσε τάλογο.

Το χαμτσίκι έπεφτε στα καπύλια πολι λαφρα, σαν πεγνίδι. Κε σ'όλον τον ανίφορο, απτα σφαγία ίσαμε τιν πόλι,αρτο το άλογο δεν άκυσε βρισια, μίτε προσταγι, πάρα τι φονι:

— Ελα Κίρκο. Αιντε Κίρκο.

Ετσι μάφτο το χάιδι ανέβενε, σέρνοντας το κάρο, ένα σφαχτο κε διο ανθρόπυς.

Πυ λες, ίπε ο γέρος ο καροτσέρις, φτίνοντας καπνο, πυ λες, ο Κίρκος έχι φιλότιμο. Να τ'άκυς εσι, πυ κάποτε χτιπας. Δεν τα δέρνυν τα ζόα. Κε τέτιο άλογο πύ το βρίσκις;

Μας τρέφι όλυς, πυ λες. Δίνι ψομι εμένα, εσένα, τις μάνα-συ, τον αδελφον, το σπιτο. Ενα ζόο να θρέβι οχτο ανθρόπυς! Θα πις, εγο δυλέβο. Αμ'αφτο δυλέβι πρίτα κ'ίστερα γο. Ινε δυλεφτις, πυ δε βρίσκετε!

Πέρασε κάμποσι όρα με σιοπι. Το πεδι έπεζε με τιν υρα τυ βοδιυ

Ο γέρος έφτινε τον καπνο, λέγοντας πότε πότε: „Τφυ, φαρμάκι"! Επιτα ξανάρχισε:

— Ακυ βρε. Αβριο τ'άλογο κε το κάρο κε τι δυλια θα τιν πάρις εσι. Εγο δεν μπορο. Ξέρις, πυ ι μέσι-μυ πονι;

Νά, θα πέσο. Μύπε ο γιατρος να μι δυλέβο. Κε τί να κάμις, έλα ντε. Ζίσε χορις δυλιά, μια φαμίλια οχτο στόματα. Ε, πυ καταντίσαμε! Να κυβαλάμε απτα σφαγία διόμισι δραχμες τι μέρα. Κ'ι αδελφίσυ κίτρινι σε κακο χάλι...Να βρε, ι Βγενιο, τον ίδες πος ίνε; Αφτα θέλυνε γιατρυς, παράδες...Ιμαστε διστιχιζμένι άκυ, βρε πεδι. Κίτα να δυλέψις. Μιν κάνις σαν το μεγαλίτερο πυ πίγε κ'έγινε θεατρίνος κε μας ξέχασε. Κίταξε σι να πάρις τι δυλια. Να πάρις τον Κίρκο να τονε ξαναπας στα ντανμάρια να βγάλυμε ψομι. Να γιατρεφτο κ'εγο. Κ'ι μάνα-συ να μι ξενοπλένι, κ'ι Βγενιο να κάμι χρόμα, πυ δίχι το κορίτσι. Βίχι μορε. Νά, το λιπον, πιάσε τα λυρια. Κατέβα κάτο κε πιάσε τον Κίρκο. Να το βγάλις εδο τον ανίφορο! Ελα, σιγα, χάιδεψέ-το στο λεμο. Αιντε Κίρκο.

Το πεδι πίδισε κάτο, έπιασε τάλογο κε τραβύσε. Ο γέρος εβλεπε με ανάπαψι τι σιγερι σκια τυ πεδιυ, το τολμιρό-τυ χέρι πυ κρατύσε τα λυρια. Εβλεπε τι σινέχιά τυ. Αφτο το πεδι θα γίνι καλος καροτσέρις... Κε σιλογίστικε το σπίτι-τυ: ένα άθλιο χάλαζμα

στυς αέριδες, κε μέσα τα πεδιά-τυ που φόναζαν, ι γινέκα-τυ απάνο σε μια σκάφι, το κόριτσι-τυ σ'ένα άθλιο κρεβάτι, μ'εκίνο το βίχα, πυ δεν μπορις να τον ακυς, κι ο γιατρος νάρχετε να λεί „φάρμακα, αέρας, λυτρα", όλα τα πράματα πυ δε γίνοντε. Τα σιλογίστικε όλα.

Ιπομονι. Κ'έπιασε με τα διο χέρια τι μέσι-τυ, πυ τον πονύσε δινατα. Το καρο ίχε προχορίσι πολι μέσα στιν πόλι, όταν άκυσε μια φονι.

— Αλτ!

Ι φονι ερχόταν απο μακρια κε δεν κατάλαβε πος ίταν γιάφτον. Ομος το „Αλτ" ξανακύστικε. Το κάρο σταμάτισε. Τρις στρατιότες τυ πιροβολικυ κ'ένας δεκανέας με τα όπλα στον όμο πλισίασαν.

— Ελα κατέβα κάτο, ίπεν ο δεκανέας.

— Σ'εμένα το λες;

— Αιντε γιά-συ, κατέβα να μι χάνομε κερο.

— Κε γιατί;

— Κυβέντα θέλις πατριότι; Το κάρο θα το πάμε στο στρατόνα. Επιστρατία έχυμε. Τόρα το μαθένις.

— Επιστρατία....

— Νε γιά-συ. Ανανκαστικι ισφόρα.

Πιάσε απο κι να κσεφορτόσυμε....

Αιντε γιά-συ. Τί έχις μέσα;

— Κοτζαμ βόδι.

— Να το ρίκσις κατο.

— Ετσι μες τον δρόμο; Για στάσυ, βρε πεδι, τ'ίνε τύτα; Θα το πάο στιν αγορα Εγο δυλια έχο μεροκάματο.

— Το μεροκάματο κιτας, καιμένε, ί πυ φέβγι απόπσε το σίνταγμα; χορατέβις;

—Για εκσίγα-μυ. Για πές-μυ... πος πέρνις ετσι τάλογο τάλυνυ, απτο δρόμο;

— Ετσι το λέι ο νόμος;

Τόρα θα συ κσιγίσο κε το νόμο!

Εμπρος. Βοιθάτε απεδο. Σίντομα.

Ιπεν ο δεκανέας, κ'ι στρατιότες ανέβικαν στις ρόδες. Πιάνοντας κε ι τρις έσιραν το βόδι προς τα έκσο. Το μάβρο σφαχτο έπεσε με βρόντο κάτο στο πεζοδρόμι.. „Ελα μαρς", ίπεν ο δεκανέας. „Κόπιασε κοντα πατριότι".

— Πύ κοντα;

— Στο στρατόνα, να πάρις τον αριθμό-συ.

Κ'ίστερα απτον πόλεμο, α γίνι πόλεμος, ίστερα απτιν επιστρατία τέλος πάντον, νάρθις να πάρις τάλογό-συ κε το κάρο, ί να πλιροθις απτο διμόσιο α σκοτοθι το ζόο.

Ο γέρος γίρισε κε κίτακσε το βόδι πυ ίταν πεζμένο στο δρόμο. Ιπε στο πεδί-τυ! „Κάτσε αφτυ ος πυ ναρθο„

Το πεδι έπεσε απάνο στο βόδι κε κσεκυράζονταν. Ο γέρος ακολύθισε το κάρο. Δεν έλεγε τίποτα. Ενας στρατιότις, εκι πυ πιγένανε χορις χαμια κυβέντα, γίρισε κε τυ ίπε:

— Αμ'ότι έχυμε κε δεν έχυμε πατριότι, θα το δόσυμε· για τιν πατρίδα.

— Οτι έχυμε κε δεν έχυμε εμις ι καροτσέριδες, ι δυλεφτάδες. Κε τα πεδιά-μας, όσα δε θα σκοτοθύνε εκι στον πόλεμο, ας πεθένυνε στο σπίτι απτιν πίνα κε τις αρόστιες!

— Καραβάσις! Φόνακσε ο δεκανέας στο στρατιότι, πυ έσερνε τάλογο.

Τράβα γρίγορα.

Φτάσανε στο στρατόνα κ'έμπασαν το καρο στιν αβλι φονάζοντας „Ε! Ο! Ιπ!" Το Σίνταγμα τιμαζότανε.

Θάφεβγε τα μεσάνιχτα. Ο γέρος στάθικε κι άκυγε το θόριβο τις αβλις. Ι εφιδι φονάζανε, πιδύσανε, τάραζαν τον κόζμο με τις φονες.

Κι ανάμεσα στα τραγύδια, τα θλιβερα μιρολόγια, χίλι θόριβι, τις κενύργιας αρβίλας το βιαστικο πάτιμα, ι προσταγι, το κάρφομα καλονιον, το φόρτομα πετάλον, χτιπίματα

στι γι, προσταγες οριζμένες. Ο γέρος ίτανε μόνος ςαφτο το πανιγίρι. Κανένα δεν ίκςερε κε δεν τον ίκςερε κανένας.

Ομος προχορύςε στο βάθος εκι πυ ίςαν αραδιαζμένα κάμποςα κάρα κε το δικό-τυ μαζι. Ο Κίρκος ςίκοςε το κεφάλι-τυ προς αφτον κε φίςικςε τα πλατια ρυθύνια.

Ο γέρος άπλοςε τα χέρια κε τον έπιαςε απτο λεμο.

Κέκι στι γονία, παράμερα ένας άνθροπος μιλύςε μ'ένα άλογο.

— Δε θα ςε κςαναδο . . . Ε, δυλεφτι . . . Ε, παλικάρι . . . Κε στο ςπίτι δεν κςέρυν τίποτα Μίτε ι κιρά-ςυ.

Μίτε ι Βγενιο, κατάλαβες; . . .

Μια φαμιλια ςε χάνι . .. Ιμυν άροστος, βρε Κίρκο, μα τòρα ίμε πεθαμένος.

Πας στο καλο. Κε ότι θα ς'έδινα στο γιό-μυ, κατάλαβες . . . . . Στα νταμάρια ν'αναβις.

Να κατεβάςις αραμπαδιες. Δυλεφτι, ε, δυλεφτι . . . Θα ςε πάρυνε . . .

Κε πιος κςέρι πυ θα πεθάνις . . . κε πός . . . Στρατιότις . ... Κίρκο βρε..... Ε, Κιρκο...Πύ μας αφίνις;

Ενας στρατιότις πλιςίαζε ψάχνοντας στο ςκοτάδι.

— Αιντε, καιμένε γέρο! Τι δυλιά-ςας. Αιντε να πάρις τον αριθμο.

Ο γέρος μπίκε ς'ένα γραφίο, πίρε κάπιο χαρτι, τ'όβαλε στον κόρφο.

Επιτα βρέθικε στο δρόμο. Πίγενε αργα, με το κεφάλι κάτυ· προς το μέρος πυ άφιςε το ςφαχτο με το πεδι. Πολι γίριζαν απτον στρατόνα μοναχι, κε μέσα ς'αφτυς ο καροτςèρις πεζος, ο γέρος, ο πιο μονάχος.

Νταμάρια λατομία, τα μέρι απ'όπυ βγάζυν τις πέτρες,
Καρο — αμάκςι.
Καπύλια — ι ράχι τυ αλόγυ
Θεατρινος — ιθοπιος.
Ρόδα — τροχος.
Αρβίλα — παπύτςι στρατιοτικο
Καςόνι — κιβότιο

Ερότιςες για επεκςεργαςία.

1. Απο πιά εποχι ίνε παρμένο το διίγιμα αφτο;
2. Πιά καταστροφι φέρνι ο πόλεμος στυς εργαζομένυς;
3. Πιι προκαλυν τον ιμπεριαλιστικο πόλεμο κε γιατί;
4. Πιός πόλεμος θα γλιτόςι τυς εργαζομένυς απτυς εκμεταλεφτες-τυς;

Α. ΤΣΕΧΟΒ

ΤΑ ΠΕΔΙΑ

— Ο Βολόντιας έφταςε! — φόναχςε κάπιος στιν αβλι.

— Εφταςε ο Βολόντιςκας! — αντιλάλιςε στιν τραπεζαρια ι φονι τις Ναταλίας. — Αχ! θεέ-μυ!

Ολι ι ικογένια τον Κορολεφ, πυ'γαπο στιγμι ςε στιγμι περίμενε το Βολόντια πετάχτικε στα παράθιρα. Κοντα στιν εκςόπορτα στεκότανε πλατια ςάνκα κι απτα τρία άσπρα-τις άλογα έβγενε πιχτος αχνος, ςαν καταχνια. Ι ςάνκα ίταν άδια, γιατι ο Βολότιας βριςκότανε πια στο διάδρομο κε προςπαθύςε να λίνι τιν κυκύλα-τυ με τα κόκινα τα παγομένα-τυ δάχτιλα. Το πανοφόρι, το καπέλο, ι γαλότςες, ι τρίχες στα μιλίνκια-τυ ίταν όλα ςκεπαζμένα απο πάχνι, κι απόλο το κορμί-τυ έβγενε μια νόστιμι παγερι μιρυδια, πυ βλέποντάς-τον ςυ ερχότανε να παγόςις ολόκορμα κε να φονάζις: „πρρρ".

Ι μάνα κ' ι θία τρέκςανε να τον ανκαλιάςυν κε να τονε φιλυν. Ι Ναταλία ςοριάστικε στα πόδια-τυ, προςπαθόντας να βγάζι τυς κατςάδες-τυ, ι αδελφες φονάζανε, ανιγοκλίανε τις πόρτες κι ο πατέρας τυ Βολόντια με ένα γιλέκο κε με ψαλίδι στο χέρι έτρεκςε στο διάδρομο, φονάζοντας τρομαγμένα:

— Εμις χτες σε περιμέναμε! Ιρθες καλα;

Μα, επιτέλυς αφίςτε τον πατέρα-τυ να τον καλοςορίςι! Το κάτο κάτο, τί ίμε εγο πατέρας ίτε όχι;

— Γαβ, γαβ, — χαρύμενα φόναζε κι ο Μιλορτς, πελόριο μάβρο ςκιλι, χτιπόντας τιν υρα ςτυς τίχυς κε ςτα μόπιλα.

Ολα ςχιματίζανε ένα ςιμπαγι, χαρύμενο ίχο, πυ βάςτακςε διο λεφτα. Οταν πέραςε ι πρότι έκριςι τις χαρας, ι Κορόλεφ παρατιρίςανε πος εκςον απτο Βολόντια βρίςκετε ςτο διάδρομο ακόμα ένας μικρος ανθροπάκος, κυκυλομένος ςε μαντίλες, ςάλια, κυκύλα κε ςκεπαςμένος απο πάχνι. Αςάλεφτα ςτεκότανε ςτι γονία, ςτον ίςκιο πυ έριχνε μεγάλι γόνα.

— Πιός ίνε αφτος, Βολόντια; — πςιθιριςτα τον αρότιςε ι μάνα.

— Αχ! — αντίκοπςε ο Βολόντιας. — Εχο τιν τιμι να ςας παρυςιάςο, ο ςίντροφός μυ Φαςύλοφ, μαθιτις τις δέφτερις τακςις τυ γιμναςίυ... Τον έφερα μαζί-μυ να τον φιλοκςενίςο για λίγες μέρες.

— Καλος ορίςτε, καλος ορίςτε! — ίπε χαρύμενα ο πατέρας. — Σιγνόμι, πυ ίμε δίχος ςακάκι... Ναταλία, βοίθιςε τον κίριο Φαςύλοφ να βγάλι το πανοφόρι-τυ. Θεέ-μυ, διόκςτε επιτέλυς αφτο το ςκιλι! Μα ίνε βάςανο!

Ιςτερα απο κάμποςο κερο, ο Βολόντιας κι ο φίλος-τυ Φαςύλοφ ζαλιςμένι απτι μεγάλι ιποδοχι πυ τυς κάνανε κε κόκινι ακόμα απτο κρίο καθόντανε ςτο τραπέζι κε πίνανε τςάι. Ο χιμονιάτικος ίλιος περνόντας ανάμεςα απτο χιόνι κε τα ςχέδια τις πάχνις ςτο παράθιρο πάνο, καθρεφτιζότανε ςτο χαλκο τυ ςαμαβαριυ κε έλυζε τις καθάριες-τυ αχτίδες ςτο πιάτο τυ κςεπλίματος. Ζέςτι ίτανε ςτο δομάτιο, κε τα πεδια εςθανόντανε πος τα κριομένα-τυς κορμια,-μι θέλοντας να ιποχορίςι ο ένας ςτον άλο — τα γαργαλίζανε το κρίο κ' ι παγονια.

— Γρίγορα λιπον θα έχυμε κε τα χριςτύγενα! — κςαφνικα ίπε ο πατέρας, ςτρίβοντας τςιγάρα απο ιπόκςανθο καπνο. — Κι ακόμα χτες ίταν καλοκέρι, ακόμα χτες έκλεε ι μάνα προβοδίζοντάς-ςε! Κε νά, ίρθες... Πόςο γρίγορα περνα ο κερος! Δεν προκάνις ν'ανίκςις τα μάτια κε πλακόνυν τα γερατια... Περνα ςαν αςτραπι ο χρόνος. Κίριε Φαςύλι.. πάρτε, ςας παρακαλο, μι ςιςτέλεςτε! Απλα τα πράματα ς'εμας.

Ι τρις αδελφύλες τυ Βολόντια, ι Κάτια, ι Σόνια κ' ι Μάρο — ι πιο μεγαλίτερι ίταν έντεκα χρονον, — καθόντανε ςτο τραπέζι γίρο κε δεν αποςπύςαν τα μάτια απτο νέο μυςαφίρι. Ο Φαςύλοφ ίταν τις ίδιας ιλικίας κε ίχε το ίδιο ανάςτιμα με το Βολόντια, μα δεν ίταν έτςι χοντρος κε άςπρος, αλα αδίνατος, μελαχρινος, γεμάτος περκνάδες. Ι τρίχες-τυ ίτανε χοντρες, τα μάτια-τυ ςτενα, τα χίλι παχια, γενικα ίταν πολι άςκιμος, κι αν δε φορύςε ςακάκι γιμναζίςτα, τότε απτο εκςοτερικό-τυ θα τον έπερνε χανενας για κάπιας μαγίριςας γιο. Ιτανε ςκιθροπος, όλο τον κερο ςιοπύςε κε δε χαμογέλαςε ύτε μια φορα. Κιτάζοντάς-τον τα κορίτςια ςκεφτόντανε, πος θάνε δίχος άλο κάποιος γνοςτικος κε μορφομένος άνθροπος. Ολο τον κερο ςκεφτότανε κε ίταν τόςο αποροφιμένος με τις ςκέπςες-τυ, πυ όταν τον αροτύςανε για κάτι, πετιότανε, τίναζε το κεφάλι κε παρακαλύςε να επαναλάβυν τιν ερότιςι.

Τα κορίτςια παρατιρίςανε ακόμα πος κι ο Βολόντιας, πυ πάντα ίταν έφθιμος κι ομιλιτικος, τόρα μιλύςε λίγο, ςχεδον δε χαμογελύςε, κε φενότανε ακόμα πος δεν ίταν εφχαριςτιμένος πυ γίριςε ςπίτι. Ολο τον κερο, πυ καθότανε ςτο τραπέζι μονάχα μια φορα αποτάθικε ςτις αδελφές-τυ, κεκίνο με κάτι παράκςενες λέκςες.

Εδικςε με το δάχτιλο το ςαμοβάρι κε ίπε:

— Στιν Καλιφορνία αντι τςάι πίνυν ντζιν. Ιταν κι αφτος απαςχολιμένος απο κάπιες ςκέπςες, κι αν έκρινε κανένας απτις ματιες, πυ έριχνε ςτο φίλο-τυ Φαςύλοφ, ι ςκέπςες κε το διο πεδιον ίςαν ι ίδιες.

Ιςτερα απτο τςάι πίγαν όλι ςτο δομάτιο τον πεδιον. Ο πατέρας κε τα κορίτςια καθίςανε δίπλα ςτο τραπέζι κι αρχίςανε τι δυλια, πυ τι διακόπςανε με τον ερχομο τυ Βολόντια. Φκιάνανε απο χρομαtιςτο χαρτι λυλύδια κε κρόςια για το χριςτυγενιάτικο δέντρο. Ιτανε διαςκεδαςτικι κε θοριβόθικι δυλια. Κάθε νέο λυλύδι το δεχόντανε τα κορίτςια

με ενθυσιαστικες φονες κε κάποτε με φονες φρίκις, σάμπος να έπεσε το λυλόδι αφτο απτον υρανο· κι ο παπάκις ενθυσιαζότανε κε κίνος κε πετύσε κάποτε το ψαλίδι στο πάτομα, παραπονύμενος, πος δεν κόβι. Ι μάνα έτρεκσε στο δομάτιο με πολιάσχολο πρόσοπο κι αρότισε:

— Πιός πίρε το ψαλίδι;

Εσι πάλιν, Ιβαν Νικολάεβιτς πιρες το ψαλίδι;

— Θεέ-με, θεέ-μυ, κε να κόψο ακόμα δε μπορίνυν, — απάντισε με κλαψιάρικι φονι ο Ιβαν Νικολάεβιτς, κι ακυμπόντας στι ράχι του σκαμνιυ πίρε πόζα ανθρόπυ πυ προσβάλθικε. Δεν κράτισε πολι ι δισαρέσκιά-τυ. Γρίγορα κσέχασε τιν προσβολι.

Αλοτε ο Βολόντιας έπερνε κι ο ίδιος μέρος στιν προετιμασία του δέντρυ, ίτε έτρεχε στιν αβλι να δι, πος ο αμακσιλάτις κι ο βοσκος κάνανε βυνο απο χιόνια, μα τόρα μαζι με το φίλο-τυ δεν έδινε καμια προσοχι στο πλυμιστο χαρτι, κι ύτε μια φορα έτρεκσε στο στάβλο. Μα καθίσανε κ' ι διό-τυς κοντα στο παράθιρο κι αρχίσανε κάτι να σιγολένε. Ιστερα ανίκσανε το γεογραφικο άτλαντα κι άρχισαν να εκσετάζυν κάπιο χάρτι.

— Στιν αρχι ος τιν Πέρμι... — σιγα ίπε ο Φασύλοφ... — Απο κι στο Τύμεν... ίστερα Τομκ,... ίστερα... ίστερα... στιν Καμτσάτκα... Απο κι ι σαμογέτες με τις βάρκες θα μας φέρυνε μέσον του Βερίνκιυ πορθμυ... Κε νά-συ,ς τιν Αμέρικα... Εκι έχι πολα γυνοφόρα θερια.

— Κε ι Καλιφορνία; — ρότισε ο Βολόντιας.

— Ι Καλιφορνία βρίσκετε παρακάτο... Φτάνι να πέσις στιν Αμέρικα, ι Καλιφορνία τότε δεν ίνε μακρια. Οσο για τροφι, ας ίνε καλα το κινίγι κ' ι λιστία.

Ο Φασύλοφ όλο τον κερο απόφεβγε τα κορίτσια. Το βράδι ίστερα απτο τσάι, επιχε ος πέντε δεφτερόλεφτα να το σταματίσι ένα απτα κορίτσια. Δεν ίτανε φρόνιμο να σιοπα. Εβικσε μια διο φορες με σοβαρότιτα, έτριψε με τι δεκσια παλάμι το αριστερό-τυ χέρι, κίτακσε κάπος παράκσενα τιν Κάτια κι αρότισε:

— Διαβάσατε το Μάιν-Ριτ;

— Οχι δε διάβασα... Ακύστε, μπορίτε να τρέχετε με παγοπέδιλα;

Βιθισμένος στις σκέψες-τυ ο Φασύλοφ δεν απάντισε, μα φύσκοσε μονάχα δινατα τα μάγυλα κέβγαλε τέτιο αναστεναγμο, σάμπος στο δομάτιο μέσα ίτανε ζέστι μεγάλι. Σίκοσε κσανα τα μάτια, κίτακσε τιν Κάτια κε ίπε:

— Οταν ι βόνασι τρέχανε στις παμπάσες, ι γις έτρεμε κ' ι μυστανκι πιδύσανε κε μυνκρίζανε φοβισμένι

Κε χαμογελόντας θλιβερα, πρόστεσε:

— Εκι πέρα ι ινδιάνι επιτίθεντε ενάντια στα τρένα. Μα ανιπόφορι ίνε ι μοσκίτες κι ι τερμίτες.

— Τί πράματα ίνε αφτι;

— Μιάζυνε τα μιρμίκια, μα ίνε φτεροτα.

Δανκάνυν πολι δινατα. Κσέρετε πιός ίμε, εγο;

— Ο κίριος Φασύλοφ.

— Οχι. Ιμε ο Μοντιγόμο, Γεράκινος Ονιχας, αρχιγος τον ανίκιτον.

Ι Μάρο, το πίο μικρο απτα κορίτσα, τον κίτακσε, κίτακσε αργότερα στο παράθιρο. πυ άρχισε να σκοτινιάζι κε ίπε αφυ σκέφτικε λίγο:

— Χτες εμις ίχαμε νόστιμι φασυλάδα.

Τα όλος διόλυ ακατανόιτα λόγια του Φασύλοφ, το παντοτινο σιγομίλιμά-τυ με το Βολόντια, καθος κ' ι διαγογι του Βολόντια, πυ δεν έπεζε κι όλο τον κερο για κάτι σκεφτότανε, όλα αφτα ίσαν ακατανόιτα κε παράκσενα για τα κορίτσια. Κε τα διο μεγαλίτερα, ι Κάτια κ' ι Σόνια, άρχισαν να παρακολυθύνε τα πεδια. Το βράδι, όταν πέφτανε τα αγόρια να κιμιθύνε, κριβόντανε τα κορίτσια πίσο απτιν πόρτα κι ακύανε τις ομιλίες-τυς. Κε νά τι μάθανε. Τα πεδια τιμαζόντανε να φίγυν κάπυ στιν Αμέρικα, για χρισο. Ολα όσα χριαζόντανε για το δρόμο τα ίχανε έτιμα: πιστόλι, διο μαχέρια, πακσιμάδια. μεγενθιτικο φακο για να ανάβυνε φοτια, ναφτικι πικσίδα, κε τέσερα ρύπλια χρίματα. Εμαθαν ακόμα πος τα πεδια θα κάνυν με το πόδι κάμποσες χιλιάδες βέρστια, στο δρόμο

θα πολεμίσυνε με τίγρις κι άγριυς ανθρόπυς, θα βγάζυνε χρισο κ'ελεφαντόδοντο, θα σκοτόνυν τυς εχτρύς-τον, θα ενοθύνε με τυς πιρατες τις θάλασας, κε στο τέλος θα παντρεφτύνε εριθρόδερμες κε θα εργάζοντε στις πλαντάτσιες. Ολο γι αφτα μιλύσανε ο Βολόντιας κι ο Φασύλοφ. Ο Φασύλοφ ονόμαζε τον εαφτό-τυ: „Μοντιγόμο, Γεράκινις Ονιχας", κι ο Βολόντιας — „Χλομοπρόσσπος αδελφος".

— Κίτα, να μι λες τίποτε στι μαμα, — ίπε ι Κάτια στι Σόνια. — Ο Βολόντιας όταν γιρίσι απτιν Αμέριχα θα μας φέρι χρισο κ'ελεφαντόδοντο, μ'αν θα πις κάτι, θα τα χάσυμε όλα.

Τιν πρoιγύμενι μέρα τις παραμονις ο Φασύλυφ όλι τιν ιμέρα κσέταζε το χάρτι τις Ασίας κε σιμίονε κάτι, κι ο Βολόντιας ανίσιχος, φυσκομένος, σαν να το δάνκασε μελίσι, μπενοέβγενε κατσυφιαζμένα στα δομάτια κε δεν έφαγε τίποτε. Μια φορα μάλιστα, στο δομάτιο τον πεδιον, σταμάτισε κοντα στο ικονοστάσι, σταβροκοπίθικε κε ίπε:

— Κίριε, σινχόρεσέ-με τον αμαρτολο! Φίλαγε, κίριε, τι φτοχι κε δίστιχί-μυ μανύλα.

Το βράδι έκλαπσε. Πιγένοντας να πλαγιάζι, για πολι κερο κρατύσε ανκαλιαζμένος τον πατέρα, τι μάνα, τις αδελφές-τυ. Ι Κάτια κ' ι Σόνια κατάλαβαν τιν ετία, μα ι Μάρο, ι μικρότερι, δεν ένιοθε τίποτε, κε κιτάζοντας το Φασύλοφ, σκέφτικε κε ίπε:

— Οταν θα κσαναρθι ι νιστία ι ντάντα θα πι, πρέπι να φάμε ρεβίδια κε φασύλια.

Πολι προι τιν άλι μέρα σικοθίκανε ι Κάτια κ' ι Σόνια κε ίσιχα πίγανε να δυν, πός θα φίγυν τα πεδια στιν Αμέριχα. Πλισιάσανε στιν πόρτα.

— Τί δε θα πας;— θιμομένα ροτύσε ο Φασύλοφ. — Πες, δε θα πας;

— Θεέ-μυ! — σι γόκλεε ο Βολόντιας. — Πος δε θα πάγο; Ελα, πυ λιπύμε τι μανύλα-μυ.

— Χλιμοπρόσοπε αδελφέ-μυ, σε παρακαλο να πάμε. Σκέπσυ, σι ο ίδιος με βεβέοσες πος θα πας, σι με δελέασες· κε τόρα, όταν ίρθε ο κερος να φίγυμε, φοβίθικες.

— Εγο. . . δε φοβίθικα . . . τι μάνα-μυ μονάχα λιπύμε.

— Πες: θα πας, ίτε όχι;

— Θα πάγο, μονάχα. . . μονάχα περίμενε. Θέλο να μίνο σπίτι.

— Τότε μίνε, μόνος θα φίγο! — ίπε ο Φασύλοφ. Κε δίχος εσένα μπορο να γίνο. Κε ίθελες ακόμα να κινιγας τίγρις κι άγρια θερια. Δόσε-με πίσο τα πιστόνια-μυ!

Ο Βολόντιας έκλαπσε τόσο πικρα, πυ δε βάσταksαν κ' ι αδελφές-τυ κε κλάπσανε κι αφτες. Εγινε ισιχία.

— Οστε δε θα πας; — κσαναρότισε ο Φασύλοφ.

— Θα. . . θα πάγο.

— Φόρεσε λιπον.

Κι ο Φασύλοφ για να καταπίσι το Βολόντια, επένεσε τιν Αμέριχα, βριχίθικε σαν τίγρι, σφίριkσε σα σιρίνα βαποριυ, ίβρισε, ιποσχέθικε να δόσι στο Βολόντια όλο το ελεφαντόδοντο, όλες τις λεοντες κε τα δέρματα τον τίγρεον.

Κε φάνικε στα κορίτσια, ασινίθιστος κι αksιοθάμαστος άνθροπος, το αδίνατο κε μελαχρινο εκίνο πεδι, με τις σκλιρες τρίχες κε τις περκνάδες στο πρόσοπο. Ιταν ίροας, αποφασιστικος, άφοβος. Κε μύνκριζε έτσι άγρια, πυ τα κορίτσια πυ στεκόντανε στιν πόρτα δίπλα νομίζανε στ'αλίθια, πος μέσα στο δομάτιο ίταν αλιθινι τίγρι.

Οταν γιρίσανε τα κορίτσια στο δομάτιο-τυς κε φορέσανε, ι Κάτια με τα μάτια γεμάτα δάκρια ίπε:

— Τί φοβερο ίτανε! Τρέμο όλι!

Στις διο, όταν καθίσανε να γεματίσυνε, φάνικε πος τα διο πεδια δεν ίσανε σπίτι. Εστιλαν στο δομάτιο τις ιπιρεσίας, στο σταβλο, στιν αβλι, μα δεν τα βρίκαν πυθενα. Εστιλαν στο χοριο — κ' εκι δε βρεθίκανε· Ιπιαν τσαι ίστερα πάλι χορις τα πεδια κι όταν καθίσανε το βράδι να διπνίσυν, ι μάνα δεν μπόρεσε να βαστάksι κ' έκλαπσε απτι μεγάλιτις ανισιχία. Τι νίχτα πίγανε κσανα στο χοριο, ζίτισαν παντυ, κατεβίκανε κε στο ποτάμι με τα φανάρια. Απάνο κάτο γένικε όλι ι αβλι, μα το κάκο.

Τιν άλι μέρα ίρθε ο χοροφίλακας· καθίσανε στιν τραπεζαρια κε γράψανε κάτι χαρτι. Ι μάνα όλο τον κερο έκλεε.

Μα νά, στο πεζούλι τυ σπιτιυ σταμάτισε σάνκα κι απτα τρία άλογα-τις, τα κάτασπρα, έβγενε ατμος.

— Ο Βολόντιας ίρθε! — φόναξε κάπιος στιν αβλι.

Ο Βολόντιας ίρθε! — έσκυξε ι Ναταλία, τρέχοντας στιν τραπεζαρία.

Κι ο Μιλορτ γάβγιζε κι αφτος. Αποδίχτικε, πος τα πεδια τα βαστάξανε στιν πόλι, όπυ σταματίσανε κε ροτύσαν πυ πυλύνε μπαρύτι. Μόλις μπίκε στο διάδρομο ο Βολόντιας έκλαψε κε ρίχτικε στιν ανκάλι τις μάνας-τυ. Τρέμοντας τα κορίτσια σκεφτόντανε τί θα γινότανε. Ιδαν πος ο πατέρας πίρε το Βολόντια κε το Φασύλοφ στο γραφίο-τυ κε πολι κερο μιλύσε μαζί-τυς· κ' ι μάνα επίσις κάτι έλεγε κε έκλεε.

— Μίπος γίνετε έτσι; — έλεγε ο παπάκις.

— Αλίμονο αν το μάθυνε στο γιμνάσιο, θα σας αποβάλυν. Ντροπί-σας, κίριε Φασύλοφ! Δεν ίνε σοστο; Ιστε ο έτιος, κ' ελπίζο να σας τιμορίσυν ι γονί-σας. Μίπος γίνετε έτσι; Πύ περάσατε τι νίχτα;

— Στο σταθμο, — ιπερίφανα απάντισε ο Φασύλοφ.

Πλάγιασε ίστερα ο Βολόντιας κε τυ βάλανε στο κεφάλι πετσέτα μυσκεμένι σε χιόνι. Τιλεγραφίσανε κάπυ κε τιν άλι μέρα ίρθε μια κιρία, ι μάνα τυ Φασύλοφ, κε πίρε το γιό-τις.

Οταν έφιγε ο Φασύλοφ, το πρόσοπό-τυ ίταν κατσυφιασμένο, περίφανο, κι αποχερετόντας τα κορίτσια δεν ίπε ύτε μια λέξι: μονάχα πίρε ένα τετράδιο απο τιν Κάτια κε για ενθίμιο έγραψε εκι:

„Μοντιγόμο Γεράκινος Ονιχας“.

Ερότισες για επεξεργασία:

1. Σε πιά κινονικι τάξι ανίκανε τα διο πεδια;
2. Πύ εσκεφτόντανε τα πεδια να φέβγυν κε τί σχεδιάζανε να κάνυν εκι:
3. Γιατί στα πεδια γενίθικαν τέτιες σκέψες;
4. Γιατί δεν ίτανε σοστο αφτο πυ σκεδιάζανε τα πεδια;
5. Τί επιθιμύνε σίμερα τα πεδια να κάνυν;
6. Πιό μέρος πέρνυν τα πεδια στι σοσιαλιστικι ικοδόμισι τις χόρας-μας;

Μ. ΙΛΙΝ

Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

1. Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

Να χτίζοντε εκατοντάδες νέες πόλις, εκατοντάδες νέα εργοστάσια! Εφκολο να το πι κανένας. Μα με τί θα φκιαστυν; Με τον αέρα μονάχα δε χτίζετε τίποτε.

Βρίσκοντε όσο χριαζόμαστε τύβλες, τσιμέντο, γιαλια; Εχομε τόσο σίδερο, όσο χριάζετε για τις μιχανες;

Ετιμα ιλικα έχομε λίγα, μα πρότες ίλες, όσο θες;

Αν απτο παράθιρο τυ τρένυ βλέπετε μονάχα έχτασες απέραντες, δάσι, βάλτυς, αφτο σιμένι πος δε βλέπετε τίποτε.

Ι έχτασες, πυ βλέπετε ίνε άργιλος, άμος, πέτρες.

Τα δάσι, — δοκάρια, σανίδια, εργαλία τραβέρσες.

Ι τόρφες, ι βάλτι πυ βλέπετε, ίνε ιλεχτρικο ρέμα.

Απ'τον αργιλο κε τον άμο θα φκιάσυμε τύβλες, απτον αργιλο κε το ασβέστι — τσιμέντο, απτο μετάλεμα τυ σίδερυ — σίδερο.

Πρότες ίλες σ' εμας βρίσκοντε άφθονες. Χριάζετε να τις εποφελιθύμε. Κε το πρότο πυ θα κάνυμε για τι δυλια αφτι ίνε ι ανίχνεψι. Οπος στον πόλεμο, έτσι κ' εδο δεν μπορι ν' αρχίσι κανις δίχος ανίχνεψι. Κ' ι ανίχνεψι σ' εμας προχορι.

Κάθε χρόνο στέλνυνε εκστρατίες στα πιο απόκεντρα τις χόρας-μας μέρι-στις έριμες τυ Καζακσταν, στα βυνα τα απάτιτα τον Αλταίον κε τυ Παμιρ.

Ενα τάγμα, εκι σ' ένα μέρος τις Σιβιρίας, ανίγι δρόμο πάνο απτι βαλτόδικι τύντρα. Πάνε δίχος χάρτι. Φοράνε στα πρόσοπά-τυς μάβρα δίχτια μάσκας. Γιατι αλιος δεν μπο-

ρις να γλιτόσις απτα κονυπια κε τις μίγες. Το τάγμα προχορι. Κε μαζι με το τάγμα, χορις να μίνι ύτε λεφτο πίσο προχορι κ' ι πετύμενι εκστρατία τον κονυπιον. Κε ι τύντρα, ίσιο λες πιάτο, δίχος κανένα ίπσομα, δίχος δεντρι κανένα.

Στον ίδιο κερο, άλο τάγμα ανιχνεφτες, προχορύνε μακρια στο νότο. Προχορυν πάνο σε βυνον μονοπάτια, λες κε σκαρφαλόνυν πάνο σε κορνίζες πελόριυ τίχυ. Κάτο απτα πόδια τυς — γκρεμος 100 μέτρα ίπσος.

Αν δίλιαζαν λίγο τα μάτια-συ κε τρόμακσε το πόδι κε έπεσες — ύτε τα κόκαλά-συ θα βρεθύνε. Μα ο ανιχνεφτις να φοβάτε δεν πρέπι. Κ' ι άνθροπι προχορυν, ακυμπύνε με όλο το κορμι πάνο στιν πέτρα κε προσεχτικα πσιλαφύνε με το πόδι το κάθε βίμα, πυ θα κάνυν.

Μεσα σε δέκα χρόνια — απτα 1919 ι Ακαδιμία τον επιστιμον έστιλε τριακόσιες εβδομίντα μια εκστρατίες!

Αφτες τις εκστρατίες τις έστιλε μονάχα ι Ακαδιμια τον επιστιμον! Μα πόσυς ανιχνεφτες στίλανε τα άλα επιστιμονικα ινστιτύτα; Πόσι μιχανικι δυλέβυνε για εκσερέβνισες εκι, όπυ αποφασίστικε να χτιστύνε σιδεροδρομικες γραμες, να σκαφτύνε κανάλια, ν' ανιχτυν ανθροκοριχία πετροκάρβυνυ, να φκιαστυν εργοστάσια!

Ι ανιχνέφτες δυλέβυνε σ' όλι τι χόρα.

2. ΤΙ ΛΕΝ Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ

Αραγε τί να λένε ι ανιχτεφτες; Κατορθόσανε να βρύνε τίποτε;

Λένε πος τέλια ακόμα, σχεδον καθόλυ, δεν κσέρυμε τι χόρα-μας. Δεν ανακαλίπσαμε τυς θισαβρύς-τις.

Στιν Καρελία, πίσο απτιν πολικι ζόνι, στο μέσο τις τύντρας, βρίκαν τα πελόρια Χιπινικα βυνα. Κσέρετε απο τί αποτελύντε τα βυνα αφτα; Απτις πιο πολίτιμες πρότες ίλες — τι νεφελίνι κε τον απατίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόσι γιαλι κε αλιυμίνι. Ο απατίτις μας δίνι συπερφοσφάτο — λίπασμα για τα χοράφια-μας. Κε στα βυνα αφτα βρίσκυντε δεκάδες εκατοντάδες εκατομίρια πύτια απ'αφτες τις πρότες ίλες.

Στιν έριμο Καρα-κυμ βρίκαν κάτι παράκσενα τυμπια. Οταν τα χαλάσανε ίδαν πος δεν ίσανε άμος απλος, μα μίγμα άμυ κε θιαφιυ. Θιαφιυ! Κ' έμις αγοράζαμε το θιάφι απτιν Ιταλία, το κυβαλύσαμε απο μακρια κε πλερόναμε γι αφτο ένα σορο χρίματα! Το θιάφι μας χριάζετε να φκιάνυμε χαρτι, λάστιχο.

Με το θιάφι ραντίζυν τ' αμπέλια κε τα βαμπάκι για να τα γλιτόσυν απτα βλαβερα ζοίφια. Κι άκσαφνα, νά, σ' εμας βρίσκετε θιάφι όσο θέλις.

Στι Σιβιρία ι ανιχνεφτες ανακαλίπσανε τέτιες λίμνες, πυ στον πιθμένα-τυς βρίσκετε σόδα. Κσέρετε τί ίνε σόδα;

Ινε το ιλικο, χορις το οπίο σαπύνι δε γίνετε. Κε όχι μονάχα σαπύνι, μα κι άλα πράματα γίνοντε απτι σόδα.

Τι σόδα τιν παράγυνε απτ' αλάτι. Για το σκοπο αφτο φκιάνυνε μεγάλα εργοστάσια Κ' εκίνο βρίσκετε έτιμο μέσα στις λίμνες. Απλοσε μονάχα το χέρι-συ κε πάρε όσο θέλις.

Στι Γιακυτία ι ανιχνεφτες ανακαλίπσανε βράχυς — απσιλότερυς κι απο σπίτια με εκς πατόματα — απο καθαρο αλάτι. Αλάτι βρίσκετε κε σ' άλα μέρι.

Κε άλο περίεργο πράμα βρίκανε ι ανιχνεφτες εκι στιν απομακρι Γιακύτια. Τεράστια διάφανα κρίσταλα γίπσυ. Καθεαφτυ τσάμι για παράθιρα, μονάχα πυ δεν ίνε απο γιαλι. Παρ-το απ' εφθίας κε βάλ-το στο παράθιρο·

Αμ' τι χοντρίλα, πυ βρίκανε στο Καζακσταν; Ι χοντρίλα ίνε ένα ίδος φιτο. Ι επιστίμονες βρίκαν πος απτυς θάμνυς τις χοντρίλας τρέχι κάτι σαν ιγρο.

Πίραν το κσετάσανε. Κε τί νομίζετε να ίτανε; Καυτσυκ! Κ'εμις φέρνυμε το καυτσυκ απτο εκσοτερικο για τις φαμπρικές-μας.

Ακόμα δεν πρόκανε να κσαπλοθι σόλι τι χόρα ι ίδισι για τι χοντρίλα κε βρίκαν ένα άλο πιο πολίτιμο φιτο — το ταυ-σαγιζ. Το ταυ-σαγιζ ίνε κι αφτο φιτο πυ δίνι καυτσυκ. Ι επιστίμονες λένε, πος δε βρίσκετε σ' όλο τον κόσμο άλο φιτο πυ να δίνι τόσο καυτσυκ, όσο δίνι το τάυ-σαγιζ.

Κε μίπος μπορι να τα λογαριάσι κανένας όλα όςα βρίκανε ι ανιχνεφτες; Εργάζοντε ι ανιχνεφτες όχι μονάχα στα δάςι, στις στέπες, στις έριμες. Σε κάθε λαμπορατόριο εργάζοντε ανιχνεφτες.

Ι ανιχνεφτες αφτι λένε: δεν ίνε ανάνκι να στίλουμε όλους μακρια χιλιάδες χιλιόμετρα, να γίνουνε μούςκεμα απτι βροχι, να χτιπάνε τα δόντια απτο ανιπόφορο κρίο. Εδο πάνο στα τραπέζια, στα γιάλινα ςολιναράκια, θα βρούμε τις πολίτιμες πρότες ίλις για τα εργοστάςια κε τις φάμπρικές-μας. Θα μάθουμε τα εργοστάςια να βγάζουνε πρότες ίλες απ τα απορίματα, απο τέτια πράματα, που δε χριάζοντε ςε κανένα, απο τέτια πράματα που βρίςκοντε παντου, απτα πόδια-μας κάτο, όπου κι αν πάμε.

Κε νά: βρίκαν τρόπο να φκιάνουνε χαρτι κε καρτόνι απο καλάμια, λεπτι τςοχα-απο απλο ςκλιρο μαλι, ζάχαρι απτα απομινάρια, που αφίνουν τα εργοστάςια τις ζάχαρις.

Μας φτάνουν ι πρότες ίλες που βρίςκοντε στι χόρα-μας. Πλούςια ι γί-μας ς'αφτες!

Στις τόρφες κε τους βαλτότοπους φκιάνουμε ιλεχτρικους σταθμους, κι απο εκι στέλνουμε τιν τόρφα με τα σίρματα — ιλεχτρικο ρέμα. Απτα έλατα κάνουμε χαρτι. Θα οργόνουμε κε σπίρουμε τις στέπες, όπου φιτρόνι σίμερα ι φτέρι κι άλα αγριόχορτα κ' ι στέπες αφτες θα μας δίνουνε ςιτάρι.

Θ'ανανκάζουμε τον αέρα, που φιςα σίμερα κε λιγίζι τα δέντρα να εργάζετε κι αφτος. Ι επιστίμονες-μας βρίκανε νέο αεροκινιτίρα, που οφελι πολι στι δουλιά-μας.

Κε κάτο μέσα στι γι βρίςκετε ότι θες: πετροκάρβουνο, σίδερο τςίνκο, χαλκος. Κι άλα πολα που τόρα τελεφτέα αρχίσαμε να τα βγάζουμε.

Πέντε χρόνια πριν νομίζαμε, πος στιν κιλάδα τα Κουζνετς, στι Σιβιρία βρίςκοντε μονάχα 250 διςεκατομίρια τόνι πετροκάρβουνο. Μα τόρα ι ανιχνεχτες-μας βρίκανε κι άλα 150 διςεκατομίρια. Εόριμα μεγάλο! Ολόκλιρο βουνο πετροκάρβουνο σε ίψος πέντε χιλιόμετρα. Κε πος δεν προσέκςανε ένα τέτιο βουνο;

Δεν το προσέκςανε, επιδι το κάρβουνο δεν κίτε πάνο στι γι, ούτε ίνε χιμένο σε ςορους. Κίτε βαθια, ςρωματα στρόματα, μέσα στι γι. Οστε απο πάνο απτιν επιφάνια δε φένετε αν βρίςκετε πετροκάρβουνο μέσα στι γι, ίτε όχι. Για να βρεθι το πετροκάρβουνο πρέπι ν'ανιχτι τριπι βαθια μέσα στι γι. Κι αφτο δεν ίνε δουλια έφκολι. Ι πορόδικι ι πέτρα έφκολα τριπένετε. Μα ι ςκλιρι; Ινε τέτια πέτρα, που ούτε το ατςάλι τιν τριπένι κε ίνε ανάνκι να τριπιθι με διαμαντένιο τριπιτίρι.

Κι ας μιν πάρουμε μονάχα τιν κιλάδα του Κουζνετς, που μόλις τόρα τελεφτέα αρχίσαμε ν'ανίγουμε ανθρακορι[illegible]. Ας πάρουμε το Ντονπας, ι εργαςία γίνετε εκι απο πενίντα χρόνια τόρα. Τί νομίζ[illegible] γνορίζομε καλα όλο το Ντονπας;

Οχι, δεν το κςέρ[illegible]με.

Ανίγαμε άλοτες ανθρακοριχία εκι, έτςι, χορις να εκςετάζουμε όπος πρέπι, τί ίδος στρόμα βρίςκετε εκι, αν έχι μεγάλι έχτασι κι αν παντου έχι το ίδιο πάχος.

Το ίδιο γινότανε κε με το σίδερο.

Μίπος κάμποσα χρόνια πριν κςέραμε, πος βρίςκετε σίδερο στι χόρα του Κάτο Βόλγα; Κε τόρα χτίζομε εκι μεγάλο εργοστάςιο — το μεταλουργικο εργοστάςιο Χομπέρςκι. Αφτο το εργοστάςιο θα μας δόσι κάθε χρόνο 650 χιλιάδες τόνους μαντιέμι.

Το ίδιο κε με το νέφτι. Τελεφτέα ο καθιγιτις Πρεοπραζένςκι βρίκε νέφτι ςε τέτιο μέρος, όπου άλοτε σκεφτόντανε να ζιτίσουν — 40 χιλιόμετρα μακρίτερα απτιν Πέρμι.

Κε ι επιστίμονες μας λένε πος βρίςκετε νέφτι ς'όλι τιν έχτασι απτο Μέσο Βόλγα ος τα Υράλια.

Μ' άλα λόγια πρέπι να κεντίσουμε παντου το φλιο τις γις με τιν „χαρφίτςα" το τριπιτίρι του ανιχνεφτι. Κ'ι ανίχνεψι κςακολουθα. Σε πολα μέρι στέκοντε πάνο απτι γι ι ατςαλένιι ι μακροπόδαρι γίγαντες — ι ανιπςοτίρες — τριπιτάδες Τα ατςαλένια κε διαμαντένια τριπιτίρια τριπένουν τι γι, σπάνουν τις τρίπες, κε προχορούνε βαθια, όπου κάτο απο δεκάδες κε εκατοντάδες μέτρα „αδιάφορο" αχρίαστο χόμα ίνε κριμένα ολόκλιρα πλούτι

3. Ο ΚΑΘΕ ΜΑΘΙΤΙΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΙΝΕ ΑΝΙΧΝΕΦΤΙΣ

Ο κάθε μαθιτις ονιροπολι να τακσιδέβι μακρια πολι μακρια — στις Ιντίες, στιν Αφρικι, στιν Αμερικι

Κε πιά ίνε ι ανάνκι να τακσιδέβι κανένας τόσο μακρια; Μίπος γνορίζετε καλα το το μέρος, πυ ζίτε; Μίπος κσέρετε αν ιπάρχυνε στα μέρι-σας τόρφες, βαλτότοπι, κσιλία για ικοδομι, φοσφορίτες, άργιλος για τύβλες, άμος για χτίσιμο;

Βέβεα δεν τα κσέρετε.

Μα νά, το πρότο τακσίδι πυ πρέπι να κάνετε, πρέπι να ίνε τακσίδι στα περίγιρα τυ χοριυ ί τις πόλις-σας.

Οργανόστε εκδρομες, καταστρόστε λεπτομερις χάρτες. Πάνο στυς χάρτες αφτυς σιμιόστε το κάθε πυ μπορι να μας χρισιμέπσι για το πεντάχρονο.

Παρακαλέστε τυς μεγαλίτερυς σιντρόφυς-σας, τυς δασκάλυς να σας βοιθύνε, μάθετε απ'αφτυς να κσεχορίζετε τα μεταλέματα, τα μέταλα. Αφυ σις μονάχι δεν μπορίτε να τα διακρίνετε. Κι ο ανιχνεφτις πρέπι να τα γνορίζι όλα. Πρέπι να σκαλίζι παντυ, να ζιτα. Μιν κσεχνάτε πος δε γνορίσαμε ακόμα καλα τι γι, όπυ ζύμε.

Σαφτο πρέπι να βοιθίσετε κ'εσις.

Σιμίοσι. Διαβάστε το βιβλίο τυ Μ. Ιλιν „Για το μεγάλο πλανο"

Δ. ΖΑΡΟΦ.

ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΤΑΛΟ

1-ος { Τον πόνο για το μέταλο στι χόρα
π'απλόνετε, ακύτε, τον τρανο:

Ολι { Ατσάλι! Πιο πολι τ'ατσάλι δόστε!
χαλκο, το σίδερο διπλο!

Γιν. { Λίγο: Πιο πολι! Τριπλασιάστε
τον καμινιον τι φλόγα τιν τρανι!

Αντρ. — Ράγες, για τυς δρόμυς-μας φκιάστε!

Γιν. — Δοκάρια για ικοδομι!

2-ος — Τις γίς-μας ο ατέλιοτος ο κάμπος
μέταλα, μέταλα ζιτα.

Αντρ. Λίγα. Τ'αλέτρια δε μας φτάνυν!

Γιν. Τα τράχτορα κανένας μιν κσεχνα!

Αντ. Τα σίρματα για τις καλίβες!

3-ος { Μα μιν κσεχνας τα πατρικα
να προστατέπσυμε τα σπίτια

Αντρ. κανόνια θέλομε τρανα.

1-ος Μαστίγι ο κρασνοαρμέος
για κάθε μύρι εχθρικι.

Αντρ. { Δίχος τις λονχες δεν μπορύμε
τις χόρας-μας να ίμαστε φρυρι.

2-ος { Κε στον αγόνα πυ θεριέβι
κι κάτο μέσα στι νιχτια,

3-ος	δίχος βόλια δεν μπορύμε, βοιθι εμις νάρθύμε στ'αδέρφια-μας τα ταχσιχα.
1 ος	Τυ ατςαλιύ-μας τα κομάτια φόρος στι μάχι τι στερνι.
Ολι	Τον πόνο για το μέταλο, ακύστε, στι χόρα-μας πυ αντιλαλι.
Αντρ.	Λιόςτε, αδιάκοπα λιόςτε!
Γιν.	Στα πέτςκα άζβεςτι ι φοτια.
Ολι	Σίδερο δόςτε για τ'αλέτρια, ατςάλι δοςτε για ςπαθια!

Ερότιςες

1. Πιό θέμα στο πίιμα αφτο αναπτίζι ο πιιτις;
2. Γιατί χριάζετε το μέταλο στι χόρα-μας;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΤΟ ΚΟΜΠΑΙΝ

Καράβι μεγαλόπρεπο, τα πράςινα πελάι,
κομπάιν, ςκίζοντας περνας τις μάνας γις τα στίθια,
κε το μοτόρ-ςυ διόχνοντας τον κοραχιον τα πλίθια,
τάλέτρι με τις πρόλιπςες στιν αβιςο πετάι.
Αλονιςτις κε θεριςτις δε ςυ λιγαν εςένα,
χτένια, φτιάρια, δρέπανα, ο κάματος, ι πίρι,
μάνα έχις τι φάμπρικα, το δυλεφτι έχις κίρι,
κ'έχις τα πόδια ατςάλινα, τα χέρια ςιδερένια.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ι ΘΑΛΑΣΑ

Ο πατέρας-μυ δεν ίχε σκοπο να με καμι ναφτικο.

— Μακρια, έλεγε· μακρια, πεδί-μυ, απτο άτιμο στιχίο! Δεν έχι πίςτι, δεν έχι έλεος. Μιν κιτας, πυ χαμογελα, πυ ιπόςκετε άπιρα τα πλύτι-τις. Αργα — γρίγορα θα ςυ σκάπςι το λακο ί θα ςε ρίκςι πετςι κε κόκαλο, άχριστο ςτον κόςμο...

Κε τα έλεγεν αφτα άνθροπος πυ έφαγε τι ζοί-τυ στο καράβι, πυ ο πατέρας ο πάπος, ο πρόπαπος όλι ος τι ρίζα τις γενιας κςεπςίχιςαν απάνο στο παλαμάρι. Κε όχι μόνον αφτος αλα κ'ι άλι γέροντες τυ νιςιυ, ι απόμαχι τον αρμένον τόρα κ'ι νεότερι, πυ ίχανε νοπος ακόμα τυς κάλυς στα χέρια, εκινύςανε μελανχολικα το κεφάλι κε στενάζοντας έλεγαν:

— Ι θάλαςα δεν έχι πςομι. Ας ίχα ένα κλίμα στι στερια κε μάβρι πέτρα να ρκίςο πίςο μυ.....

Μα μένα νιχτοίμερα ι πσιχί-μυ άλον πόθο κατάντισε να μιν έχι παρα το ταξίδι στι γαλίνι, ταξίδι κε στιν τρικιμία. Κι ακόμα τιν όρα πυ ερχόταν ίδισι ναβαγίο στο νισι κι ο πνιγμος, ο θάνατος πλάκονε τις πσιχες όλον κ' εχινόνταν δυθι ι θλίπσι απτα ριτιδομένα μέτοπα ος τ'άπσιχα λιθάρια τις ακρογιαλιας· όταν έβλεπα τα ορφανοπέδια στυς δρόμυς σαν χρισόξιλα ριπομένυ αρχοντόσπιτυ κε τις γινέκες μαβροφόρες, απαριγόριτες τις αραβονιαστικες· όταν ακόμα διγύντανε ναβαγι το μαρτίριό-τυς πίζμα μ'έπιανε πυ δεν ίμυν κ'εγο μέσα, να ιδο τι θάλασα στο άγριο μεγαλίο-τις κε να παλέπσο, να παλέπσο μέχρι θανάτυ μαζί-τις.

Δεν κρατίθικα περισότερο. Ελιπε ο πατέρας με τι σκύνα στο ταξίδι. Εμίσεβε κι ο καπεταν Καλέργις, θίος-μυ, για τι Μ. Θάλασα. Τυ έπεσα στο λεμο, τυ παρακάλεσα· με πίρε μαζί-τυ.

— Θα σε πάρο, μυ λέγι, μα θα δυλέπσις· το καράβι θέλι δυλια. Δεν ίνε πσαρότρατα νάχις φαγι κε ίπνο.

Τρόμαζα πάντα το θίο μυ. Ιταν άγριος κε κακος σε μένα όπος κε στυς νάφτες-τυ. Εκίνι απόφευγαν να δυλέπσυνε μαζί-τυ. „Κάλιο σκλάβος στο Αλιστέρι — παρα με τον Καλιγέρι,“ λέγανε για να δίξυν τιν απονιά-τυ. Τυς έπσινε το πσάρι στα χίλι. Οχι μόνο στι δυλια μα κε στο φαγι κε στιν πλερομι ακόμα. Οτι παστο παλιοκρέατο, μυχλιαζμένος μπακαλάος, αλέβρι πικρο, τιρι τεμπεσίρι στιν αποθίκι τυ Καλιγέρι βρισκότανε για τυς νάφτες-τυ. Κι ο λόγος-τυ πάντα προσταγι, αγριοβλαστίμια κε βρισίδι. Μόνον απελπιζμένι πιγένανε στι δύλεπσί-τυ. Ιξερα λιπον πος δέ με καρτερύσανε χάδια κε διασκέδασες. Μα ο μαγνίτις πυ έσερνε τιν πσιχί-μυ έκαμε να τα περιφρονίσο όλα. Να πατίσο μια στο κατάστρομα έλεγα κε δυλια όσι θέλις.

Τρις βδομάδες αργότερα κατεβίκαμε στιν πόλι φορτομένι. Εκι έλαβα πρότο γράμα τις μάνας-μυ. Πρότο γράμα πρότο μαχέρι στιν άμαθι καρδιά-μυ. „Πεδί-μυ Γιάνι, μυ έλεγεν ι γρια. Οταν γιρίσις πάλι στο νισι δε θα βρις πια τον πατέρα-συ. Πάι ο πατέρας-συ, πάι ι όμορφι σκύνα! Τα ρύφιξε όλα ι Μάβρι θάλασα. Τόρα δεν έχις τίποτε παρα το χαμόσπιτο, εμένα τιν άφτυρι κε τα χέρια-συ. Ιγια στα χέρια-συ! Δύλεπσε, πεδί-μυ, κε τίμα το θιό-συ. Α συ μένι κάποτε ξεδύλιυ στέλνε-το κ' εμένα τις άμιρις“.

Στάβροσα τα χέρια-μυ, κίταξα με βυρκομένα μάτια τι θάλασα!...

Ι θάλασα στο πρότο ταξίδι αντάμιπσε τιν αγάπι-μυ. Εμινα πλέον ανανκαστικος δυλεφτις τυ καπεταν Καλιγέρι. Δυλεφτις για το πσομάκι. Πσομάκι το δικό-μυ κε τις μάνας-μυ. Αλα με όλι τι σιβυλί-τις ύτε να τον τιμίσο ύτε να τόνε δυλέπσο μπόρεσα περισότερο το θιό-μυ. Αν ίνε να δυλέπσο νάφτις, σκέφτικα, βρίσκοντε κι άλα καράβια. Απο να δέχυμε χαλαζόβροχο τις βρισιες τυ σινκενί-μυ καλίτερα ενος ξένυ. Αποφάσισα στο πρότο λιμάνι να ξεμπαρκάρο με το καλο.

— Με το καλο; άσε κε να δις· λέγι ο καπεταν —Καλιγέρις όταν εμάντεπσε τι σκέπσι-μυ.

Πάο μια μέρα να τυ ζιτίσο λίγο λάδι για το φαγι. — Δεν έχι, μυ λέγι· το τροι εκίνος πυ κάθετε στο τιμόνι. Πάο δέφτερι· το ίδιο. Πάο τρίτι· πάλι το ιδιο. Δεν αρκι πυ μας τάιζε ολα τα ρέπια πράματα· ιθελε κε το λάδι να μας κόπσι. Φιλάο κε γο μια μέρα πυ ίμυνα στο τιμόνι, πέρνο τον αγιο-Νικόλα, τονε δένο στο διάκι κε το αφίνο μάρμαρο. Το καράβι άρχισε να γιρίζι σαν άμιαλο στι θάλασα.

— Μπρε Γιάνι! μυ φονάζι ο καπετάνιος. Πιον άφικες στο τιμόνι;

— Εκίνον πυ τρόι το λάδι, τυ απαντο.

Ι νάφτες όλι σκάνε τα γέλια. Εκίνος θιμόνι.

— Να φίγις; μυ λέγι: γρίγορα τα ρύχα-συ κι όξο.

— Να φίγο· το λογαριαζμο.

Με πέρνι στιν κάμαρι κι αρχίζι να στρόνι το λογαριαζμο κατα τι σινίθιά-τυ — Τιν τάδε ιμέρα σιφονίσαμε· τιν τάδε μπίκες μέσα, τιν άλι έφερες τα ρύχα-συ, τιν άλι φίγαμε, τιν άλι έπιασες δυλια. Δεν ίνε έτσι;

Υτε πολες υτε λίγες. Πέντε ιμερον μιστο μυ έτρογε. Πάλι καλα.

—Ετσι, τυ απάντισα.

Κ' εβγίκα με διο ζβάντςικες στι Μεςίνα.

Αρχιςε τόρα ι ζοι τυ νάφτι με τα όλα-τις. Ζοι κε τίχςι. Μερμίνκι τέλιο. Μερμίνκι στι δυλια, ποτε όμος κε στο σίναγμα. Τί να έβρις, τί να ςινάκςις; Μεροδύλι μεροφάι. Ενα ζεβγάρι ποδίματα, έν ς μιςτος. Ενας μυςαμας, άλος μιςτος. Ενα γλέντι στο Κεμερ-αλτι, τρίτος. Ενας μίνας διχος δυλια· εκςι μίνες χρέος. Σίρε να κάμις κομπόδεμα κε να κιβερνίςις σπίτι. Δόκςα νάχι ο Χάρος, πυ το έκλιςε γρίγορα. Πέθανε ι μάναμυ στο χρόνο απάνο κ'έτςι κςενιάςαμε. Απο καράβι ςε καράβι, απο καπετάνιο ςε καπετάνιο, απο ταχςίδι ςε ταχςίδι, δέκα χρόνια τα έκλιςα στι θάλαςα.

Ζοι βαςανιζμένι· μια χαρα — τρις τρομάρες. Τα λόγια τυ πατέρα-μυ νιχτοίμερα σταφτιά-μυ. Μα τί τ'όφελος; Βάρε τυ μαχεριυ γροθια· χτίπα το κεφάλι-συ στο κατάρτι· το κατάρτι δε σπάι.

Αν ίχα κ'εγο ένα κλίμα στι ςτερια πέτρα μάβρι θα έριχνα. Μα πύ το κλίμα; Απόφαςι το πίρα. Ι το κίμα θα με φάι ί θα με δόςι πετςι κε κόκαλο άχριστο ςτον κοζμο. Τάχα μίπος ίμυνα μόνος εγο; Ολος ο ναφτόκοζμος έτςι δέρνετε. Εκαμα ςε τόςα καράβια. Ιδα κε τυς κςένυς, μα δε ζίλεπςα τιν τίχι-τυς. Παντυ ίδια ι ζοι τυ νάφτι. Βριςιες απτον καπετάνιο, απο το φορτοτι καταφρόνια, φοβέρες απτι θάλαςα, σπροκςίματ' απτι ςτερια. Οπυ κε να γιρίςις στα κόντρα βρίςκεςε.

Ερότιςες

1. Σε πιύς ανίκυν τα καράβια ςε μας;
2. Μάθετε πός ζυν ι νάφτες στα ςοβετικά-μας καράβια.
3. Επιςκεφτίτε ένα απτα μεγάλα-μας επιβατικα βαπόρια.
4. Σινκρίνετε τι ζοι το ναφτό-μας με τι ζοι το ναφτόνε στα καπιταλιςτικα κράτι.

Παλαμάρι=το ςχινι τις πρίμνας, το λένε κε γύμενα
ςκύνα=ίδος καραβιυ.
μιςέβο=αναχορο, πάγο ταχςίδι.
πςαρότρατα=βάρκα για πςάρεμα.
απονια=αςπλαχνια.
ρέπι=ριμάδι, ερίπιο
διάκι=το κςίλο με το οπίο γιρίζυν το τιμόνι.
Μεςίνα=ιταλικι πόλι.

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΤΙ ΛΕΓΙ Ι ΘΑΛΑΣΑ

Οταν ι θάλαςα γλικα
στον άμο πςιθιρίζι
ςαν να το νανυρίζι,
τί τάχα λέγι μιςτικα,
τί λέγι ςτ'ακρογιάλι;
Τυ λέγι:—Ακρογιάλι,
μιν απτο φλίζβο γελαςτις
κε στυ 'ερύ-μυ κιμιθις
τιν ίςιχι ανκάλι.
Μι στι γαλίνι πιςτεφτις
θάρθι κι ανεμοζάλι.

Κι όταν ι θάλαςα μ'οργι
κιλα τα κίματά-τις
κι αφρίζυν τα βυνά-τις
κε φοβερα ιχολογι,
τί λέγι άραγε στι γι
με τα μυνκρίζματά τις
ι άγρια-τις ι κραβγι;
Λεγ' ι κραβγι εκίνι:
—Τον κόζμο θα χαλάςο,
αλ'όμος θα περάςο
κε θεν-νάρθι γαλίνι.

K. ΚΡΙΣΤΑΛΙ

ΤΟ ΙΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Πίςο απο μακρινες κορφες ο ίλιος βασιλέβι
κε τυρανυ τα ςίνηρα χίλιες βαφες αλάζυν.
πράςινες, κόκινες, κςανθες, ολόχριςες, γαλάζιες,
κι ανάμεςά-τυς ςκάι λαμπρος, λαμπρος ο Αποςπερίτις.
Τιν πίρα τυ καλοκεριυ τι ζβι γλικο αεράκι,
πυ κατεβάζυν τα βυνα, πυ φέρνυν τἀκρογιάλια.
Ανάρια τα κλονάρια-τυ κυνάι ο γέρο πέφκος
κε πίνι κε ρυφάι δροςια κι αχολογάι κε τρίζι.
Ι βρίςι ι χορταρόςτροτι δροςιζι τα λυλύδια
κε μἀλαφρο μυρμυριτο γλικα τα νανυρίζι.
Θολόνι πέρα ι θάλαςα, τα ριζοβύνια ιςκιόνυν,
τα ζάλονκα μαβρολογυν, ςκίβυν τα φρίδια ι βράχι
κ' ι κάμπι γίρο ι απλοτι πράςινο πέλαο μιάζυν.

Λ. ΜΑΒΙΛΙ.

ΚΛΙΜΑΤΑΡΙΑ

Τα παλιά-ςυ τα κλαρια
πραςινάδα κρίβι
δροςερι κλιματαρια
ζοντανο καλίβι.
Το βαςίλεμα τυ ιλιυ
κόκινο ςα φλόγα
καθεμια τυ ςταφιλιυ
χριςοβάφι ρόγα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ

ΑΓΡΙΟ ΤΡΙΦΙΛΙ

Τἄγριο τριφίλι χίθικε ςτον κάμπο καταράχτις·
δεν τἀντικόβι ανιφορια, κι υδε τορίζι φράχτις.
Θεριέβι, αντριέβι απλόνετε τρομαχτικι πλιμίρα,
ςτο πέραζμά-τυ πνίγοντας ότι τυ φέρι ι μίρα:
κι όχτυς κε λάκυς κε πλαγιες κε χέρςα κι οργομένα
κε κάθε ρίζας βλάςτιμα κε κάθε ςπόρυ γένα.
Στενέβι τα πλατίςτρατα κε κλι τα μονοπάτια
κι όπυ κατόφλι καλιβιυ ςκαλι ςκαλι αναβένι.
Διαβένι ακάλεςτο όπυ βρι πόρτα μιςανιγμένι,
ςτο δέντρον τα ριζόκορμα πράςινι ςφίνκι ζόνι
κε το μαρμαροχάλαζμα το χλοροςτεφανόνι.
Στἄνθι-τυ-ςάλπινκες χλορες — πετόντας το μελίςι
τον ερχομο τις άνιχςις ζιτα να διαλαλίςι.
Τι νίχτα κάθε φίλο-τυ, ςφαλόντας το χεράκι,
κρατα μες ςτιν παλάμι-τυ ςταλαματια νεράκι,
κε τιν αβγι, όταν κςέκορφος ο ίλιος το φός-τυ δίχνι
κάθε χεράκι ανίγετε κ'ένα διαμάντι δίχνι.

ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΙ ΒΡΑΔΙΑ.

Το πρότο άςτρο απςιλα
τρεμυλιαςτα προβάλι,
το κίμα ίμερο κιλα
κε πέφτι ςτ'ακρογιάλι.

Το αγεράκι χαροπα
το κίμα ανακατόνι,
κε με χαρύμενο ςκοπο
γλικολαλι ταιδόνι.

Γίρο, τριγίρο ςιγαλια
απλόνετε με χάρι
κε ςτύρανυ τιν ανκαλια
κιλιέτε το φενκάρι.

ΑΠΤΙ ΖΟΙ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ ΣΤΙΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΙ ΕΛΑΔΑ.

Στι μανι

Εκατον ςαράντα ένα χορια, πὲτρες κε βράχι. Ινε ι Μάνι. Απτο βαπόρι βλέπις τα χορια ςκαρφαλ·μένα στυς γιμνυς βράχυς κε στις κορφες τυ Ταίγετυ, το ένα πλάι ςτο άλο.

Κάπυ κάπυ ςτο νκρίζο φόντο τον βράχον κςεχορίζυν στενόμακρες λορίδες, κοκινό χρομες, ι μια πάνο ςτιν άλι — ςα ςκαλοπάτια — ίνε τα χοράφια.

Πλιςιάζυμε ςτιν αχτι. Καμια δεκαρια ςπιτάκια, πέτρινα, μονοκόματα, με πολεμίστρες αντις παράθιρα κε κανα διο παλιι κε ριμαγμένι πίργι. Απομινάρια τις φεδυαρχίας...

— Θα βρύμε ανθρόπυς εδο πέρα; — ροτο ένα νάφτι.

— Κ' ι Μανιάτες, πύ φαντάζεςε πος κάθυντε; Να, φτάςαμε, δε βλέπις; Αφτο ίνε το λιμάνι, πυ βγένυνε για τιν Αρεόπολι, τιν προτέβυςα τις Μάνις. Οπος τα βλέπετε, έτςι κε μίνανε τα μέρι-μας απτον κερο τις τυρκοκρατίας. Τίποτε δεν άλακςε.

— Κ' ι μπέιδες τὶ γίνοντε;

— Ινε τα ενκόνια τυς, τόρα' μεγάλι κε τρανι κι αφτι. Μα, δε μένυνε δο. . . . περνάνε αφτι τον κερό-τυς ςτιν Εβρόπι κε ςτιν Αθίνα.

— Δεν ίνε τόπος εδο για τ'αφεντικα, — επεμβένι ένας ςινεπιβάτις-μας, αγρὸτις.

Το βαποράκι-μας φυντάρι, κε κςεπροβάλυν απτιν αχτι διλα τρις άνθροπι κε μια βάρκα.

—Ολι, ολι τοςι καθεςτε εδο; — ροτο το βαρκάρι.

— Μιν τα ροτας. Προχτες ίρθε ςτρατος κ'επιδι δεν τυ κάναμε πλάτες νάβγι με τις βάρκες-μας, μας έβαλε ςτο ντυφεκίδι κι ο κόζμος πίρε τα βυνα. Θέλυνε να πεθάνυμε απτυς φόρυς κε να μι μιλάμε. Αν πάτε ςτιν Αρεόπολι θα τα μάθετε καλίτερα.

Ενα καλντερίμι, μυλαρόδρομος, ι μόνι ςινκινονία ςτι Μάνι, μας ανεβάζι ανάμεςα απο βράχυς κε κορφες ςτιν Αρεόπολι, τιν προτέβυςα τις επαρχίας. Βραδιάζι. Ολα έχυνε γίρο τιν πένθιμι όπςι τυ τρόμυ. Σπίτια κατάκλιςτα, καφενεδάκια μιςόκλιςτα, δρόμι πανέριμι, περιπολίες, χοροφίλακες, φαντάρι κε πολι ςπάνια διο τρις πολίτες. Σοςτι πολεμικι ζόνι.

Μπένο ς'ένα μιςόκλιςτο καφενεδάκι. Γίρο ςτα τραπέζια μαζομένι αγρότες ςινομιλυν. Μόλις με ίδανε με κιτάκςανε με κάπια διςπιςτία.

— Μίπος ίςτε απτιν κιβέρνιςι; — διλα με ροτα ένας.

— Οχι, — αποκρίνομε — ίμε απτιν „Αγροτικι Ενοςι", διμοςιογράφος.

Με το άκυζμα τις ιδιότιτάς-μυ, τα πρόςοπα τον αγροτον άλακςαν όπςι.

— Ετςι, ντε, πές-μας πος ίςε απτιν εφιμερίδα, πυ ιποςτιρίζις το δίκιο-μας.

— Ακύςτε τί τραβάμε, — πέρνι το λόγο ένας άλος — κε να τα γράψετε ςιτ, μια πυ ι άλι κιτάζυνε να μας κάψυν. Φονάκςαμε για τιν κατάργιςι τις δεκάτις, γιατι πινάμε. Πινάμε. Το λάδι ίνε ι τροφί-μας, μάφτο ςτεκόμαςτε ςτι ζοι. Απτο μικρο Μανιατόπυλο ος το γέρο μανιάτι το φαί-μας ίνε ένα. Λάδι, λίγο κςίδι κε ψομι. Τρόμε πυ κε πυ κε καμια φέτα ςφιρίδα βραςτι, αλιμένι με λάδι. Αφτο ίνε το καθιμερινο Στι φτόχια αφτι ζύςαμε απτιν παλια εποχι, κε ζόμε ακόμα έτςι. Κε το κράτος αντι να καλιτερέψςι τι θέςι-μας, ζιτάι κοντα ςτ'άλα να φορολογίςι κι αφτο το λάδι. Ζιτάι να μας κόψςι το φαί-μας, το φαι τον πεδιόν-μας.

Δε φτάνον τόςι άλι φόρι. Πλερόνυμε για τυς μυλαρόδρομυς, πυ φκιάκςαμε εμις ι ίδι με ανκαρίες, φόρο. . . οδοπιίας. Για τιν κατςίκα μας φορο. Για το γυρύνι, για το ςφαχτο, άλο φορο. Ιμαςτε όλι-μας φτοχι. Κανένας δε ςικόνι κεφάλι. Δέκα ρίζες ελιες, κι αφτες αδίνατες, κανα διο ςφαχτα, κε μια λοριδίτςα χοράφι. Αφτι ίνε ι περιυςία πυ μπορι νάχι ένας Μανιάτις. Πός να ζίςυμε μ'αφτα! Μας μένι το λάδι κιαφτο λιγοςτο. 100 οκάδες δε βγάνι ο καθένας. Για νάβγυν κι αφτες, βγένι ι πςιχί-μας. Πρότα πρότα μας φέβγυνε εργατικα για το κςελάκομα, το παράχομα, το μάζεμα, το κλάδεμα κε ρέςτα ςτις 100 οκάδες δεκατρις.

Αλες δεκατρις για λιοτριβία κε μυλαριάτικα κε πάνο ς'αφτα ι δεκάτι, πυ μας έρχετε 18ο/ο πάνο ςτο ακαθάριςτο. Μάζοκςέ-τα όλα κε πές-μας τί μας μένι. Ενα τίποτε. Το χιρότερο κςαναγοράζυμε λάδι, γιατι δε μας φτάνι ςτι χρονιά-μας, κε το αγοράζυμε 32 δραχμες τιν οκα, εκι πυ το δικό-μας πυλίςαμε 24 δραχμες για να πλερόνυμε τυς φόρυς.

— Πλερόνυμε εμις για να γλιτόνυν απτι φορολογία ι έμπορι κε τα ανκόνια τον μπέιδον, πυ καλοπερνύνε ςτιν Αθίνα. Πινάμ' εμις για να καλοζυν εκίνι.

Γι αφτο ςικοθίκαμε κε πίραμε τα βυνα. Ζιτίςαμε τιν κατάργιςι τις δεκάτις. Να εφαρμοςτι ενιέος αγροτικος φόρος πάνο ςτο καθαρο ιςόδιμα. Να αφίνετε αφορολόγιτο ποςο, ίςο με τα έκςοδα ςιντίριςις τυ φτοχυ αγρότι. Να φορολογιθι το κεφάλεο. Ιποςκεθίκανε ι άνθροπι τις κιβέρνιςις να δεχτύνε όλα τα ετίματά-μας. Τυς πιςτέπςαμε, κατεβίκαμε απτα βυνα κε πίγαμε ςτα ςπίτια-μας. Μα, μας γελάςανε. Γεμίςανε τον τόπο με χοροφίλακες κε ςτρατο, πιάςανε τυς αρχιγύς μας, φιλακίςανε κε φιλακίζυν κάθε μέρα, όςυς τυς δίχνον ι χαφιέδες κ' ι ςπιγύνι-μας.

Δεν πρόκανε να τελιόςι. Κάπιι μιςτικι, πυ μας μιριχτίκανε, μας προδόςανε. Το καφενεδάκι γέμιςε απο αςτινομικυς. Ενας γαλονας πλιςίαςε ςτο τραπέζι-μας.

— Ακολυθίςτε-μας, κίριε. . .

— Γιατί;

— Κάθε αντίςταςι ίνε περιτι. Μιν κςεχνάτε πος απο χτες κιρίκςαμε το ςτρατιοτικο νόμο.

— Μα, εγο.

— Εκςίγιςες δίνετε ςτο τμίμα.

Διαμαρτιρίθικα, μα τίποτε. Διο αςτινομικι μάρπακςανε κε μυ τραβίκςανε έκςο απτο καφενεδάκι. Απο πίςο μυ ακυόντανε ι φονες τον αγροτον:

— Πυλιμένα τομάρια! Μας γελάςατε, μα ένια-ςας γρίγορα θα εςθανθίτε τι δίναμι τις γροθιάς-μας.

Ερότιςες για επεκςεργαςία.

1. Γιατί ι αγρότες τις Μάνις ανανκαςτίκανε να βγύνε ςτα βυνα;
2. Πός φέρθικε ςτυς αγρότες ι κιβέρνιςι, γιατί κατόρθοςε να τυς γελάςι;
3. Τί πρέπι να κάνυν ι αγρότες τον καπιταλιςτικον κρατον για να γλιτόςυν απτις καταπίεςες τον εκμεταλεφτόν-τυς;
4. Πιός ιποςτιρίζι ςτα καπιταλιςτικα κράτι ι κιβέρνιςι κε γιατί;
5. Πιός οδιγι τυς αγρότες για να γλιτόςυν τελιοτικα απτο ζιγο τον εκμεταλεφτόν-τυς;

Σιμίοςι. Ι „Αγροτικι Ενοςι“ ίταν εφιμερίδα για τυς αγρότες, όργανο τυ κομυνιςτικυ κόματος τις Ελάδας, πυ απογόρεπςε ι κιβέρνιςι τις αςτικις Ελάδας.

ΑΠΤΟ ΙΜΕΡΟΛΟΓΙΟ-ΜΥ

10 τυ Ιύλι

ΑΓΑΠΙΤΙ

Εφταςα επιτέλυς ςτο νιςι. Θάχις περιέργια να μάθις για όλα. Λιπον άκυ. Το ταξίδι ίταν θαβμάςιο — καλοκέρι βλέπις ακόμα. Μόλις αφίςαμε τι βρομια κε το θόριβο τυ Πιρέα το καραβάκι άρχιςε να τρέχι μόλι τυ τι δίναμι πάνο ςτ'απαλα νερα.

Νίχτα, ισιχία απόλιτι. Ιστερ'απο λίγο ίταν όρα για ίπνο. Ο χοροφίλακας που με σινόδεβε ίταν πολι καλο πεδι. Ενα Κριτικόπυλο καμια 25 χρονον. „Δεσπινις, θα κριόσις" μύπε „πάρε τον μαντία" „Καλα, μα εσι;" „Εγο σινίθισα, δεν με μέλι".

Εστροσα τον μαντία στον πάνκο κε κιμίθικα. Τιν άλι μέρα όλι ίχαμε καλο ταξίδι. Το βαποράκι έτρεχε χαρύμενο πάνο στα λαμπερα νερα κε ένα ένα φάνικαν τα κάτασπρα νισάκια τυ Εγέυ που λάμπαν σαν πολίτιμα πετράδια μέσα στο ζοιρο μπλε ουρανο κε θάλασας.

Αγαθι νισιότες ίχαν γεμίσι το κατάστρομα, γέρι με τις βράκες κε γινεκύλες με μαντίλια στο κεφάλι που πίγεναν στα νισιά-τυς, „να ξαποστασυν κομάτι". Με ρότισαν κάτι γινεκύλες που πάο κε τυς ίπα εκσορία. „Γιατί;!" ίπαν μάπορία κε τυς εκσίγισα. „Ελα, Παναγία-μυ" κε σταβροκοπίθικαν, „μα αφτα ίνε καλα πράματα για τι φτοχολογια, έτσι δα που τα λες". „Να χαθυν! κορίτσι πράμα το στέλνυν εκσορία" ίπε ένας γέρος κε ρίκσαν όλι κάτι βλοσιρα βλέματα στο χοροφίλακα. Μα κι αφτος όλο έλεγε ότι ίταν απλος όργανο κε εκτελι ιπιρεσια. Τ'ύπιασα κυβέντα κε ίδα ότι ίταν πολι λογικος στις απόψεις-τυ, μα ο άλος (ίταν δίο) ο χαφιες με τα πολιτικα ίταν ανένδοτος. Δεν μπορύσε να καταλάβι πος θα τα βόλεβε ι μέλυσα κινονία χορις. . . χοροφιλακι. „Μα θά φαγοθυν" έλεγε. Εβαλα τα δινατά-μυ για να τυ εκσιγίσο πος άμα λιψι ο λόγος τον ενκλιμάτον δεν θα ιπάρχυν ενκλίματα. Μα ίταν πολι δίσπιστος κε κυνύσε το κεφάλι-τυ θλιβερα με τιν ιδέα πος θα εκσέλιπε το εκσέσιο αφτο σόμα κε ασφαλος κατα τι σοφι-τυ αντίλιψι θα γίνυν όλα άνο-κάτο. Ενας γέρος Νακσιότις που άκυγε τι σιζίτισι ίταν κι αφτος πολι δίσπιστος.

Στο τέλος όμος, αφυ δεν μπόρεσε πια να αρνιθι τα καλα τις κινονίας τυ μέλοντος, ίπε κυνόντας αμφίβολα το κεφάλι-τυ. «Δεν κσέρο, μπορι να γίνι για όλο τον κοζμο αλα για τυς Νακσιότες όχι» κε σα να καθισίχασε λιγάκι μ'αφτι τι σκέψι άναψε ένα τσιγάρο κε το κάπνισε γαλίνια κιτόντας τα ίσιχα νερα.

Το βράδι εφτασε μ'ένα κσαφνικο σκοτίνιαζμα κε πλάφ πλυφ κάναν απαλα τα κίματα στιν πάντα τυ βαποριυ. Ιχαμε περάσι τα περίσοτερα νισια. Τιν πεντάμορφι Σίρο, τι λεφκι Νάκσο κε τιν πένθιμι Σαντορίνι, που στέκετε θλιμένι σαν να τιν έκοψε κάπιο πελόριο χέρι στα διο αφίνοντας τι μια-τις πάντα μάβρι κι άγονι. Στο βάθος πυ φένονταν ι θολες σκιες τον νισιον κσεπρόβαλε μια εντονότερι απ'τις αλες. Ο χοροφίλακας με σκύντικσε. «Να το νισί-συ» ίπε. Ιδες τι ορέο πυ ίνε;» κε γέλασε γιατι δεν ίταν διόλυ όμορφο, έμιαζε σαν ένα πελοριο γιμνο βράχο. Οσο πλισιάζαμε γίνονταν μεγαλίτερο — στο τέλος φτάσαμε. Ιχε πια ολότελα νιχτόσι.

Βγίκαμε απ'τι βάρκα, ο χοροφίλακας με παρέδοσε στον Αστινόμο. Ο Αστινόμος. Τί καμάρι ίταν αφτος; Το μεγαλίο τυ δεν ίταν τίποτα μπροστα. στι δόκσα αφτυ τυ μεγάλυ ανθρόπυ με τα κόκινα μύτρα κε τα κυμπια πυ γιάλιζαν σαν άστρα κε τις πελόριες μπότες. Με παρέλαβε για να μανεβάσι στο χοριο (ίταν διο όρες μακρια απ'τιν παραλία.) Στο δρόμο, ανεβένοντας, με το γαιδυράκι με ρότισε «Μα εσις δεσπινις, κομυνιστρια;» «Μαλιστα, γιατί;» Με κίτακσε με βαθια απορία με το βλακόδικο πρόσοπό-τυ, στρίβοντας το αστίο-τυ μυστάκι. «Μα εσις;» Αρχισα να εκνεβρίζομε μ'αφτι τι σιχνι επανάλιψι.

«Μα γιατι;» τυ ιπα, «τι τρέχι;» Εκανε ένα μορφασμο που σίμενε πος δεν καταλαβένι τίποτα κ έπεσε σε βαθια σιγι, φένετε για να λίσι το πρόβλιμα. Ιστερ' απο κάμποσες αλες παρόμιες εροτίσες φτασαμε στο χοριο. Ενα πλίθος περίεργι ίχαν μαζεβτι να δυν το φενόμενο. Μα νάτος τον κσεχόρισα. Ψιλος, ιλικιομενος με τα παλιά τυ ρύχα, ο μόνος άλος εκσόριστος τυ νισιυ, ο μόνος άνθροπος πυ θα μπορύσα να σινενοιθο κε που θα με καταλάβενε. «Καλος τι σιντρόφισα» μύπε σφίνκοντας μυ το χέρι. Αποχερέτισα τον Αστινόμο ο οπίος μάλιστα μ'ίχε καλέσι να φάο κε πίγα, με το σίντροφο.

5 *Αβγόςτυ*

Τί κόζμος εν ιδο; 365 μέρες έχι ο χρόνος, 365 εκλιςίες ιπάρχυν, 365 άγιι. Κε κάθε μέρα βγάζυν κι άπ'ονα άγιο στο ςεργιάνι. Να ςυ δόςο να καταλάβις.

Οταν γιορτάζι μια εκλιςία γίνετε το «γίριζμα» τις ικόνας· διλαδι βγάζυν τιν ικόνα περίπατο μ' επι κεφαλις τον παπα κι απο πίςο όλυς τυς πιςτυς κι όταν ο άγιος ί αγία έχυν πάρι αρκετο αέρα γιρίζι πίςο στιν εκλιςία. Κι αλίμονό-ςυ αν ςιναντίςις όλι αφτι τι φαςαρία ςτο δρόμο κε δεν προςκινις. Ετςι θα τιν έπαθα προχτες. Περνύςε ένας μεγάλος άγιος κι εγο καθόμυν στο καφενίο κε δεν πίρα ίδιςι. Αν έπερνα ίδιςι θα κανόνιζα αςφαλος τι ςτάςι-μυ μα δεν πίρα. Κςάφνυ, βλεπο τον αςτινόμο μπροςτά-μυ τρομερα αγριεμένο. «Σίκο πάνο κτίνος προςκί ιςε „μύπε, κε ςικόνοντας τι χερύκλα τυ πρόςτεςε «μι ςυ δόςο καμια!» Να ςυ πο τιν αλίθια τάχαςα με τιν ανέδιά-τυ κι όςπυ να ςινελθο ίχε φίγι. Μα ίςτερα όταν πίγα στο τμίμα να τυ γιρέπςο το λόγο μύ πε με αρκετι ανέδια κιτόντας-με καλα-καλα. «Ιςε κτίνος κε θα ςε δίρο.» «Μα, κίριε...» έκανε ςτενοχοριμένος ο πρ εδρος τις κινοτιτας πύταν εκι. «Μα τί λέτε, τί λέτε, κίριε πρόεδρε» φόναςκε ο ίροας. «Κςέρετε τι φανατικος ίμε ςτι θριςκία-μυ». Σιν ινίθικε ο ίδιος με τιν αφοςίοςί τυ κε τύρθαν δάκρια στα μάτια «Φίγε μιν ςε βλέπο» μυ κάνι. Τί να πι κανις

23 Αβγύςτυ

Ο αςτινόμος έχι γίνι εκςο φρενον. Δεν ίνε ανάνκι να ςυ πο πος ο ςίντροφος έχι φίγι απο πολες μέρες άλιος δε θα τακαν' αφτα. Μόχι κάνι τιν πςιχι μαρτίριο. Πριν φίγι ο ςίντροφος έβαζε μπράθυς-τυ να φιλάνε απ' όκςο απ το ςπίτι πυ έτρογα μαζι-τυ για ν'ανακαλίπςι τα.... όργια τον κομυνίςτον. Μυ λέι ότι ο κόζμος τυ χοριυ θέλι να με... λίντςάρι κι ότι μ' έςοςε εκίνι τιν ιμέρα ςτο καφενιο. Μυ παρανκέλνι κάθε βράδι να μι βγένο γιατι θα μυ ρίκςυν πέτρα να μυ ανίκςυν το κεφάλι κλπ. κλπ. Να ς'μιόςις ότι ι «αγαναχτιζμένι χοριάτες» ίνε αφτος, ο νοματάρχις, ι χοροφίλακες κε διο τςιράκια-τυ, κλιεφτοκοτάδες εκςόριςτι. Με καταςικοφαντι παντυ. Κάνι προπαγάνδα ς' όλο το χοριο να μι με δεχετε κανις κε ςτο ςπιτονικοκίρι-μυ για να με πετάκςι όκςο, οπόταν βέβεα θα καταλίκ.ο ις το τμίμα ιπο τιν ιπςιλί-τυ προςταςία.

26 *Αβγύςτυ*

Ακυςε κε το τελεφτέο — ελπίζο νάνε το τελεφτὲο γιατι φέβγο ςε 2-3 μέρες. Μυρχετε πάλι ι κιρα Σόφι με τα κλάματα. «Αχ, κιρία, με κάλεςε να μυ μ λίςι». «Πιος;» „Ο αςτινόμος. Κςέρο, θα μυ πι να ςε διόκςο — τί να κάνο;" „Θέλις να με διόκςις;" «Οχι, καλε ίςια-ίςια-μα τί να τυ πο;» „ Δε ςύχο πλιρόςι τα νίκια", «Νε.» «Λιπον, πέςτυ το αφτο κε πες πος δεν έχις να μυ τα κςαναδόςις». Ι ταραγμένι γινεκύλα έφιγε κε μ' ένα υφ! μπίκα ςτιν κάμαρα-μυ. Πάι κι αφτο. Μα μπροχτες έρχετε νέο. Ι κιρία Σόφι ετιμάζονταν να μεταλάβι — απο μὲρες προετιμάζονταν για το λαμπρο γεγονος με νιςτία κε προςεφχι! Τέλος έφταςε ι μεγὰλι μέρα. Ι κιρία Σόφι κςεκίνιςε, φορόντας τα καλά-τις, με πρόςοπο πυ άςτραφτε, με τα τέςερα πεδιά-τις πυ γιάλιζαν τα μυντράκια-τυ; ςαν τον ίλιο απ'το πολι ςαπύνιζμα κε με κολαριςτα φυςτανάκια

Μα ενο έφιγε περίχαρι μυ γίριςε κατα ινχιζμένι. Οπος μυ διγίθικε τα πράματα τα φαντάζομε ος εκςις:

Μόλις πίγε ι διςτιχις να καταπι το μικρο κομάτι πςομι με το κραςι πυ για δαφτο πεδέβονταν τόςες μὲρες κςάφνυ αρνίθ κε ο αγιότατος να τις το βάλι ςτο ςτομα. «Δεν μπορο εβλογιμένι να ςε μεταλάβο». «Γιατι, δέςποτά-μυ; εγο νίςτεψα». Το κςέρο πος νίςτεψες μα έχις κολαςτι„. „Γιατι δεςποτά-μυς;"

«Εχις μιαν άθει κε κολαζμένι ςπίτι-ςυ, φίγε». «Μα δέςποτά-μυ» αναλίθικε ςε δάκρια μπρος ς'αφτον τον τρομ ρο κι αςινκίνιτο αντιπρόςοπο τυ ιπςίςτυ. «Ελα, ας τα κλαματα αφτα, να ςκεφτόςυν πριν». «Μα... δεν τ'όκςερα» (με λιγμυς.) Αλα βλέπις ο θεος ςινχορι κε δέχετε το απολολος πρόβατο πίςο. «Ελα, εβλογιμένι, να ςε μεταλάβο κι ας μιν κςαναγίνι αφτο». Το πςομι κε το κραςι κατέβικε ς'ο λαρίνκι τις κιρα Σόφις

κε τα πάντα ίταν χαρα κε αγαλίασι. «Αχ, τί τρομάρα τιν πίρε, μύπε ος πυ να με μεταλάβι». Ασφαλος ι κι α Σόφι δεν θα κσανακάνι τέτιο ένκλιμα! Βλέπις, χέρι-χέρι ι εκσυσία με τιν εκλισία μπορι να κάνι αρκετα!

Τέλος φέβγο σε λίγες μέρες, μα οχι έρθι για ένα χρόνο ένας σίντροφος Εβρέος πυ το ονομά-τυ ίνε Ιύδα, ακυς; Ιύδα.

Σίγυρα ο αστινόμος θα κάνι τυς αφελις, τυς αγαθυς νισιότες με τα ίρεμα πρόσοπα κε με τις προλίπσεις πυ βαθια έχυν ριζόσι μέσα-τυς κε πυ δεν παραλιπυν να τις καλιεργυν «ι μεγάλι» τυ τόπυ, σίγυρα θα τυς κάνι να πιστέπσυν, ότι αφτος ο ίδιος ο εκσόριστος εβρέος πρόδοσε το Χριστο. Κε κσέρις; Τί έχι να πάθι ο κακόμιρος!

30. *Αβγύστυ*

Ιμε σ' ο βαποράκι, μόλις βγο στον Πιρεα θα ταχιδρομίσο το γράμα... Το νισάκι θολόνι, θολόνι στον ορίζοντα κε κοντέβι να χαθι. Πάι... σβίνι. Αφίνο αφτο το κομάτι τυ μεσέονα, αφίνο το νισάκι μπλεγμένο στυς πλοκάμυς τυ παπα κε τυ άρχοντα. Εκι στέκοντε ακόμα. Μα πάο εκι πυ ι εργατια με το βαθί-τις κσίπνιμα τυς κσετοπίζι κάθε μέρα, πάο πίσο στι ζοι πυ διμιυργιέτε. Πίσο για να βοιθίσο κ' εγο μ' όλι μυ τι δίναμι να τροχίσυμε το γιγάντιο σπαθι πυ θα πέσι να κοπσι ότι παλιο, ότι σάπιο, για να κσεπροβάλι όμορφι, χαρύμενι ι κενύργια ζοι.

Ερότις ς για επεκσεργασία:

1. Πός φέρνετε με τυς επαναστάτες ι κιβέρνισι τις αστικις Ελάδας;
2. Γιατί τα κσερονίσια τις Ελάδας ο λαος τα ονομάζι ελινικι Σιβιρία;
3. Πιί ίνε εκίνι πυ καλιεργυν τις πρόλιπσες κε διχοδεμονίες ανάμεσα στυς εργαζόμενυς νισιότες;
4. Ι επαναστάτες κ' ι εργάτες τις Ελάδας πιά χόρα θεορυν πατρίδα τυς κε γιατί;
5. Πιά οργάνοσι βοιθι τυς πολιτικυς κατάδικυς κε τις ικογένιές-τυς;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Ολο πσιλα, πσιλα αναβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
ταστέρι-συ, γι τυ Βορα,
όλο πσιλα, πσιλα, αναβένι.

Κσιπνάι το φός-τυ τυς ραγιάδες
κε στα μπυτρύμια τις ζοις
τυς σκλάβυς, τυς απόκλιρυς τις γις
κσιπνάι νά! εκδικιτάδες!

Στα κορφοβύνια μεσιμέρι
χαράματα στις ρεματιες
κε τιν αβγι στις λανκαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αστέρι.

Κε νά! ι σκλάβι κσιπνιμένι
κε τον ιδόλον νκρεμιστες,
όλι σε σέ προσκινιτες,
γι τυ Οχτόβρι δοκσαζμένι!

Χλομα τάστέρια τρεμοζβίνυν
τα πλαν' αστέρια τις πσεφτιας,
στον ίλιο μπρος τις εργατιας
χλομα τάστέρια τρεμοζβίνυν.

Κ' ι νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα σκοτιδα φέβγυν κ' αφτα.
Ολο πσιλα κι όλο πσιλα,
Οχτόβρι τά-τρο-συ αναβένι.

Β. ΥΝΚΟ

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

—Το διίγιμα αφτο τόγραπσε ο γάλος σινγραφέας Β. Υνκο. Ο ίροας τυ διιγίματος αφτυ, ο Γαβριας, ίνε άστεγο κι απροστάτεφτο πεδι, πυ ο πατέρας-τυ σκοτόθικε στιν επανάστασι. Ι μάνα-τυ πέθανε απτι φτόχια κε τις στέρισες. Ο Γαβριας πέρνι μέρος στιν επανάστασι τυ 1848, όταν ι εργάτες πολεμύσανε στα οδοφράγματα ενάντια στυς μπυρζυα

Εδο πέρα δίνομε το τέλος τυ διιγίματος.

Ο στρατος στεκότανε στο άκρο τυ οδοφραγμένυ δρόμυ περιμένοντας το προι. Στα σοκάκια ύτε πσιχι. Αρεα κάπυ μοναχα ακυόντανε τυ καρακολιυ ι ποδαριες. Ακςαφνα κοντα στον τίχο κάτι-τι προσίλκισε τιν προσοχι τυ Γαβρια. Ιταν ένα καροτσάκι ακυμπιζμένο στο φράχτι, κι απάνο σαφτο ένας άνθροπος, στυπι μεθιζμένος. Ο Γαβριας, πυ βαρέθικε τιν αδράνια σκέφτικε πος μπορι να χρισιμέπσι το καροτσάκι για τιν μπαρικάτα. Πετα αμέσος απτο καροτσάκι το μεθιζμένο κε μυρμυρίζοντας:

—Στο προλεταριάτο τις Γαλικις διμοκρατίας χριάζετε το καροτσάκι-συ „—κιλάι μπροστά-τυ το νέο οχίρομα τις μπαρικάτας. Το κατρακίλιζμα τυ αμ κσιυ κι ο θόριβος προσέλκισαν τιν προσοχι τις πλισίον φρυρας. -

— Τί κυβαλας αφτυ πέρα, κσεβράκοτε,φόνακσε ο ακσιοματικος.

— Γιατί βρίζετε, πολίτι, εγο νομίζο, μπυρζυα, δε σας φόνακσα,-αποκρίθικε ο Γαβριας.

— Στα όπλα! διάτακσε ο ακσιοματικος.

Μα τιν ίδια στιγμι λισαζμένα το αμάκσι κατέβικε στο κεφάλι-τυ με μεγάλι ορμι. Ο ακσιοματικος έπεσε κε το όπλο-τυ πιροβόλισε μόνο-τυ στον αέρα. Τιν ίδια στιγμι άρχισε ένα ακανόνιστο τυφεκίδι στο σκοτάδι.

Ο Γαβριας κατόρθοσε να σοθι, γλιστρόνέτας πίσο απτι γονια.

— Κρίμα, χάθικε το καροτσάκι.

Κατα προσένκισι ίκσερε τόρα τιν τοποθτισι τυ εχτρυ. Λοκσοδρομόντας έφτασε στιν μπαρικάτα. Ι δυλια τόρα ίτανε σοβαρι. Ι μπαρικάτες ετιμαζόντανε για ν'αποκρύσυν τιν επίθεσι. Ιτανε να περιμένυν πολι. Ακύστικε κρότος σιδεροσκεπαζμένον τροχον, θόριβος απτιν κίνισι βαριας μάζας, απότομος ίχος. Εστανότανε κανις πος έτρεμε το έδαφος.

Στο δρόμο φάνικε ένα κανόνι.

— Φοτια!-κε στι στιγμι πολα τυφέκια απτιν μπαρικάτα άδιασαν πάνο στο κανόνι. Μα ύτε ένα βόλι πέτιχε στο σιμάδι. Τόρα απτο κανόνι αργα, δίχος να βιαζόντανε διεφτίνανε στο μέρος τις μπαρικάτας το στόμα τυ κανονιυ. Αντιλάλισε ο πιροβολιζμος, κε ι οβίδια έπεσε σένα σορο απο διάφορα ριμάδια, μα δεν άνκικσε καθόλυ το μέσο τις μπαρικάτας. 'Ακςαφνα νά-τος στιν μπαρικάτα ο Γαβριας. Φάνικε πος πέτακσε μαζι με τιν οβίδα. Τον περικικλόσανε. Τυς διιγίθικε πος ο στρατος έχι περικικλομένο όλο το τετράγονο. 'Ολι ι δρόμι ίνε πιαζμένι.

— Σας σιμβυλέβο να τυς πελεκίσυμε, όπος πρέπι,-ίπε.

'Ετσι κε έγινε. Απτιν μπαρικάτα άρχισε κσαφνικα το τυφεκίδι. Κι όταν, ίστερα απο λίγα λεφτα, σκορπίστικε το σίγνεφο τυ καπνυ, πυ σκιματίστικε ίστερα απτιν έκρικσι, μπορύσε κανένας να κσεχορίσι απο μακρια, τα διο τρίτα τον πιροβολιτον νεκρυς κάτο απτυς τροχυς τον κανονιον. Ι άλι κσακολυθύσανε να γεμίζυν τα κανόνια μα ι πιροβολιζμι γενίκανε αρεότερι.

— Θαμάσια,-φόνακσε κάπιος. Αρχίσαμε με μεγάλι επιτιχία.

Αλος εργάτις κύνισε το κεφάλι κε μυρμύρισε:

— Ενα τέταρτο ακόμα τέτια επιτιχία, κε πατρόνια δε θα μας μίνυν.

Ο Γαβριας άκυσε τα λόγια αφτα κε στι στιγμι πέρνοντας ένα ζεμπίλι, πυ βρίκε στο καπιλιο, πετάχτικε, δρασκελόντας τιν μπαρικάτα, στο μέρος πυ έκιντο ι σκοτομένι στρατιότες κι άρχισε 'ν αδιάζι απτις φισινκιοθίκες-τυς τα φισίνκια στο ζεμπίλι.

— Τί κάνις αφτυ;-τυ φονάκσανε ι σίντροφί-τυ απο πάνο.

Ο Γαβριας σίκοσε το κεφάλι.

— Γεμίζο το ζεμπίλι, πολίτες.

— Δε βλέπις πος πιροβολάνε κατ' επάνο-συ;

— Νε, σα βροχι, μα δεν πιράζι.

— Γίρισε πίσο.

— Τόρα, — αποκρίθικε ο Γαβριας.

Μένα πίδιμα βρέθικε ο Γαβριας στο μέσο τυ δρόμυ. Αρχισε να σέρνετε πάνο στιν κίλια, κάπυ κάπυ να τρέχι πάνο στα τεσερα — κρατόντας το ζεμπίλι με τα δόντια τυ — λοκσοδρομόντας, γλιστρόντας, ζιγόνοντας απτο ένα πτόμα στο άλο, αδιάζοντας τις φισιν-

κιοθίκες με καπατςοςια κε επιδεκσιότιτα μαιμυς, πυ σπάνι καρίδια.

Οταν ίταν ακόμα κοντα στιν μπαρικάτα ι εργάτες φοβόντανε να το φονάκςυνε κε να τον προςκαλέςυνε πίςο, για να μι επιςτίςυν τιν προςοχι τον στρατιοτον. Εκι, πυ μάζεβε τα πατρόνια ενος ςκοτομένυ, ένα βόλι χτίπιςε στο κυφάρι.

— Νά-ςας, — φόναχςε ο Γαβριας. — Σκεφτίκατε να ςκοτόςετε κε τυς πεθαμένυς-ςας.

Δέφτερο βόλι χτίπιςε πάνο στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρια. Τρίτο αναποδογίριςε το ζεμπίλι-τυ. Σταμάτιςε ο Γαβριας κε ίδε πος πιροβολάνε ι στρατιότες. Πιδιςε πάνο, τεντοθικε, διόρθοςε τα μαλιά-τυ, πυ τάκανε πάνο κάτο ο αέρας, κε ςφίνκοντας τις γροθιές-τυ στι μέςι-τυ, στάθικε κατάντικρι στυς στρατιότες, πυ ςιμαδέβανε κατ επάνο τυ κι άρχιςε να τραγυδα.

Σε κάθε πιροβολιςμο απαντύςε με νέο τραγύδι.

Ολο κε ςιμαδέβανε ι στρατιότες, μα κανένα βόλι δεν τυ πετίχενε. Γελόντας ι στρατιότες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνο τυ. Κ' εκίνος έπεφτε, ςικονότανε, κριβότανε πίςο απ τις γονίες, παρυςιαζότανε, κςανα κριβότανε, περιγελύςε τυς χοροφιλάκυς, μύντζονε τυς στρατιότες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απ ο μπαρύτι δάχτιλά-τυ στι μίτι τυ, κε κςακολυθύςε να μαζέβι πατρόνια κε να τα ρίχνι στο ζεμπίλι.

Απτιν μπαρικάτα ι εργάτες με τρόμο κε φρίκι τον παρακολυθύςανε.

Τα βόλια πετύςαν ολόγιρα-τυ, μα αφτος φενότανε πιο καπάτςος απο εκίνα. Νόμιζε κανένας, βλέποντάς-τον, πος έπεζε τον τιφλοςίρτι με το χάρο. Μα νά, ένα βόλι πιο επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικο απτ' άλα, βρίκε επιτέλυς το άπιαστο πεδι. Ο Γαβριας ςαλέφτικε απτι θέςι-τυ κε ςε λίγο έπεςε. Σαν ένας άνθροπος βύιχςε όλι ι μπαρικάτα. Ο Γαβριας ςικόθικε αμέςος, μα δεν μπόρυςε να σταθι πάνο στα πόδια-τυ κε κάθιςε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάκι το έμα έτρεχε απτο πρόςοπό τυ. Σίκοςε τα διό-τυ χέρια απςιλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπυ πιροβολύςαν κε άρχιςε να τραγυδα. Μα δεν τελίοςε το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τυ ίδιυ πιροβολιτι τον ανάνκαςε να σταματίςι. Τι φορα αφτι έπεςε πρύμιτα πάνο στο πεζο δρόμιο κε δε ςάλεψε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιί κ' ενάντια ςε πιύς πολεμύςανε στις μπαρικάτες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβριας ίτανε μαζι με τυς εργάτες;
3. Ινε χριαζύμενα τα πεδια στυς ιλικιομένυς επαναστάτες ος ςίμαχι κε βοιθι;

Β. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπυρα
πάρτε πεδια.
Στυ ςιμαδιυ τυς όμιλυς
με μια καρδια.
Εν, διο! γραμι!..
ομπρος μ' ορμι!..
Ο πόλεμος, ο ςίφυνας
ςαν κςαναρθι,
για το ςιμάδι έτιμος
όλυς θα βρι.
Σταθερο βίμα
ςιμάδι-πρίμα.
Κε αν στρατο ι χόρα-μας
στέλνι, εφτις
γιονόμι έτιμι
στι μάχι εμις.

Τον πλιγομένο
σπίτι θα φέρνο.
Ανιχνεφτάδες θάμαστε.
πόδι λαφρο.
Θα βρύμ' οπυ κιαν κρίβετε
μις τον εχτρο.
Το δυλεφτι
μις βοιθι.
Τα νέα όπλα λάμπυνε
στυ ίλιυ το φος.
Στυ ςιμαδιυ τυς όμιλυς
όλι, εμπρος
Εν, διο! γραμι!...
Εμπρος μ' ορμι!...

Σημ. Στο βιβλίο αφτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν κςένι φιλολογία ίνε μετάφραςι τυ Γ. Κανονίδι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ответ. редактор
Х. КАЧАЛОВ

Тех. Редактор
ЕРИФРИАДИ А.

Сдано в набор 25/VIII. Сдано в печать 30/VIII

Тип. греч. Из-сва „КОММУНИСТИС" Ростов - Дон

Упол-крайлит № 00051 Заказ № 888 Об'ем 3,9п.л. Тираж 3,000

5 Αβγύςτυ

Τί κόζμος εν ιδο; 365 μέρες έχι ο χρόνος, 365 εκλιςίες ιπάρχυν, 365 άγιι. Κε κάθε μέρα βγάζυν κι άπ'ονα άγιο ςτο ςεργιάνι. Να ςυ δόςο να καταλάβις.

Οταν γιορτάζι μια εκλιςία γίνετε το «γίριζμα» τις ικόνας· διλαδι βγάζυν τιν ικόνα περίπατο μ' επι κεφαλις τον παπα κι απο πίςο όλυς τυς πιςτυς κι όταν ο άγιος ί αγία έχυν πάρι αρκετο αέρα γιρίζι πίςο ςτιν εκλιςία. Κι αλίμονό-ςυ αν ςιναντίςις όλι αφτι τι φαςαρία ςτο δρόμο κε δεν προςκινις. Ετςι θα τιν έπαθα προχτες. Περνύςε ένας μεγάλος άγιος κι εγο καθόμυν ςτο καφενίο κε δεν πίρα ίδιςι. Αν έπερνα ίδιςι θα κανόνιζα αςφαλος τι ςτάςι-μυ μα δεν πίρα. Κςάφνυ, βλεπο τον αςτινόμο μπροςτά μυ τρομερα αγριεμένο. «Σίκο πάνο κτίνος προςκίνιςε „μύπε, κε ςικόνοντας τι χερύκλα τυ πρόςτεςε «μι ςυ δόςο καμια!» Να ςυ πο τιν αλίθια τάχαςα με τιν ανέδιά-τυ κι όςπυ να ςινελθο ίχε φίγι. Μα ίςτερα όταν πίγα ςτο τμίμα να τυ γιρέπςο το λόγο· μύ πε με αρκετι ανέδια κιτόντας-με καλα-καλα. «Ιςε κτίνος κε θα ςε δίρο.» «Μα, κίριε...» έκανε ςτενοχοριμένος ο πρόεδρος τις κινοτιτας πύταν εκι. «Μα τί λέτε, τί λέτε, κίριε πρόεδρε» φόναςκε ο ίροας. «Κςέρετε τι φανατικος ίμε ςτι θριςκία-μυ». Σιν ινίθικε ο ίδιος με τιν αφοςίοςί-τυ κε τύρθαν δάκρια ςτα μάτια «Φίγε μιν ςε βλέπο» μυ κάνι. Τί να πι κανις

23 Αβγύςτυ

Ο αςτινόμος έχι γίνι εκςο φρενον. Δεν ίνε ανάνκι να ςυ πο πος ο ςίντροφος έχι φίγι απο πολες μέρες άλιος δε θα τακαν' αφτα. Μύχι κάνι τιν πςιχι μαρτίριο. Πριν φίγι ο ςίντροφος έβαζε μπράβυς-τυ να φιλάνε απ' όκςο απ το ςπίτι πυ έτρογα μαζί-τυ για ν'ανακαλίπςι τα.... όργια τον κομυνίςτον. Μυ λέι ότι ο κόζμος τυ χοριυ θέλι να με... λιντςάρι κι ότι μ' έςοςε εκίνι τιν ιμέρα ςτο καφενιο. Μυ παρανκέλνι κάθε βράδι να μι βγένο γιατι θα μυ ρίκςυν πέτρα να μυ ανίκςυν το κεφάλι κλπ. κλπ. Να ς'μιόςις ότι ι «αγαναχτιζμένι χοριάτες» ίνε αφτος, ο νοματάρχις, ι χοροφίλακες κε διο τςιράκια-τυ, κλιεφτοκοτάδες εκςόριςτι. Με καταςικοφαντι παντυ. Κάνι προπαγάνδα ς' όλο το χοριο να μι με δεχετε κανις κε ςτο ςπιτονικοκίρι-μυ για να με πετάκςι όκςο, οπόταν βέβεα θα καταλίκςο ις το τμίμα ιπο τιν ιψιλί-τυ προςταςία.

26 *Αβγύςτυ*

Ακυςε κε το τελεφτέο — ελπίζο νάνε το τελεφτέο γιατι φέβγο ςε 2-3 μέρες. Μυρχετε πάλι ι κιρα Σόφι με τα κλάματα. «Αχ, κιρία, με κάλεςε να μυ μ λίςι». «Πιος;» „Ο αςτινόμος. Κςέρο, θα μυ πι να ςε διόκςο — τί να κάνο;" „Θέλις να με διόκςις;" «Οχι, καλε ίςια-ίςια-μα τί να τυ πο;» „ Δε ςύχο πλιρόςι τα νίκια", «Νε.» «Λιπον, πέςτυ το αφτο κε πες πος δεν έχις να μυ τα κςαναδόςις». Ι ταραγμένι γινεκύλα έφιγε κε μ'ένα υφ! μπίκα ςτιν κάμαρα-μυ. Πάλι κι αφτο. Μα μπροχτες έρχετε νέο. Ι κιρία Σόφι ετιμάζονταν να μεταλάβι — απο μέρες προετιμάζονταν για το λαμπρο γεγονος με νιςτία κε προςεφχι! Τέλος έφταςε ι μεγάλι μέρα. Ι κιρία Σόφι κςεκίνιςε, φορόντας τα καλά-τις, με πρόςοπο πυ άςτραφτε, με τα τέςερα πεδιά-τις πυ γιάλιζαν τα μυντράκια-τυ; ςαν τον ίλιο απ'το πολι ςαπόνιζμα κε με κολαριςτα φυςτανάκια

Μα ενο έφιγε περίχαρι μυ γίριςε καταςινχιζμένι. Οπος μυ διγίθικε τα πράματα τα φαντάζομε ος εκςις:

Μόλις πίγε ι διςτιχις να καταπιι το μικρο κομάτι ψομι με το κραςι πυ για δαφ- το πεδέβονταν τόςες μέρες κςάφνυ αρνίθ κε ο αγιότατος να τις το βάλι ςτο ςτομα. «Δεν μπορο εβλογιμένι να ςε μεταλάβο». «Γιατι, δέςποτά-μυ; εγο νίςτεψα». Το κςέρο πος νίςτεψες μα έχις κολαςτι„. „Γιατι δεςποτά-μυς;"

«Εχις μιαν άθει κε κολαζμένι ςπίτι-ςυ, φίγε». «Μα δέςποτά-μυ» αναλίθικε ςε δάκρια μπρος ς'αφτον τον τρομερο κι αςινκίνιτο αντιπρόςοπο τυ ιψίςτυ. «Ελα, ας τα κλαματα αφτα, να ςκεφτόςυν πριν». «Μα... δεν τ'όκςερα» (με λιγμυς.) Αλα βλέπις ο θεος ςινχορι κε δέχετε το απολολος πρόβατο πίςο. «Ελα, εβλογιμένι, να ςε μεταλάβο κι ας μιν κςαναγίνι αφτο». Το ψομι κε το κραςι κατέβικε ςτο λαρίνκι τις κιρα Σόφις

κε τα πάντα ίταν χαρα κε αγαλίασι. «Αχ, τί τρομάρα τιν πίρε, μύπε ος πυ να με μεταλάδι». Ασφαλος ι κι:α Σόφι δεν θα κσανακάνι τέτιο ένκλιμα! Βλέπις, χέρι-χέρι εκσυσία με τιν εκλισία μπορι να κάνι αρκετα!

Τέλος φέβγο σε λίγες μέρες, μα οχι έρθι για ένα χρόνο ένας σίντροφος Εβρέος πυ το όνομά-τυ ίνε Ιύδα, ακυς; Ιύδα.

Σίγυρα ο αστινόμος θα κάνι τυς αφελις, τυς αγαθυς νισιότες με τα ίρεμα πρόσοπα κε με τις προλίπσεις πυ βαθια έχυν ριζόσι μέσα-τυς κε πυ δεν παραλιπυν να τις καλιεργυν «ι μεγάλι» τυ τόπυ, σίγυρα θα τυς κάνι να πιστέπσυν, ότι αφτος ο ίδιος ο εκσόριστος εβρέος πρόδοσε το Χριστο. Κε κσέρις; Τί έχι να πάθι ο κακόμιρος!

30. *Αβγύστυ*

Ιμε στο βαποράκι, μόλις βγο στον Πιρεα θα ταχιδρομίσο το γράμα... Το νισάκι θολόνι, θολόνι στον ορίζοντα κε κοντέβι να χαθι. Πάι... σβίνι. Αφίνο αφτο το κομάτι τυ μεσέονα, αφίνο το νισάκι μπλεγμένο στυς πλοκάμυς τυ παπα κε τυ άρχοντα. Εκι στέκοντε ακόμα. Μα πάο εκι πυ ι εργατια με το βαθί-τις κσίπνιμα τυς κσετοπίζι κάθε μέρα πάο πίσο στι ζοι πυ διμιυργιέτε. Πίσο για να βοιθίσο κ' εγο μ' όλι μυ τι δίναμι να τροχίσυμε το γιγάντιο σπαθι πυ θα πέσι να κοπσι ότι παλιο, ότι σάπιο, για να κσεπροβάλι όμορφι, χαρύμενι ι κενύργια ζοι.

Ερότισις για επεκσεργασία:

1. Πός φέρνετε με τυς επαναστάτες ι κιβέρνισι τις αστικις Ελάδας;
2. Γιατί τα κσερονίσια τις Ελάδας ο λαος τα ονομάζι ελινικι Σιβιρία;
3. Πιί ίνε εκίνι πυ καλιεργυν τις πρόλιπσες κε δισιδεμονίες ανάμεσα στυς εργαζόμενυς νισιότες;
4. Ι επαναστάτες κ' ι εργάτες τις Ελάδας πιά χόρα θεορυν πατρίδα τυς κε γιατί;
5 Πιά οργάνοσι βοιθι τυς πολιτικυς κατάδικυς κε τις ικογένιές-τυς;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Ολο πσιλα, πσιλα αναβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
ταστέρι-συ, γι τυ Βορα,
όλο πσιλα, πσιλα, αναβένι.

Κσιπνάι το φός-τυ τυς ραγιάδες
κε στα μπυτρύμια τις ζοις
τυς σκλάβυς, τυς απόκλιρυς τις γις
κσιπνάι νά! εκδικιτάδες!

Στα κορφοβύνια μεσιμέρι
χαράματα στις ρεματιες
κε τιν αβγι στις λανκαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αστέρι.

Κε νά! ι σκλάβι κσιπνιμένι
κε τον ιδόλον νκρεμιστες,
όλι σε σέ προσκινιτες,
γι τυ Οχτόβρι δοκσαζμένι!

Χλομα τάστέρια τρεμοζβίνυν
τα πλαν' αστέρια τις πσεφτιας,
στον ίλιο μπρος τις εργατιας
χλομα τάστέρια τρεμοζβίνυν.

Κ' ι νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα σκοτικα φέβγυν κ' αφτα.
Ολο πσιλα κι όλο πσιλα,
Οχτόβρι τάστρο-συ αναβένι.

Β. ΥΝΚΟ

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

—Το διίγιμα αφτο τόγραπσε ο γάλος σινγραφέας Β. Υνκο. Ο ίροας τυ διιγίματος αφτυ, ο Γαβριας, ίνε άστεγο κι απροστάτεφτο πεδι, πυ ο πατέρας-τυ σκοτόθικε στιν επανάστασι. Ι μάνα-τυ πέθανε απτι φτόχια κε τις στέρισες. Ο Γαβριας πέρνι μέρος στιν επανάστασι τυ 1848, όταν ι εργάτες πολεμύσανε στα οδοφράγματα ενάντια στυς μπυρζυά-

Εδο πέρα δίνυμε το τέλος τυ διγίματος.

Ο στρατος στεκότανε στο άκρο τυ οδοφραγμένυ δρόμυ περιμένοντας το πρωι. Στα σοκάκια ύτε πσιχι. Αρεα κάπυ μοναχα ακυόντανε τυ καρακολυ ι ποδαριες. Ακσαφνα κοντα στον τίχο κάτι-τι προσίλκισε τιν προσοχι τυ Γαβρια. Ιταν ένα καροτσάκι ακυμπιζμένο στο φράχτι, κι απάνο σαφτο ένας άνθροπος, στυπι μεθιζμένος. Ο Γαβριας, πυ βαρέθικε τιν αδράνια σκέφτικε πος μπορι να χρισιμέπσι το καροτσάκι για τιν μπαρικάτα. Πετα αμέσος απτο καροτσάκι το μεθιζμένο κε μυρμυρίζοντας:

—Στο προλεταριάτο τις Γαλικις διμοκρατίας χριάζετε το καροτσάκι-συ „—κιλάι μπροστά-τυ το νέο οχίρομα τις μπαρικάτας. Το χατρακίλιζμα τυ αμ κσιυ κι ο θόριβος προσέλκισαν τιν προσοχι τις πλισίον φρυρας. -

— Τί κυβαλας αφτυ πέρα, κσεβράκοτε,φόνακσε ο ακσιοματικος.

— Γιατί βρίζετε, πολίτι, εγο νομίζο, μπυρζυα, δε σας φόνακσα,-αποκρίθικε ο Γαβριας.

— Στα όπλα! διάτακσε ο ακσιοματικος.

Μα τιν ίδια στιγμι λισαζμένα το αμάκσι κατέβικε στο κεφάλι-τυ με μεγάλι ορμι. Ο ακσιοματικος έπεσε κε το όπλο-τυ πιροβόλισε μόνο-τυ στον αέρα. Τιν ίδια στιγμι άρχισε ένα ακανόνιστο τυφεκίδι στο σκοτάδι.

Ο Γαβριας κατόρθοσε να σοθι, γλιστρόνέτας πίσο απτι γονια.

— Κρίμα, χάθικε το καροτσάκι.

Κατα προσένκισι ίκσερε τόρα τιν τοποθτισι τυ εχτρυ. Λοκσοδρομόντας έφτασε στιν μπαρικάτα. Ι δυλια τόρα ίτανε σοβαρι. Ι μπαρικάτες ετιμαζόντανε για ν'αποκρύσυν τιν επίθεσι. Ιτανε να περιμένυν πολι. Ακύστικε κρότος σιδεροσκεπαζμένον τροχον, θόριβος απτιν κίνισι βαριας μάζας, απότομος ίχος. Εστανότανε κανις πος έτρεμε το έδαφος.

Στο δρόμο φάνικε ένα κανόνι.

— Φοτια!-κε στι στιγμι πολα τυφέκια απτιν μπαρικάτα άδιασαν πάνο στο κανόνι. Μα ύτε ένα βόλι πέτιχε στο σιμάδι. Τόρα απτο κανόνι αργα, δίχος να βιαζόντανε διεφτίνανε στο μέρος τις μπαρικάτας το στόμα τυ κανονιυ. Αντιλάλισε ο πιροβολιζμος, κε ι οβίδια έπεσε σένα σορο απο διάφορα ριμάδια, μα δεν άνκικσε καθόλυ το μέσο τις μπαρικάτας. 'Ακσαφνα νά-τος στιν μπαρικάτα ο Γαβριας. Φάνικε πος πέτακσε μαζι με τιν οβίδα. Τον περικικλόσανε. Τυς διιγίθικε πος ο στρατος έχι περικικλομένο όλο το τετράγονο. 'Ολι ι δρόμι ίνε πιαζμένι.

— Σας σιμβυλέβο να τυς πελεκίσυμε, όπος πρέπι,-ίπε

'Ετσι κε έγινε. Απτιν μπαρικάτα άρχισε κσαφνικα το τυφεκίδι. Κι όταν, ίστερα απο λίγα λεφτα, σκορπίστικε το σίγνεφο τυ καπνυ, πυ σχιματίστικε ίστερα απτιν έκρικσι, μπορύσε κανένας να κσεχορίσι απο μακρια, τα διο τρίτα τον πιροβολιτον νεκρυς κάτο απτυς τροχυς τον κανονιον. Ι άλι κσακολυθύσανε να γεμίζυν τα κανόνια μα ι πιροβολιζμι γενίκανε αρεότερι.

— Θαμάσια,-φόνακσε κάπιος. Αρχίσαμε με μεγάλι επιτιχία.

Αλος εργάτις κύνισε το κεφάλι κε μυρμύρισε:

— Ενα τέταρτο ακόμα τέτια επιτιχία, κε πατρόνια δε θα μας μίνυν.

Ο Γαβριας άκυσε τα λόγια αφτα κε στι στιγμι πέρνοντας ένα ζεμπίλι, πυ βρίκε στο καπιλιο, πετάχτικε, δρασκελόντας τιν μπαρικάτα, στο μέρος πυ έκιντο ι σκοτομένι στρατιότες κι άρχισε 'ν αδιάζι απτις φισινκιοθίκες-τυς τα φισίνκια στο ζεμπίλι.

— Τί κάνις αφτυ;-τυ φονάκσανε ι σίντροφί-τυ απο πάνο.

Ο Γαβριας σίκοσε το κεφάλι.

— Γεμίζο το ζεμπίλι, πολίτες.

— Δε βλέπις πος πιροβολάνε κατ' επάνο-συ;

— Νε, σα βροχι, μα δεν πιράζι.

— Γίρισε πίσο.

— Τόρα, — αποκρίθικε ο Γαβριας.

Μένα πίδιμα βρέθικε ο Γαβριας στο μέσο τυ δρόμυ. Αρχισε να σέρνετε πάνο στιν κίλια, κάπυ κάπυ να τρέχι πάνο στα τεσερα — κρατόντας το ζεμπίλι με τα δόντια τυ — λοκσοδρομόντας, γλιστρόντας, ζιγόνοντας απτο ένα πτόμα στο άλο, αδιάζοντας τις φισιν-

κιοθίκε; με καπατςοςια κε επιδεχσιότιτα μαιμυς, πυ ςπάνι καρίδια.

Οταν ίταν ακόμα κοντα στιν μπαρικάτα ι εργάτες φοβόντανε να το φονάκςυνε κε να τον προσκαλέςυνε πίσο για να μι επιςτίςυν τιν προσοχι τον στρατιοτον. Εκι, πυ μάζεβε τα πατρόνια ενος σκοτομένυ ένα βόλι χτίπιςε στο κυφάρι.

— Να-ςας, επιφόνακςε ο Γαβριας. — Σκεφτίκατε να ςκοτόςετε κε τυς πεθαμένυς-ςας.

Δέφτερο βόλι χτίπιςε πάνο στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρια. Τρίτο αναποδογίριςε το ζεμπίλι-τυ. Σταμάτιςε ο Γαβριας κε ίδε πος πιροβολάνε ι στρατιότες. Πίδιςε πάνο, τεντόθικε, διόρθοςε τα μαλιά-τυ, πυ τάκανε πάνο κάτο ο αέρας, κε ςφίνκοντας τι; γροθιές-τυ, στι μέςι-τυ, στάθικε κατάντικρι στυς στρατιότες, πυ ςιμαδέβανε κατ επάνυ τυ κι άρχιςε να τραγυδα

Σε κάθε πιροβολιζμο απαντύςε με νέο τραγύδι.

Ολο κε ςιμαδέβανε ι στρατιότες, μα κανένα βόλι δεν τυ πετίχενε. Γελόντας ι στρατιότες διέφθιναν τα όπλα κατ᾽ επάνο τυ. Κ᾽ εκίνος έπεφτε, ςικονότανε, κριβότανε πίσο απ τις γονίες, παρυςιαζότανε, κςανα κριβότανε, περιγελύςε τυς χοροφιλάκυς, μύντζονε τυς στρατιότες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απιο μπαρύτι δάχτιλά-τυ στι μίτι τυ, κε κςακολυθύςε να μαζέβι πατρόνια κε να τα ρ χνι στο ζεμπίλι.

Απτιν μπαρικάτα ι εργάτες με τρόμο κε φρίκι τον παρακολυθύςανε.

Τα βόλια πετύςαν ολόγιρα-τυ, μα αφτος φενότανε πιο καπάτςος απο εκίνα. Νόμιζε κανένας, βλέποντάς-τον, πος έπεζε τον τιφλοςίρτι με το χάρο. Μα νά, ένα βόλι πιο επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικο απτ᾽ άλα, βρίκε επιτέλυς το άπιαστο πεδι. Ο Γαβριας ςαλέφτικε απτι θέςι-τυ κε ςε λίγο έπεςε. Σαν ένας άνθροπος βύικςε όλι ι μπαρικάτα. Ο Γαβρια; ςικόθικε αμέςος, μα δεν μπόρυςε να σταθι πάνυ στα πόδια-τυ κε κάθιςε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάκι το έμα έτρεχε απτο πρόςοπό τυ. Σίκοςε τα διό-τυ χέρια αψιλα κιτάζοντας στο μέρος απ᾽ όπυ πιροβολύςαν κε άρχιςε να τραγυδα. Μα δεν τελίοςε το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τυ ίδιυ πιροβολιτι τον ανάνκαςε να σταματίςι. Τι φορα αφτι έπεςε πρύμιτα πάνο στο πεζο δρόμιο κε δε ςάλεψε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιί κ᾽ ενάντια ςε πιύς πολεμύςανε στις μπαρικάτες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβριας ίτανε μαζι με τυς εργάτες;
3. Ινε χριαζύμενα τα πεδια στυς ιλικιομένυς επαναστάτες ος ςίμαχι κε βοιθι;

Β. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπυρα
πάρτε πεδια.
Στο ςιμαδιυ τυ; όμιλυς
με μια καρδια.
Εν, διο! γραμι!..
εμπρος μ᾽ ορμι!..
Ο πόλεμος, ο ςίφυνας
ςαν κςαναρθι,
για το ςιμάδι έτιμος
όλυς θα βρι.
Σταθερο βίμα
ςιμάδι-πρίμα.
Κε αν στρατο ι χόρα-μας
στέλνι, εφτις
γιονόμι έτιμι
στι μάχι εμις.

Τον πλιγομένο
σπίτι θα φέρνο.
Ανιχνεφτάδες θάμαστε.
πόδι λαφρο.
Θα βρύμ᾽ οπυ κιαν κρίβετε
μις τον εχτρο.
Το δυλεφτι
μις βοιθι.
Τα νέα όπλα λάμπυνε
στο ίλιυ το φος.
Στο ςιμαδιυ τυς όμιλυς
όλι, εμπρος
Εν, διο! γραμι!...
Εμπρος μ᾽ ορμι!...

Σιμ. Στο βιβλίο αφτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν κςέ ιι φιλολογία ίνε μετάφραςι τυ Γ. Κανονίδι

κιοθίκες με καπατςοσια κε επιδεχσιότιτα μαιμυς, πυ σπάνι καρίδια.

Οταν ίταν ακόμα κοντα στιν μπαρικάτα ι εργάτες φοβόντανε να το φονάχσυνε κε να τον προσκαλέσυνε πίσο, για να μι επιστίσυν τιν προσοχι τον στρατιοτον. Εκι, πυ μά-ζεβε τα πατρόνια ενος σκοτομένυ ένα βόλι χτίπισε στο κυφάρι.

— Νά-σας, επι φόναχσε ο Γαβριας. — Σκεφτίκατε να σκοτόσετε κε τυς πεθαμένυς-σας.

Δέφτερο βόλι χτίπισε πάνο στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρια. Τρίτο αναποδογίρισε το ζεμπίλι-τυ. Σταμάτισε ο Γαβριας κε ίδε πος πιροβολάνε ι στρατιότες. Πίδισε πάνο, τεν-τόθικε, διόρθοσε τα μαλιά-τυ, πυ τάκανε πάνο κάτο ο αέρας, κε σφίνκοντας τις γροθιές-τυ στι μέσι-τυ, στάθικε κατάντικρι στυς στρατιότες, πυ σιμαδέβανε κατ επάνυ τυ κι άρχισε να τραγυδ-

Σε κάθε πιροβολιζμο απαντύσε με νέο τραγύδι.

Ολο κε σιμαδέβανε ι στρατιότες, μα κανένα βόλι δεν τυ πετίχενε. Γελόντας ι στρατιό-τες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνο τυ. Κ' εκίνος έπεφτε, σικονότανε, κριβότανε πίσο απ τις γονίες, παρυσιαζότανε, κσανα κριβότανε, περιγελύσε τυς χοροφιλάκυς, μύντζονε τυς στρα-τιότες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απιο μπαρύτι δάχτιλά-τυ στι μίτι τυ, κε κσακολυθύσε να μαζέβι πατρόνια κε να τα ρ'χνι στο ζεμπίλι.

Απτιν μπαρικάτα ι εργάτες με τρόμο κε φρίκι τον παρακολυθύσανε.

Τα βόλια πετύσαν ολόγιρα-τυ, μα αφτος φενότανε πιο καπάτσος απο εκίνα. Νόμιζ-κανένας, βλέποντάς-τον, πος έπεζε τον τιφλοσίρτι με το χάρο. Μα νὰ, ένα βόλι πι επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικο απτ' ὰλα, βρίκε επιτέλυς το άπιαστο πεδ Ο Γαβριας ςαλέφτικε απτι θέσι-τυ κε σε λίγο έπεσε. Σαν ένας άνθροπος βύικσε όλι μπαρικάτα. Ο Γαβριας σικόθικε αμέσος, μα δεν μπόρυσε να σταθι πάνυ στα πόδια-τυ κ κάθισε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάκι το έμα ὲτρεχε απτο πρόσοπό τυ. Σίκοσε τ διό-τυ χέρια απσιλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπυ πιροβολύσαν κε άρχισε να τραγυδ Μα δεν τελίοσε το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τυ ίδιυ πιροβολιτι τον ανάνκασε να σταματίς Τι φορα αφτι έπεσε πρύμιτα πάνο στο πεζο δρόμιο κε δε σάλεψσε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιί κ' ενάντια σε πιύς πολεμύσανε στις μπαρικάτες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβριας ὶτανε μαζι με τυς εργάτες;
3. Ινε χριαζύμενα τα πεδια στυς ιλικιομένυς επαναστάτες ος σίμαχι κε βοιθ

Β. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπυρα
πάρτε πεδια.
Στυ σιμαδιυ τυς όμιλυς
με μια χαρδια.
Εν, διο! γραμ!..
ομπρος μ' ορμι!..
Ο πόλεμος, ο σίφωνας
σαν κσαναρθι,
για το σιμάδι έτιμος
όλυς θα βρι.
Σταθερο βίμα
σιμάδι-πρίμα.
Κε αν στρατο ι χόρα-μας
στέλνι, εφτις
γιονόμι έτιμι
στι μάχι εμις.

Τον πλιγομένο
σπίτι θα φέρνο.
Ανιχνεφτάδες θάμαστε.
πόδι λαφρο.
Θα βρύμ' οπυ κιαν κρίβετε
μις τον εχτρο.
Τυ δυλεφτι
μις βοιθι.
Τα νέα όπλα λάμπυνε
στυ ίλιυ το φος.
Στυ σιμαδιυ τυς όμιλυς
όλι, εμπρος
Εν, διο! γραμ!...
Εμπρος μ' ορμι!...

Σιμ, Στο βιβλίο αφτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν κσέ ι φιλολογία ίνε μετάφρασι τυ Γ. Κανονίδ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ответ. редактор
Х. КАЧАЛОВ

Тех. Редактор
ЕРИФРИАДИ А.

Сдано в набор 25/VIII. Сдано в печать 30/VIII

Тип. греч. Из-ства „КОММУНИСТИС“ Ростов - Дон

Упол-крайлит № 00051 Заказ № 888 Об'ем 3,9п.л. Тираж 3.000

ТІНІ 60 кап.

ЦЕНА 60 коп.

